

3 1761 04433 6527

Česká akademie věd a umění,
Prague. Třída 3
Rozpravy
čís. 24, c. 3

PG
4742
□ 87
č. 3

ROZPRAVY
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TŘÍDA III.

ČÍSLO 24.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1908.

PUBLIKACE

III. TRÍDY ČESKÉ AKADEMIE POSUD VYDANÉ

ROZPRAVY.

ROČNÍK I.

- Čís. 1. Dr. *Jan Kvičala*. Nové kritické a exegetické příspěvky k Vergiliově Aeneidě. . . . . Cena 3 K — h.
 • 2. *Adolf Patera*. Jana Amosa Komenského korespondence. . . . . Cena 3 „ 60 „
 • 3. *J. Truhlář*. Počátky humanismu v Čechách. . . . . Cena — „ 80 „
 • 4. *Robert Novák*. Grammatická, lexikální a kritická pozorování u Velleja Paterkula. . . . . Cena 1 „ 80 „
 • 5. Dr. *Jiří Polívka*. Kronika o Bruncvíkovi v ruské literatuře. . . . . Cena 2 „ 80 „

ROČNÍK II.

- 1. Dr. *V. Murek*. Syntaxis složených vět v gotštině. Cena 6 „ 40 „

ROČNÍK III.

- 1. Dr. *Jan Kvičala*. Bádání v oboru skladby jazykův indoevropských. Část I. . . . . Cena 4 „ 80 „
 • 2. *Robert Novák*. Mluvnicko-kritická studia k Liviovi. Cena 4 „ — „
 • 3. *Vavřinec Josef Dušek*. Hláskosloví nářečí jihočeských. I. Část: Consonantismus. . . . . Cena 1 „ — „
 • 4. *Josef Truhlář*. Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. . . . . Cena 3 „ 20 „

ROČNÍK IV.

- 1. *Ferdinand Menčík*. Příspěvky k dějinám českého divadla. . . . . Cena 2 „ 60 „

ROČNÍK V.

1. Dr. *Jan Kvičala*. Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám I. Faidros, Gorgias. . . . . Cena 7 „ — „

ROČNÍK VI.

- 1. *Josef Zahradník*. O skladbě veršů v Iliadě a Odyssei. Cena 2 „ 80 „
 • 2. *Vavřinec Josef Dušek*. Hláskosloví nářečí jihočeských. II. Část: Vokalismus. . . . . Cena 1 „ — „
 • 3. Dr. *Jan Kvičala*. Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. II. Protagoras. Symposion. . . . . Cena 6 „ 40 „
 • 4. *Ignác Hošek*. O poměru jazyka písní národních k místnímu nářečí. . . . . Cena — „ 40 „

ROČNÍK VII.

- 1. *Jan Loriš*. Rozbor podřečí Hornoostravského ve Slezsku . . . . . Cena 1 „ 50 „

ROČNÍK VIII.

- 1. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl I. Podřečí polenské. . . . . Cena 2 „ 60 „

ROČNÍK IX.

- 1. *Vavř. Jos. Dušek*. Kmenosloví nářečí jihočeských. Cena 1 „ 50 „
 • 20. Dr. *Václav Vondrák*. Studie z oboru církevněšlovanského písemnictví . . . . . Cena 3 „ 20 „
 • 21. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl druhý: Podřečí polnické. I. 1. Mluvnický nástin . . . . . Cena 2 „ 70 „
 • 22. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl druhý: Podřečí polnické. II. 2. Ukázky podřečí . . . . . Cena 2 „ 70 „
 • 23. *Jan Máchal*. Staročeské skladby dramatické původu liturgického . . . . . Cena 4 „ — „

Česka akademie věd a umění, Píj. 1. 2.

ROZPRAVY

ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TŘÍDA III.

ČÍSLO 24.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1908.

PG
4742
D87
č. 3

I. Přesmykování.

Jest zajímavý, jak nevyškolený člověk nově slyšené slovo mění v téměř okamžiku, má-li je opakovati, a napomeneme-li ho, že je vyslovuje špatně, diví se zcela vážně a tvrdí, že to říká zrovna tak, jak slyší. Jeť tu zřejmo, jak sluch a mluvidla vzájemně se oklamávají, a že jsou v řeči zrovna takové klamy možny, jako jsou optické klamy při zraku.

§ I. Přesmykují se souhlásky,

1. *l a r* v cizích slovech, na př.: *korela* m. cholera (N. Kdyně, Horažď., Krasel.); *chorcla* (Soused.); dělal *kavaríla*, ital. cavaliere (Soběsl.); *ralva*, lat. larva (Polyň, Jinín); *Tylory* něm. Tirol (Chrást, Komář.); má na hubě *frol* m. flor (Horažď.); vo-tech *cerelu*, fr. céleri (Přešt., Kazňov, Koryt., Roušín, Horažď.); *Krála* m. Klára (Chrást); *Kalorína* meno měla m. Karolína (Hartman.); *kurel*, něm. Koller = janek; *ferčal* něm. Feldscher; *Roulenc*, něm. Lorenz (Svojn.); *palisor*, fr. parasol dto. Srovn. Hlask. I., § 27.

2. *l a r* v domácích slovech, na př.: *Kradlubák* m. Kladrubák (Holkov.).

3. *l* se přesmykuje, na př.: *mlha* vedle: mhlá, hmá, stsl. męgla; *žlice* m. lžice, stsl. lžica (Přešt.); jedna je *biblá* t. blbá (Postřek.); ten měl nákou *tulmací*, srovn. střč. tumlovačka, něm. Tummel (Pocin.); srv. č. I., str. 48.

4. *r* (*ř*) se přesmykuje, na př.: *kápra* m. krápa t. krúpěj, srovn. rus. капрыви; potí se, až na něm *kápry* stóji (Jinín, Svojn., Komář.); *harvan* m. havran (Roušín); koupil u uzenáře *peřbuřta*, něm. Presswurst (Křečov); to je tu *řhmotu* pro nic za nic, koř. grem- (Hvozď); *řkpytí* se vězdy, kor. trep- (Křečov); srovn. č. I., str. 48.

5. *l a r* přesmykují se s *n*, na př.: *klofníky* m. knoflíky (Horažď., Pís., V. Týn, Svojn., Chrást, Koryt., Komář.); v *antalku* to měli t. altánku (V. Týn); *šronklik*, něm. Schnorrlein, při čemž do skupiny *nl* vsuto *d* (Polyň); *rongličky* m. rolničky, při čemž do skupiny *nl* vsuto *g* (Svojn., H. Bělá, Hvozď); *klednik* je černej — obyčejněji knedlik (Řep.); srvn. č. I., str. 48.

6. *l* a *r* přesmykují se s jinou souhláskou, na př.: kočka má *parouzy* m. pazoury (Koryt., Kažňov); *lojman* i *jolman*, lat. *ulmus* (Křečov); *imal* m. *ilam — *jilm* (Budět.); budou představovat *champulu* (V. Týn); cé do champuly bez polích m. chalupy. při čemž vsuto *m* (Štčeň); *karamádka*; já s tebou *nekaramádím* (V. Týn, Komář.) a *j*.

7. *n* se přesmykuje s retnicí, na př.: dvěře k *pinvici* m. pivnici t. sklepu, srovn. Geb. H. Mluvn. I., str. 545 (Sulisl.).

8. přesmykuje se retnice s jinou souhláskou, na př.: *kopravadlo* m. pokryvadlo (Třebče); *koprátko* (Roušín, Komář.); *zubikanti* m. muzikanti, při čemž *b* zaměněno *m* (Svojn., Hvozď); *šmíce* tak na člověka nejdou m. mšice, *mšice (Postřek., N. Kdyně); *žmučky* m. mžutky, mžitky, srovn. stsl. mžzati (Dřešín.); srovn. č. I., str. 49.

9. přesmykuje se sykavka, na př.: s tou *prosecí* (Víteň, Domažl.); m. procesí mylným spojením s *p r o s i t i* (Geb. H. Mluvn. I., str. 549); bolí mně *škrtán* (Horažď. a j.) m. křtán. kde z *ř* přesmykla se sykavka řadou: *křtán*-krstán-krštán-škrtán; *šišnár* t. sršeň stsl. *srššenъ*, řadou: širšan-šišnár-šišnár (H. Bělá).

10. přesmykuje se hrdelnice, na př.: *rotyka* m. rokyta srovn. orkyta (Mikl. E. Wört. 226.); *Dahyněl* m. Danihel (Jinín); *zahřejtej*, koničku vraný m. zajřehtej t. zařehtej (Křeštov.); *hřejtal* (Svojn., Doudl.).

P o z n á m k a. *Povrazami* svázal (Vranov); dlůhej *povraz* (Sulisl.) není přesmyčka, nýbrž původní skupina, stsl. verz-: *povrazъ* (Mikl. E. Wört. 386.); — *břitov* (Sulisl., Koryt., Kažňov a j.) je původní z něm. Friedhof. — *šlík* m. škytl = tak sem im ráno krk a *štík* (Krasel.), mám *štikavku*, *štikačku* (Křečov, Přest., Kažňov); srovn. Mikl. E. Wört. 300, Geb. H. Mluvn. I., str. 550. — přinesli *mejli* a dělali lep na ptáky (Křečov, Kažňov) naproti *jmelí* nepřesmykuje, nýbrž rozšiřuje *é v ej*; *hourabeční* řesata m. ouhrabeční, povstalo z „houhrabeční“ vysutí *h* před *r* (Chrást); je takovej *zapomentlivej* m. zapomnětlivej. jest analogon k „zapomenu“ (Hvozď).

§ 2. Přesmykují se slabiky.

Ve slově: *valikost* m. kostival (Roušín); zájmeno *tuten* sklání se, gen. *tuhoto*, dat. *tutomu*, lok. *tutom atd.* pravidelně, jen v gen. přesmyčka (Dneš.).

Někdy pro žert se přesmykuje, na př.: *uchlební* si našeho *kroje* m. ukroj si našeho chleba (Křečov); srovn. Geb. H. Mluvn. I., str. 551.

II. Slabičné změny.

Tyto změny projevují se buď ubýváním nebo přibýváním slabik v slově, nebo proměnou seskupení a příbuzenstva hlásek, nebo srážením

několika celku v jeden nový a p. Dle toho dáváme jim jména: stahování, změny v skupenství atd.

§ 3. Stahování s vnitřním j.

yj — *ij*, staženo v *ý*, *í*: *výdem*, *přidu* (Měčín, Vlčtýn, Vejvan., Lhen. a j.).

iji — *í*, na př.: jak tam *přímali* dříví m. přijímali (Suš.); přímali dříví; byl u *přímání* (Křečov, Raděj., Svojn.); *přili* pro ni m. přijíli (Postřek.); má dobřej *přím* (Volšov) je analogon k plur. *přímy*.

eja — *á*, na př.: *ňáký*, v jihoč. nářečích: *náký*: nákej vandrovnik (Hvozď, Krasel., Zborov., Pačív, Varvaž., Bojan.) a j.

oje — *é*, na př.: *té* samý koště m. to+je (Postř.); a *cé* do champuly bez polích m. co+je; *cé* to za ftáka na tej jetvi (Štěkeň) a j.

§ 4. Jiné případy stahování.

avi — *á*, na př.: *prál* to krobským hlasem m. pravil (Brloh.); koucour *prál*, že bude k Duře (D. Poříč, Maž.; Sulisl.); *prám*, *práš* m. pravím, pravíš atd. (Horažď., Pís.).

a-o — *á*, na př.: *zárovat* m. zaorávat (Hoslov.), při čemž sloveso přechází v VI. tř.: *záruju* brambory (Štěk.); *zárovali* řepu (Račov, Pačín).

o-a — *á*, na př.: *ná* tomu třetímu pravou ruku ufal m. no a (Hartman.); *cák* ja vim? m. co pak (N. Postřek.); *cák* my sme eště náky chlapíci, vet Udrichu (Postřek.); *cák* máš tak cito t. na spěch (Kažňov, Němč., Vejprn.).

e-a — *á*, na př.: to som si *myslá* m. myslela (T. Březí).

o-ou — *ou*, na př.: táto, *Boušek* rouž sirku m. Bohoušek (Hvozď).

§ 5. Změny v skupenství a počtu slabik.

1. Zanikání slabik odsouváním samohlásek, na př.: *pšeňce* m. pšenice; von se *vožní* m. vození; *Svatpole* m. Svatopole a j.

2. Slabika přímo odsuta (Geb. H. Mluv. I., § 475.), na př.:

a) u vlastních, na př.: *Bětuš* (Křečov), Běta (Horažď.) m. Alžběta; *Hata* m. A-hata (Strážov); *Kuba* m. Jakub (Kažň.) a j. srovn. Geb. I. c. Mnoho jich již zkráceně převzato z němčiny a neuvádím jich.

Někdy vypouští se přední nebo zadní část slova, na př.: *Míl*: Míle, pocem m. Bohumíle (Koryt.); — to bývá zvláště u složených ze *slav*: *Jára*, *Jaroš*, *Jaroušek* — nebo: *Sláva*, *Slávek* atd. m. Jaroslav (Strak., Pís., Klat. a j.).

Někdy ostává pouze střed slov, na př.: *Leksa* m. Aleksandr.

b) u ostatních, na př.: muské, ženské, *škeretské* [stříle] m. veškeretské t. veškeré (Postřek.); měl to *škuráci* m. asekurací (Kouto); srovn. s tím: verbšajn, štafeta, reno přejaté z cizího; pak Geb. H. Mluvn. I, § 475.

3. Změny v cizích slovech vypuštěním středové slabiky, na př.: byl na *katesmusu* m. katechismusu (Křečov); Koredof m. Colloredohof (Varvaž.); nebo tvořením analogickým slova, na př. za osum grejcaru *petrák* t. petroleum (Druzd.).

4. Redukce slabik ve víceslabičných domácích slovech, na př.: *stunce*, *sence*, *pople* m. studnice, světnice (sednice), poplec; *pojte* se mi do tý nohy m. podívejte (N. Postř., Pocin., Lhota Kd., Partot.); kráceno asi: podívte—podte—pojte (srvn. hoďte—hojte); do *senci*, v *stunci* (Postř. Sulisl., Koter., Jíno, Přest.); do sence (Třemoš., Dneš., Radobyč.); *uděl* mně každý pomyslení m. udělal (Jíno, Přest.) obyčejněji *udál*; košile na *všiden* m. všední den (Žihob., Horažď.); *tleje* to pole je mlnářojc m. tuhlec (Spůle, RHODS.); *ille* máš (Komář.); *ile* dy prší m. takhle (T. Rankov); já *pám*, tady se bue [bude] nejčko neco strojit m. povídám (Krasel.); já *pala*, že ani na to nevzdechli m. povídala (V. Týn); nejprve asi: povdám, povdala (poudám, poudala) a z toho: pám, pala; *zouvná** m. zavíjaná; *klostivej* m. choulostivej (Svojn., Komář., Doudl. snad analogické k „lochtivej“ vzniklo chlostivej — klostivej a přítomím s- sklostivej; *Rejdo- váci* m. Radějováci (Hvozď.) postup asi: Radjováci — Rajdováci — Rejdo- váci; *I'ohřen* m. Ondřejov (Křečov).

5. Proměna slov zvláště cizích, při níž se vždycky počet slabik nemění, na př.: do *Oubrechce* dou m. Albrechtic (V. Týn); Albrechtice — Olbrechtice — Oubrechtice — Oubrechtce — Oubrechce; *Kimľpejda* m. Kümmeľ Petr analogické k Hejda, Hojda a j.; *olestýn* m. allerdings — olerdin (Postř.); chodí na *hojprdle* m. Hainbeere — hojnperre — hojperre — hojprle — hojprdle (N. Kdyně); *prlí* m. brdlení asi analogický tvar (Vranov); *lajďimont* m. lieutenant (Brloh); *tonopán* m. Tannenbaum — tonabám — tonopám (N. Kdyně); *krompác* m. Krummhacke analogické ke „kopác“ (Zubč.); dělat si *preveriје* nebudeš m. privilegie (Rokyc.); pije na *šitrof* m. štitrobn (Sulisl.); *nešto* Pámbu! m. dejž to, (dešto a dissimilací zubné d v n nešto) (Hvozď.); *hyněono* je tady helent m. nyníčkono (Manetín); s *kronajglema* t. Krähenäuglein — kranajgle — kronajgle (Krasel.); to klenutí se musí šeslisovat *travajžnama* (slovo analogické t. traversami); *herdyje* to vám byl zajíc (m. mon dieu) obměna zaklení domažl. mordyje; *hýdek* nech mně bejt nebo uvidíš (Horažď.); sem patří i: *Švanci perķ*, *trajván*, *cecilialisti*, *aďunk*, *merfán*, *šajvostr* (Štěkeň, Křeštov, Jíno, Pís.) a j. Schwarzenberg, tramway, socialisté, lerpám či lerchenbaum, scheide- wasser a j.

*) Nalezl jsem již k r. 1687 v Instrukci o svaťbách v Netolicích. (Srovn. Národ. Věstník 1907, str. 217.).

6. Srážení slov v postupné řadě, na př.: *Chvalentiš* m. *pochválen* Kristus Ježíš (Hvozď); *poňžeňku* líbám m. poníženě ruku; nejprve vynecháno *í* — poňženě — a pak *ě* — poňžeň a zároveň *ru* — poňžeň-ku (Rokyc.); my *smech* tam mévali m. jsme jich asi: sme - jch — sme - ch (Sulisl.); curda jedna, *všídensvátek* chodí v jednom hadru m. všední den i ve svátek (Horažď.).

P o z n á m k a. Sem bylo by možno zařaditi zvláštní druh spodoby (srovn. Geb. H. Mluvn. I., § 255.) a splývání, na př.: *pojist* m. pojď jíst asi: po *j* - jíst a splynutím *jj* — *pojist*. (Postř.); *pozdravás* Pámbu m. pozdrav vás — splynutím *v - v* (Raděj.); *jagmu* psaní přišlo m. jak mu, temné *k* měněno v jasné *g* před *m* (Zbin.); *jenci* na nebesích m. jenž si, nejprve vysuto *ž* — jen - si a pak *s* po *n* změněno v *c*; *pocem* ke mně, *dycem* bílej m. pojď sem — vysuto *j* a *ď* před *s* změněno v temné *t* — *potsem* a *ts* dává *c*; vždyť jsem, *t* stvrdlo v *t* a splynulo *s s v c* (srovn. č. I., § 20.) (Boubín); *maží* tam v koutě m. máš jí, *š* před *j* změněno v *ž* — máž - jí a *ji* splynulo v *i*; světa *jísem* tenkrát skusil m. již jsem, *ž* se vysulo (D. Poř.); *nese* Marje doťape m. než se, dto (Elhov.); *dítěto* Anička m. vždyť je to, *t* + *je* splynulo v *tě*; *icnaď* nezabloudil m. vždyť snad; *ujce* černe vlasy, *ujce* zapletají m. už se, *ž* před *s* mění se v *j* (č. I., § 22.) a *s* mění se pak v *c*; *nejse* stal cný způsob m. dnes se, odsulo se, *ď* a *s* + *s* mění se v *js*; *soustěž* měšťané podání m. jsou též (Maž.) vsunuto *s* před *t* (srovn. č. I., str. 41).

§ 6. S y n i z e s e.

1. ten má *zaušima* m. za ušima (Kolin.); *onaŭjšla* m. ona_už šla (V. Bor); *naší* snídaničko dáte m. no_až jí (Polyň); *nole* nyčky už to není, m. no ale (Mažice, Polyň).

2. na *věkŕamen* m. věky_amen (Krasel., Hvozď); *dobreŕtro* m. dobre_ítro (Třemošná).

3. po vypuštění *h*, na př.: *Boušek*, *Boušlav* m. Bohoušek, Bohuslav, srovn. Hláskosl. II., § 64.; *záta* m. zahata (Řepice) t. zátyň.

4. po vypuštění *v*, na př.:

a) *uozďřenej* m. uvozďřenej (Roušín); dat. plur.: k *Němcoum* m. Němcovům (Mažice); du *Kolářoum* m. Kolářovům (Kolin.); — tyto tvary nejsou tožny se střč. *s c h o d o u m* ~ *dvoum*, neboť se objevují p o u z e u possessiv familiis.

b) *jalojce* m. jalovice (Postř.); povedu jalojci do Kdyně (Spůle); *polojci* si bere m. polovici (Postř., Brť, Todeň); *naštojce* m. neštovice (T. Otěv.); *lajc*, *lajce*, na *lajci* m. ,lavice (Postř. Pocin., Polyň, Dneš., Roušín, Partot., Ondřov., Hvízdal., Doudl.); *lajčnik* m. lavičník (Komář.); *škajcový* semínka m. škrkavicový (Postř.).

c) *krejčířojc* Ančí; do *Čidojc* podobu nemá (Brníř.); *Jilkojc* Josef (Lhota Kd.); *kovářojc* Dorčíno chalupa (Spüle); *Želiborojc* (Doudl.); *Čajcojc* (RHODS). a j. v.

d) *Kralojce*, *Lipojce*, *Krašlojce*, *Mičojce*, *Milenojce*, *Strunkojce*, *Tčšojce*, *Volšojce* atd. m. *ovice* vůbec v jižních Čechách obvyklé.

5. po vypuštění jiné souhlásky, na př.: do *Ncpouka* m. *Nepomuka* (Pačiv); *projžka* m. *projížka* (Komář.); *zajc* m. *zajíc* (Zubč.) a j.

§ 7. H i a t.

Nejobecnější případ jest přisouvání souhlásek hiatových *h*, *j*, *v*. V jihoč. nářečích přichází *h* velmi zhusta na začátku slova, zejména před samohláskami *a*, *u*, *e* na př.: *Hadam*, *harest*, *halměř*, *hapatyka*, *Hana*, *harvent* atd. — *hučitel*, *huzcl*, *huši*, *humříl*, *huzený* atd. — *Heva*, *hcvangclium*, *hcrpctle* atd.; — rovněž rádo se objevuje před *o* a *ou*: *Holomouc*, *hobrázek*, *hobrtlík*, *hodělal* atd. — *hourczky*, *houzka*, *houvoz*, *houhel*, *houvín* atd.; — ba bývá i před *i*: *hýva* m. *jíva*; *vyhybovancj*, něm. *üben* srovn. *Hláskosl. I.*, § 17.

Rídčeji se přisouvá *j*, na př.: *jakorát*, *jarmara*, *ja*, *jaby*; — *jczckuci*: *ja* co prodáš ovčáče; *ja* pán vovce vyplatí (Hartman.); *ja* páni zubikanti (Maž.); *jaksamitka* dto. Srovn. *Hláskosl. I.*, § 26.

Velmi zhusta přisouvá se *v*. V tom však jihoč. nářečí liší se velmi značně od středočeského. Na hranici obou (vlivem středočeským) jsou případy s *v* u většině, postupem na jih rovnoměrně jich ubývá, takže na Domažlicku jsou v menšině a v Doudlebsku dokonce již pouhou výminkou, ano mám za to, že se tu nacházejí jenom v případech, kde se sem přistěhovaly. Příklady viz v *Hláskosl. I.*, § 12.

P o z n á m k a. Vedle zamezování hiatu objevuje se v jihoč. nářečích také jeho vznikání, což svědčí o tom, že není na ujmu výslovnosti, na př.: voni mněli *iha* jako v Němcích m. *jha* (Víteň); *ího* (Račov); *Bušoice* (Třemošná); *Míroice* (Varvaž.); do těch *Budčic* (Komář.). — pojedem do *piováru* (V. Týn); *přiit*, *doit*, *záit*, *boi* se *vyit* (Roušín); *spraovat*, *pozdraovat*, *vypraovat*; *osk*, *ozcr* (Roušín); *zaolcjc* mně Ondráše (Maž.); ani *ola* ani *osla* (Horažď.); *rukaice*, *Frantoice*; velebnej pán to *poídal* (Hvozď); *laev* m. *láhev*; *koroucv* m. *korouhev*, srovn. *Hláskosl. I.*, § 17.

§ 8. K o n t a m i n a c e.

Vzájemný vliv podobných slov nebo užitých v podobné vazbě pozorujeme v těchto případech: na *mzdory* mu dělal || na *mzdu* dělat; *na-rachomejtnout* se m. *nachomejtnout* || *rachomejtle*, která vybleskne a zmizí; *nařískal* mu m. *natiřískal* || *nařezal* (Roušín); řebci tam byli u *tý státule* m. *statue* || *škatule*? (Maž., Horažď.); to sou samý *třčstífka* m.

tříštičky || dřívka (Horažď.); *brabouk* m. brouk || pabouk (Chrást); bude to prej *kštelovat* m. beštelovat || kštel něm. Gestell a j.

§ 9. Dissimilace.

1. přichází u odvození příslovky *ny ní*, na př.: *ny níčko* mění se: — a) to sou *nyčko* divný mena (Kažňov); *nyčkont*; *nejčko*; *nejčkont* (Křečov, Doudl., Dobřív, Dneš.); — b) *ničkoť* nelumeji, a [ale] prvá zpívali (Pocin, Výrov, Veselá, Vlčtýn, Lobzy, Bušov. Dneš.); — c) budeš *inčko* met sednici; *inčkont* (Hvozď); *inčkyt*, *inčkodle* (Měčín); — d) *ičko* to přeci není (Postř., Vranov) a j.

2. povstává vypuštěním hlásky, na př.: *terpetýn* m. terpentýn, (Svojn.; Hláskosl. I., str. 12.); *Markyt* m. Margareta (Postř.); *cíprcampř* m. cimprcampř; *kerapak* m. kterakpak; *terapak* (Hláskosl. I., str. 23., 31.).

3. původní *r - r* mění se v *l - r*; na př.: richtāri — *lichtář*; rezervní — *leservní*; korōře — *kolūrky*; revír — *levír*; rekreace — *legrace*; brumbár — *brumbal*; quartier — *kvartýl* a j. Hláskosl. I., str. 9. a 10.; srovn. i barbier — *pulbír*; bordura — *portala*, l. c. 22.

4. původní *l - l* mění se v *r - l*, na př.: Eibischzeltlen — *ajbiščertlc*, pilulky — *pirulky*; Filzlaus — *frclaus*, l. c. 7. a 9.

5. původní *n - n* mění se v *l - n*, na př.: ministrant — *milistrant*; ministruje — *milistruje*, l. c. 12.

6. v skupině *vu, uv*, na př.: *serbus*, *pabuza*, *pabouk*, *zubák*, *pabučar*, l. c. 24. sl.

P o z n á m k a. Sem hlásí se i *uhňat* m. nuhňat, srovn. rus. *жюгайтъ, погандайтъ*, na př.: Jen to tak *uhňá* (Kažňov) — ale: počal po tabáku *nuhňat* (Růvná); *nuhňavej* (Křečov); nosívá *kaštět*, fr. *casquette* (Kažňov).

§ 10. Vznik nové slabiky.

Někdy lidová řeč dává vzniknouti nové slabice tím, že původní slabika se jaksi rozdvojí; tento zjev jest vzácný, ale pozoruhodný, na př.: viseti — věseti — vjášeti — *vijášeti*; Hanče *povijáší* prádlo (Drůzdová); táta *povijášel* vobrázky (Koryto); *adyjunk*, vobá *adyjuncí* (Řenče, Prešt.).

III. Přízvuk a výška hlasu.

§ 11.

V jihoč. nářečích jest přízvuk celkem týž jako v ostatní češtině, bývá jen důraznější a mívá pak za následek dloužení přízvučné slabiky, na př.: kâpličku něpošijou (Hartman.); bûdeme tam spolu (Kolin.); rûku mu pôdala (Suš.).

Původní předložka jednoslabičná, která na sebe strhuje přízvuk, nemívá té síly v jihoč. nářečích, následuje-li po ní slabika dlouhá, na př.: přinejs do - čbānu vody (Přest.); sklěnce je vod - pīva (Kolin.) a j.

Někdy se přízvuk přímo přesunuje z první slabiky, na př.: z lesā tě vyprovodim; kerej nemá domū svého [zkrácena první slabika!]; sekynu sem jemū popad, kolō sem mu rozbōřil (Hartman.). Případy tyto jsou dosti vzácné.

Zajímavo jest pozorovati v jihoč. nářečích výšku hlasu při výslovnosti. Nejmodulovanější mluva jest na Domažlicku a odtud směrem k Plzni; barvitosti její ubývá směrem k zálesáckým vsem na ssz. a pak na jv. k doudlebské. Živý veselý hovor mladých děvčat v Postřekově nebo jiné vesnici v tom okrsku rovná se takřka recitované mluvě zpěvné. Zvláště výrazná bývá otázka, kde rhythmus slabik běží v zrychleném staccatu až k důraznému závěru poslední slabiky, která o terci až kvintu se zvyšuje na př.: Kam pa to detě? — Dědečkū, de pa je tatā?

IV. Kvantita

Jihočeská nářečí poskytují velmi značnou část příkladů pro výklad české kvantity a proto přihlížím většinou k příkladům odchýlným od spisovného jazyka, aby byly temuto k osvětlení a zároveň ucelovaly dialektický obraz krajů pošumavských.

§ 12. Délka ve slovech tvaru trat.

Prvotnímu trāt odpovídá nejen práh, hrách, mráz jako ve spisovném jazyce, nýbrž i dialektické dlužení: já byl *chláp* t. silák (Soběk., Stráž.), rus. холѡпъ; — dále sem sluší uvést: *smrád* (Hartman.); *Bolehrád* t. les (Varvaž.); Horských mají novéj *mlát* (Hoštice); neslyším ptáčka *hlás* (Maž.), rus. смѡродъ, гѡродъ, мѡлодъ, гѡлосъ a j.

Dále sem patří: z *dláně* maso (Kolin.); *dláň*, v dláni (Postřek., Svojn.), rus. долѡнь; černá *mráka* jest nad horú (Postřek., Domažl., N. Kdyně), rus. морѡка; — já šetřím tvou *mládot* (N. Kdyně), rus. мѡлодость; naše drahé *zláto* (Brníř), rus. зѡлото; — *vrátěč* t. rozchodník (Hvozď), rus. вѡротѡла; chasník z iné *strány* (Mař.), rus. стѡронā; sedlají ti v *Práze* čtyry koně *vrāne* dto, rus. вѡрѡнѡй.

Odchýlné od spisovného jazyka jest i: *čert* ho vzal (Chrást.).

Někdy se vyskytuje trāt proti původnímu trāt: to je *straž* (Horažd.), rus. стѡрожь; děte si pucovat boty z *blata*; vosum jiter *blata* t. rašeliniště (Maž.), rus. болѡто.

Jindy se kvantita v témž slově střídá: *zasmrádlý* (Kolin.); — *zasmradlej* (Žichov., Svojn.) a j.

Rovněž zajímavé jest náslovné dloužení po neslabičné předložce, na př.: *zvůstatky* t. na ostatky (Řepice); *zůpravy*, *zůpravdovéj*; v-ůsmej rok přišel (Hartm.); *sůžovat* (Maž.) a jako ve spisovném jazyce: vůči, vůkol a j.

2. Změny kvantity sestavené dle kmenotvorných přípon.

Pro lepší přehled jsou rozděleny přípony nominalné a verbalné, nominalné pak jsou rozvrženy na krátké a dlouhé.

A. Přípony krátké.

§ 13.

-a při tvoření zkrácených jmen vlastních se *a* dlo u ž í kořená slabika, na př.: Vávra, Šíma, Brůza, Jouza — Tóna, Lída a j. (Stráž., Křečov, Libom. a j.); — *β*) n e d l o u ž í kořená slabika: Ondra, Ruda, Vena — Bara (Křeštov., Horažď., Krasel.) a j.

Podobně u obecných bývá slabika kořená dlouhá, na př.: *takovej nečista* (Svojn.); *di rozpousto* jeden (Horažď.); — obyčejně se však nedlouží.

-ja. U substantiv žen. rodu kořená slabika jest d l o u h á, na př.: *káši* vařil (Postrék.), rus. *káša*; v lese sou *chvůje* (Kažňov, rus. *хвоя*); *síje* (N. Kdyně); *sáze* (Křečov, Žihob.), rus. *сажа*; *zmíje* ho uškla (Svojn.), rus. *змея*; *strůj*, *chůz*, *houž* (Podzámcí, Veleš., V. Bor); — někdy se dialekticky zkracuje: *chvuj*, na *chvuji* rostou šišky (Křečov, Stachov jz., Bělá); *pul* (Veřech.) a j.

-on dialekticky se dlo u ž í v -oun, na př.: *květoun* (Kucin.); *břečtoun* (Horažď.) a j.

Sem hlásí se per analogiam cizí slova: bakoun, vagoun, kujoun a j. (Křečov, Hvozď, Koryt., Hartman., Rouš., Todeň); — někdy bývá tu prosté -ón: *kujón* t. punčocha (Bušov.); *pabijón* t. římsa (Jinín) a j.

-in dlouží se dialekticky u adjektiv possessivních, na př.: *Dorčino* chalupa (Spůle); *žahýno* matka (N. Kdyně); to je *divčino*; vzál si *sestřino* céru (Kažň.); *tetino* pole (Raděj., Hodov., Hvozď); — dloužení toto je dosti vzácné. Srovn. *ín*.

-na. V některých substantivech podružných se dialekticky krátí, na př.: *křapna* (Koryt.); *dřapna* (Chrást); *lazna* (Třebče) a j.

V složené příponě -árna (-írna) jest prvá část vždy dlouhá, na př.: *husárna* (Horažď.); muším za ní smutek držet v *palírně* (Hartman.) a j. v.

-nъ, znъ. Kořená slabika se dlo u ž í: z *mlíčni* (N. Kdyně, RHODS.); *kouzeň* (Hošt.); *záteň*; zej zátňi to vynes (Žihob., Ondřej., Hvízdal.) a j. — Krátí se pouze: *scěň* (Straš.), koř. *sěk-*.

-ina. Denominativa žen. rodu krátí pravidlem kořenou slabiku, na př.: blána — *blanina* (Mečich.); tráva — *travina* (Svojn.); bříza —

březina (Roušín); líha — *ližina* (N. Kdyně) a j. v. — Někdy se dlouží v koncovce, na př.: Marýna (Řepice, Horažď., Komár.); *šmurýna* (Křešfov.) a j. v.

-*ent* (ě). Neutra mají kořenovou slabiku dlouhou, krátkou nebo zkrácenou. Délka jest: *hůdě* (Svojn.); *všíně* (Štěkeň); *mejše, líče* (Varvaž., Krasel., Stráž.); *klípě* (Křeč., Štěkeň, Svoj.) a j. v. — Sem patří hojná dialektická slova vytvořená analogií, na př.: *houle, pouchle* (Hoslov., Křešfov.); *šlápě* (Horažď.); *krápě* (Hvozď); *hrúbata, kůpata* (Žihob.) a j.

Krátkost jako v spisovném jazyce: kotě, kozle a j. (Varvaž., Krasel. a j. v.).

Zkrácená slabika kořenová, na př.: malé *kutě* m. kůtě (N. Kdyně); *ditě* rozmilé (Mrákov); pro *hřibata* (Chrást); *divče* (Stachov jž.) jinde v okolí d í v č e. a j.

-*dlo*. Neutra mají kořenovou slabiku k r á t k o u, na př.: *počísadlo* (Postřek.); *čumidlo* (Lobzy); *řebřadlo* (Strak.) a j. — Naproti tomu se tato slabika dialekticky dlouží, na př.: *bílidlo* — bělidlo (Komár.); *čihadlo* (Hvozď, Hodov., Raděj.); *strouhadlo, trůkadlo* (Stráž, Hvozď, Křečov); tepřiva poznala *trápidlo* (N. Kdyně); *bídlo* (Postřek.) a j.

-*ivo*. Substantiva deverbativa zkracují kořenovou slabiku, na př.: třístiti — *třeštivo* t. poleno (Svojn.); třísti — *třesivo* (Dobř.) a j. — Zřídka podržují délku: páliť — to bude také k *pálivu* něco (Postřek.).

§ 14.

ek. Substantiva zdrobnělá:

A) d v o j s l a b i č n á mají kořenovou slabiku

a) d l o u h o u, na př.: hloh — *Hlůžek* (Horažď.); špic — *špíček* (Jinín); čap — *čápek* u sudu (H. Bělá); loch — *lušek* (Veřech.); kloc — *klůček* (Křešfov., Pís.) a j. jako v jazyce spisovném;

b) k r á t k o u, na př.: *Břeněk* (Stráž.) a j. — *žbanek* (Postř., Švihov) a j.

E) v í c e s l a b i č n á mají p ř e d c h á z e j í c í slabiku

a) d l o u h o u, na př.: *Iváněk, Bartůněk, Kaspírek* (Horažď., Strážov, Libom., Křešov.) a j. — *pelíšek, ohýněk* (Řepic., Kažňov); *žalúdek* (Z. Zbor, Rokyc., Stachov jž.), rus. *желудокъ*; tedydle ty *jasánky* (Zalší) a j.

b) k r á t k o u, na př.: *okulek, pavěrek, půběrek* (Roušín, Starec, Třebče); *potučky* (Řesan.); *umíraček* (Řepic.) a j.

Sem patří velmi hojná substantiva s podružnou (složenou příponou, v nichž předposlední slabika jest dlouhá, na př.: *šindálek, nužálek, mandálek* (Veleš., Spule); *řítálek* (Třebče) a j. — *svrchejlek* (Křečov); *třepetilek* (Stachov jž.) a j. — *hrňoulek, hrboulek* (Rábí, Pís.) a j. — *Ančourek, Pepčourek* (Krasel.); *kaňourek* (Hvozď) a j. — *plivánek* (Postřek.); *kapánek* (Horažď.) a j. — *trochylínek* (Pís.) a j. — Ferdáček (Pís.); *cezáček* (Kdyně); *prošředáček* (Řepice) a j. — *paníček* přišel ho zaopatřit (Koryt.);

hrnýček (Svojn.); *Bouliček* (Stráž) a j. — *pramejček, kamejček* (Loza, Hvozď. Křečov, Strážov, Štěkeň, Zubč., Veleš.); *podplamejčky* (Jinín); — *Pavlušek* t. Pavel, Vitásek t. Vít; — *Vojtášek, Bernášek* t. Bernard (Svojn.); — *Ežoušek* (Stráž); *Jenoušek, Stanoušek* (Horažď.); *Manoušek* vedle *Maroušek* (Stráž.); náš *panoušek* jde t. kaplan (Pís.) a j. — Někdy se tato slabika krátí; na př.: do *Svojšínku* (Ouboč); to není *tatinka* (Elhov.); na *vršíčku* (Žichov.); měl tan *rymniček* (N. Postřek.); *voziček* (Strážov, Růvné); ten *kosteliček* je tak schoudnutej (Přešt.); *mněsíček* uj svítí (Vranov); přivázu *konička* bedle vrát (D. Poříč); k *lesičku* (Žichov.); do *hájčka* přijeli (Maž.) a j. v.

Víceslabičná substantiva dlouzíci základní slabiku, na př.: *íškavka* (Dlažďov); *půberek* (Starec); *šejdenek* (Třebče) a j. — nebo podržují délku jako v spisovném jazyce: do *žbámčkůch* (Maž.); *Řiháček* (Kor.) a j. v.

ko. V substantivěch zdobnělých dlouží se kořenová slabika a to

a) v dvojslabičných, na př.: pole — *půlko* (Chrást); *známko* (Třebče) a j. Sem by se mohla zařaditi analogická: mráko (Hvozď. Křečov); střínko (Svojn.) a j.;

b) ve víceslabičných, na př.: *jádyrko* — *jadérko* (Maž.) rus. ядришко; na svem *srděčku*, rus. сердцечко t.; — *rejbatko* (Horažď.); *mcjštátko* (Řepice) a j.

Naproti tomu zkracuje se kořenová slabika, na př.: *všiňátko* (Hoštice); *vemátko, znamátko* (Svojn., Třebče); *křidálko* (Svojn.); *semijčko* (Křečov) a j. v.

V substantivěch zdobnělých dlouží se předposlední slabika, na př.: *křidílko* (Strážov); na *jezárku* (Horažď., Tejn.); *věďárko* (Svojn.); na *mokýrku* (Vochoz); *znamánko* (Roušín); *předánko* (Přešt.); *předínko, skadlínko* t. a j. — dále pak: *ličátko* (Křešřov.); *klípátko* (Ouboč); a k těm analogická: *fakaňátko, hulaňátko* (Křešřov.) a j. — *bryndátko, vejčátka* (Kažňov); *znamátko* (Soběš., Třebče) a j. — Sem sluší též zařaditi: *kropítka* t. kropenka (Veleš., Svojn.); *rukovítka* (N. Kdyně); *dřevíčko* (Lobzy); *vceníčko* (Hvozď); *prkcjško* (Svojn., Veleš.); *masíko* (Svojn.) a j.

Poznámk a. Stejnou kvantitu mají také příslovce zakončená na *ínko* a *íčko*: *hnedlínko* tam byl (Křečov, Krasel.); *všecínko* im prach všecko vybrakovali (Jinín); *hnedlíčko* (Krasel.); *brzíčko* (Řepice).

Jinde se v těchto případech krátí, na př.: při malým *polínku* (Čestice); lahodný *slovičko* (V. Bor); *dřívčíčko* (RHODS); *jablínka* (Kolín); *zablatičko* (Hartman.); ovej *suženičko* (Mrákov); *strakotisko* t. peřina (Postřek.) a j.

ka. Jako v spisovném jazyce mají dvojslabičná substantiva kořenovou slabiku buď dlouhou, buď krátkou: páska — šveska; výminku činí: *třaska* t. tříska (Stříbřec), *šíska* t. šestka (Kažňov) a j.

Zdrobnělá mají kvantitu a) dle základního slova: Božka — Půtka (Raděj., Pis.) a j. — dol — *dolka*, doch — *doška*. souš — *souška* t. jedle (Varvaž.); vůz — *vůzka*; rýč — *rýčka* (Strážov, Řepic.) a j.

b) zkracují kořenovou slabiku: Švabka, Kačka a j. — *chvuňka* t. pryšec (Hvozď); *lavka* je tam (Přešt.); chlebiček má tvrdou *kurku* (Horažd.); *měrka*, *dirka* (Komář., Veleš., Žihob.) a j.

c) dlonží kořenovou slabiku: pec — *píčka*; druh — *droužka* (Štěkeň) a j.

§ 15.

V í c e s l a b i č n á substantiva kořenovou slabiku

a) dlonží, na př.: *náčenka* (N. Kdyně); hráli v *kůželky* (Kažň.); *hůtálka* (Svojn.); — *svíčalka*, *třísalka*, *knížalka* (Veleš.); *houhalka* (Svojn.); — támle máš svou *Nánynku* (Maž.); — *židlička* (Mečich.); *Lávička* vl. jm. (Bojan.); *lávička* (Svojn.) rus. *лавочка*; má *hlávička* (Maž.); *Nánička* (Chrast); má zlatá *máločka*, rus. *мáточка*; zlomil si *nůžčku*, rus. *но́жечка*; vo jednu *hůbičku*, rus. *губочка*; *vódičku* z potoka, rus. *водочка*; *hviezdičky*, rus. *звѣздочка* (Maž.); *káplička* (Hartman.).

b) zkracuje, na př.: *mísa* — *misálka* (Zubč.); *máma* — *mamálka* (Třebče); *bába* — *babálka* (Netol.); *zabělka* (Svojn.); — *Cába* — *Cabálka* (Roušín); *Máři* — *Mařálka* (Třebče) a j. — stejný vliv má i -ulka: *žabulka*, *mamulka* (Třebče, Koryt.) a j. — *divenka* (Řepic.); *slaměnka* (Hvozď); *Mařinka*, *kravinka* (Stráž) a j. — *díže* — *děžička* (Řepice, Svojn.); *svíce* — *světička* (Veleš.); málo *pisniček* vime (N. Kdyně, Kažňov, Žichov.); u Hořejších sou *lužičky*, *ružičky* (Elhov.) a j. v.

§ 16.

V í c e s l a b i č n á substantiva předposlední slabiku

a) dlonží, na př.: na stromech je *jinovátko* (Hvozď, Svojn.); *vokůrka* (Křečov, Řepice); *pohnůtko* (Veleš.); *maštálka*, *utírka* (Svojn.); za *ženůšku* (Maž.); *kořálka* (Todeň); *slučinka* správce byla lu nás (Raděj., Štěkeň) dala bych vám po *kytíce* (Strunkov., Volyň); málo *pěsníček* (Svatop.); *krejčířka* (Křečov, Hvozď); *postílka* (N. Kdyně); *špachýrka*, *kapláňka* (D. Bělá); *spadáňka*, *zcláňka* (Třebče, Kažňov, Varvaž.) a j.

Substantiva na -álka mají předposlední slabiku a) dlouhou: *ručálka*, *nožálka* (Netol., Lhen.); *janálky* (Nežet.); *Análka* (Veleš.) a j. — avšak daleko častěji b) krátkou: *hlaválka* (Svojn.); *cepálka* (Zubč.); *hubálka*, *Francálka* (Třebče); *Mažálka* (Lhen.) a j. Srovn. str. 27., b).

Substantiva na -ínka dlonží předposlední slabiku: *trošínku* jablek mám (Strážov); — pravidlem však jest tato slabika krátká.

Dále sem patří. *Petráška* (Třebče); *Uňánka* (Ouboč); *Anížka* (Komář. a j.)

b) krátí, na př.: *Panuška* m. Panuška (Bojan.); strojte *Lukaško* peřiny (Hoštice); *Zahradka* (Horažď., Svatop.); zahradka (Postřek., Kotouň); *hrubiňanka* (Strážov); hezkýho, *Marjanko*, muže máš (Žichov.); u *komurky*, na *postylce* (N. Kdyně, V. Bor, Maž.); tlepanka (Hoštice); *kaňanka* (Todeň); jedním rázem to rozříz *vejřpulky* (Horažď.); ta *polívka* má bejt hřidčí (Štěkeň) a j.

Částečně zůstává kvantita základního slova, na př.: *povlačka*, *paplička* (Postřek., Besed., Svojn.); *kuryčka* (N. Kdyně); — *dívčičko* moje (Strážov); *pastejřka* (Křečov) a j.

Za stsl. ě bývá á: *třícátka* (N. Kdyně), srovn. památka.

-cc. Substantiva zdobnělá podržují kvantitu základního slova: krajec, hderec, kolec (N. Kdyně, Kažňov) a j. — *drápce* (Varvaž.) a j. nebo dlouží kořenovou slabiku: *hdoubec* (Svojn.) a j. — nebo ji zkracují: *dvořec* (Volšov); *žabec* (Pís.) a j.

V trojslabičných dlouží se obyčejně předposlední slabika, na př.: *bratránc* (Krasel., Svojn., Maž., Otěvík); *kahánc* (H. Bělá); měl toho *radvánc* (Hvozď, Kažňov); *řebílec* (Krasel.) a j.

íště. Tato přípona se zálibou se dlouží v -*íště*, na př.: *vohníště* (Chrást); *steliště* (Plz.); *bojiště* (Bušov.); v *hradišti* t. les (Soběsl.); na *kalíštech* (Vochoz); *kosíště*, *hrabiště*, *korotviště* (Varvaž.); to tu máme *loviště* (Nežet.); *zeliště* (Trh. Sviny, Otěvík) a j.

P o z n á m k a. Povšimnutí zasluhuje kvantita některých cizích slov, na př.: čamára t. prášilka (Třebče, Komář.); *krabáta* t. vázanka (Horažď.); naj - šel taky za *legrítu* t.; má *natúru* špatnou (Lhota Kd., Elhov.); stojí u *komóry* (Maž.); *fírhánky* (Komář.); *bandúr* (V. Bor, Račov, Mečich., Veřech.); *kosistór* (Pocin.); *kříšťál* (Postřek., Třemoš., Vejvan. a j.); e di *buciňále* (Maž.).

B. Přípony dlouhé.

§ 17.

í. V kolektivech na -í se kořenová slabika

a) dlouží: na př., slez - *slízi* (N. Kdyně, Horažď., Křečov, Koryt.); *bírčí* (V. Bor, Černík); koza v *zéli* (Hartman.) rus. *зэзіе*; pták siveho *pěři* (Mrákov, Polyň) a j.

b) krátí, na př.: liška — *lišti* (V. Bor, Černík, Břežan., Horažď.); *ružďi* (Třebče) a j.

Někdy podržují kvantitu základního slova, na př.: *jahlí* (N. Kdyně); *lípi*, chvoji t. jedličné stromoví (Břežan., Horažď.) a j.

Víceslabičná dlouží předposlední slabiku, na př.: trhala *lupání*, *kořání* (Křešov.).

Substantivum verbale má z pravidla předposlední slabiku [-á-, -é-,]

dlouhou, na př.: není k *spatření* (Polyň); *polibení*; má v tom *zalíbení* (Maž.); k *odsouzení* (Zbín.); *naříkání* a j. jako v spisovném jazyce.

-*ání* někdy zkracuje *á* i tam, kde toho v spisovném jazyce není, na př.: to je pěkné *kázání* (Komář.); desatero *příkázání* (Křečov); byli sme dnes na *kázání* (Hvozď, Polyň, Elhov., Přest., Svojn.); jak viděti, není příliš obvyklé.

ář. V denominativech i deverbativech zůstává délka: *kradář*, *čilindář*, *lebedář*, *hrobář* (Hartman., Pís., Chrást, Koryt.); — přes to však dosti časté jsou výminky: *noclchař* (Křečov); *šutkař*, *kudlař* (Chrást); *děvkař* (Svojn.) a j. — někdy krátí se k tomu i kořenná slabika: *sahař* — *sáhi* (Hvozď) a j.

Při koncovce *íř* (-*jař*) zachovává se důsledně délka; znám pouze: *kaciře* nechcem (Postřek.) zkráceno.

Sem patří také substantiva na -*ar*, zvláště přejatá z němčiny, na př.: *švecjar* t. vůl (Polyň, Raděj.); *tuhar* (Sulisl.); *trakar* (Kolin.) a j. obvyčejně s krátkou koncovkou. Délku nacházíme u slov: *kotár* (Dobřív); *brumbár* (Krasel.); *šišnár* (D. Bělá, Křečov) a j.

-*úr* u substantiv v koncovce -*our* zkracuje kořennou slabiku, na př.: máma — *mamour* (RHODS.); táta — *tafour* (Koryt.) a j. — zřídka se krátí koncovka: ten *kocur* je celej zmlsanej (Hvozď).

-*ál* jest z pravidla dlouhé, na př.: *Tomšál*, *křampál* (Vejprn.) a j. — někdy se krátí, při čemž kořenná slabika podržuje délku, na př.: *kůňal*, *vůzal*, *můzal*, *Jouzal* (Veleš., Sv. Jan); *střečal*, *pejsal* (Třebče) a j. — nebo ostává krátká: *Jenal*, *Mikšal*, *l'ojtal* (Třebče, Besed.) a j.

Sem sluší přidati i neutrum: *kouzálc* (Sulisl.).

-*án*. Substantiva mají pravidelně dlouhou koncovku, na př.: *bacán* (Kleneč); *běšťán* (Svojn.); *košilán* (Hvozď); *křiklán*, *šilhán*, *pichlán* (Třebče); nosí *šamány*; jedlí *pečány* (Kažňov) a j. — výminkou se krátí: *poríjan* (Svojn.) a tu ještě působí předchozí délka.

-*ún* v koncovce -*oun* je dlouhé: *plavoun* (Postřek.); *dědoun* (Strážov); *šlehoun* (Kalen.) a j. v.

-*ín* u substantiv jest dlouhé (srovn. str. 20.), na př.: *houvín* (Raděj., Partot.); *Jinín* (Rokyc.); *tatín* t. tatík (Rokyc.) a j. K těm sluší připojiti idialektická neutra: *Jimíno*, *Hlupíno*, *Dřešíno* (Horažď., Komšín, Přest.); — někdy se však koncovka krátí: *rokřín* (Žihob., Polyň, Volšov); *krejli rovcín* (Soběk.); *Kramolino* (Postřek.).

-*út* v koncovce -*out* jest dlouhé, avšak kořenná slabika se zkracuje, na př.: máchati — *machout* (Svojn.); páže — *pažout* (Kažňov) a j.

-*óv* krátí se u substantiv: Postřekov, Stankov a j., která obvyčejně končí se dialekticky v -*oro*, při čemž se dluží slabika před touto koncovkou, na př.: *Kýčoro*, *Valtýřovo*, *Měčíchovo*, *Mukářovo*, *Iácovo* a j.

-ík zachovává sice délku, ale poměrně zřídka, na př.: *kovarník* (Lhota Horažď.); *mantinskej lckarník* (H. Bělá) a j., při čemž se předchozí slabika krátí.

Daleko častěji se krátí, na př.: *Hančík* (Postřek.); *Boršíkův* díl (N. Postř.); širokej *rybník* (Strážov, Strak., Neřet.); hu *rymníka* (Mrákov, Brníř., Brť); s tím velkým *knoflíkem* (Brníř.); ve *vozíku* (Kouto); *kurník* (Chrást); žičník, řebík (Volyň, Svojn.); *dolík*, do *dolíka* (Boubín); *lajbík* (Komář.); *mandlíky* (Rankov); volíky (Nežet.) a j. — rovněž víceslabičná *kalonika* (Brníř.); já *služebník* královcký (Pocín.); *záklasník* (Ouboč); zlámá si *náhradník* (Kolin.); *Outratník* z Dobše (Dřešín); vole mněla jak *dvouušník* (Hartman.) a j. v.

Někdy se dlouží kořená slabika a zároveň koncovka krátí: *slávik* v poli píseň pije (Maž.) a j.

-ák zachovává pravidelně délku, na př.: *piták* (N. Kdyně); *hourabák* (Plzeň) a j. — *Třebák*, *Uhrák* (Třebče, Veleš.) a j. — *hnidák*, *plechák*, *vazák* (D. Kral., Křečov, Libom.) a j. — Víceslabičná: *cibulák*, *domovák* (N. Kdyn, Koryt.); — tato ráda krátí předposlední slabiku: *zabiják* t. nuž; *vodmykák* (RHODS.); *rozpěrák* (Kvašň., Veřech.) a j.

Někdy se krátí kořená slabika, na př.: *svěrák* na rozvoře (Veřech.); *ružák* (Kvašň.); *šupák* t. tanec (Krasel.); *krasák* t. strojenec; *slamák* (Veleš.) a j. — obyčejně se nekrátí: *courák*, *roučnák*, *střídák* (Čern., Hoštice, Křečov) a j.

-úch v koncovce -ouch jest pravidlem dlouhé: *capouch* (Křešov., Horažď., Netol.); *bacouch* (Kleneč); *ocouch* (Roušín) a j. — nebo se krátí: *capuch* (N. Kdyně).

-íc někdy se krátí: *krajíc* (Zubč., Todeň, Doudl., Komář.) a j. — Sem možno připojiti i původní -ѣсъ: dyž de *mněšic* na schod dolu (Svatop., Radeš.); *zajíc* (Zubč., Todeň a j.), a rovněž *ez* : ani *pěníze* (Kouto).

-áč jest pravidlem dlouhé: *lupáč*, *hoprdáč*, *skopováč* (Koteš., Svojn., Přest.) a j. v. — výminkou se krátí: *řcbenuč* (N. Kdyně); *trakač* (Kolin.); *krkač* (Třebče) a j.

-áš jest vždy dlouhé: *dvacíjáš* (Štěkeň); *rabijáš* (Svojn.) a j.

-ýš jest střídavě dlouhé: Šimonyš — Šimonýš t. Šimon (Štěkeň, Jinín).

-úš v koncovce -onš je vždy dlouhé: *kotrouš* t. točenec (Řepice); *Ludouš* t. Ludomíra (Horažď.); *Babouš* t. Barbora (Kažňov) a j.

§ 18.

Dlouhou koncovku mají rovněž i *adjektiva* (-í, -ý) tak zvaná určitá. V neurčitém tvaru, dochovaném často pouze p ř í s l o v e č n ě, bývá kořená slabika dlouhá i tam, kde spisovný jazyk má pouze krátkou, na př.: stejně *stáři* sou (Svojn.); vona je eště dos *mláda* (Krasel.); — při-

slovečně: *časně* ráno (Křečov, Vlčňov, Z. Zbor., Střelh., Kotouň, Varvaž., Pís.); *děně* má málo (Suš.); *dálce* do světa (Hartman.); vydělala *vělice* mnoho (Maž.); *libě* spí (Řepice); jak *míle* přide, rus. *мало*; dělal *slábě*, to bylo jenom malichernost (Suš.), rus. *слабо*; cejte *tíše* (Hvozď, Řepice, Křešťov.), rus. *тихо*; *túce* se *šikoval* (Zbin., Strážov, Malov., Dneš.) a j.

Odchylně od spisovného jazyka bývá tato délka i ve tvarech určitých, na př.: to je nezhlednej *bóží* dárek (Hvozď); už je *bóží* t. umřel (Postřek., H. Bělá, Kažňov), rus. *бóжи*; *blížní*, rus. *блiжнiи*; *plení* bolest; *klíznej* sejra (Svojn.); zdál se mi *libý* sen (Maž., Žichov.); přišel chlapeček *švárný* (D. Poříč); *svátý* Jan (Hartman.); *přienej* tatík (Svojn.) a j.

Povšimnutí zasluhují i některá víceslabičná, na př.: letos je voves *jádrnej* (Hvozď), rus. *ядрной*; *lípovej* květ (Řepice), rus. *липовей*; máme hliněnou troubu (Varvaž.), rus. *глиняный*; sválovitý dříví (N. Kdyně); *máličká* Ánička (Maž.); na *dálcký* cestě (Pocín.); *pítomej* kluk (Svojn.); *línecká* sukně t. z Lince (Varvaž.) a j.

Neméně zajímavé jest dlužení slabiky předposlední, na př.: *sychrávo* je dnes; *bolávo* (Varvaž., Řepice) a j. — z pův. participia: *vykopáný* jabka vyhlíží pěkně t. brambory (Postřek.); koblíhy na másle *opejkáný* (Žihob.) a j. — tys pěkně *zdvořilej* (Krasel.); *zednická* práce stála dvě stotky (H. Bělá, Hvozď).

A naopak zase nacházíme dialektické krácení, na př.: *řípný* zelí (Pocín.); hezkej není ale *libnej* (Postřek.); *dětnej* (Křečov.); — *makatěj* mák (Kralov.); *slamatěj* doch (Křečov.) a j. — *leskový* prut (Brloh); kobyla je *fašnivá* (Štěkeň); *paravej* (Svojn.); *smřilivej* soused (Řepice); panu *redicímú* (Pačív); *žvěřící* kalhoty (Přešť.); *neschuzná* cesta (Kralov.) a j.

C. Přípony verbální.

§ 19.

-nú- nebo *-nou-* zůstává vždy dlouhé, za to však kořenná slabika ráda se krátí; dialekticky dlouhá jest: ten muž začíná *chrádnout* (Hvozď, Hodov., Raděj.); *spádnout* nemoh; chtěl to *zvíhnout* (Řepice, Svojn.) a j. — Zvláště *i* a *y* pravidlem se dlonží.

-nu- (vzniklé analogií k participiu na *-l?*) jest vzácné; ani *sednut* si nemoh (Sulisl.). Srovn. s tím analogický inf. slovesa „vzítí“: kde to má *v e z m u t*? (Sulisl.). Jinde jsem toho neslyšel.

-ě- u sloves III. tí. jest vždy krátká; dialekticky však dlonží se

a) kořenná slabika: *ležet*, *biežet*, *viedět* (Maž., Horažď.) a j. — nebo

b) kořenná slabika ostává krátká a dlonží se koncovka: *mečít* ti nebudu; *ležíť* nechce (Postřek.); *běžíť* běžela lyn a pa tán zvostala (Kouto) aj. Srovn. str. 21 č. II.

-i- u sloves IV. tř. dialekticky zřídka se dluží, na př.: *naprosít* se musí (Němč.) a j. — za to však ráda se dluží kořenná slabika, na př.: jim se *svičít* to tak (Maž.); do nemůže *chódit* (Postřek.); *strójit* se, to jo (Hartman., Řepice, Krasel.) a j.

U sloves od substantiv na -*ář* a -*ík* tvořených se tato délka zkracuje.

Ve tř. V. dluží se u iterativ kořenná slabika, na př.: ten toho *shloucí* (Koryt.), spis. *shltá*; *povjášali* je a voni mněli vztek (Sulisl.); *řmátá* ajž běda (Polyň); dej pozor ajce to *neskřívá* (Štěkeň), spis. *neskřivuje*; *nechejce* se tý štrychandy (D. Lukav.); vono se *vopláká* (Otročin) a j. v.

-*ova*-. Je-li sloveso trojslabičné, bývá kořenná slabika krátká; dialekticky bývá dlouhá: *sámovat* (N. Kdyně); *královat* a *pánovat* jen by chtěla (Řepice, Chrást, Vlčnov, Štáhl.); *schráňovat* (Štěkeň); *za-klínovat* t. zaříkavat (H. Bělá, Svojn.); *od-ůrovat* (Roušín) a j. Zvláště *i* a *y* jsou vždy dlouhé.

Jindy podržují délku základního slova, na př.: já se s tebou nebudu *cikánovat* (Hvozď); dyby *nedarebákoval* (Horažď.); truhlářoval a j. v. — Sem patří i z cizích slov odvozená: *klempíruje* už rok (Svojn.); *falíroval* mu prst t. vadil (Kažňov) a j.

Někdy se dluží koncovka: dám se *zverbovát* (Polyň.) a j.

D. Spřežky.

§ 20.

1. Je-li složeno slovo s negacním *ne* krátívá kořennou slabiku: rád — *nerad*; dialekticky ostává délka, pokud jest ve tvaru kladném v tom místě obvyklá, na př.: já sem *nerád* (Kucin.); *nerádi* dávali (Kolin., Suš.); toj — jeden *nečista* (Hvozď, Svojn.); tu je *nečisto* (Varvaž.) a j.

2. Je-li složeno slovo s jednoslabičnou předložkou, tedy se tato

a) dluží, na př.: z *pótoka*; za *půjeczdnýho* (Maž.); celý to *půřadí* vyhořelo (Lhen., Chrást); to mělo dobřej *půčinec* (Horažď.) a j. — *důmnění* (Roušín); — mám dva *vóbrázky* (Maž.); — mléko *návile* (N. Kdyně); *návidlí* (Svojn.); tys *náděje* naše (Hvozď, Kažňov, Křečov, Svojn.); má *nádmulou* hubu (Hartman.); zlámal si *náhradník* (Kolin.); *náďlesní* (Suš.); — *ústavičně* (N. Kdyně); — *zákličina* (Kouto) a j.

b) nedluží se předložka, nýbrž kořenná slabika podržuje délku: malej *pocháp* dyby udělal (Kolin.); *nasvál* (Svojn., Roušín); de to *zeslába* (Svatop., Horažď.); *dočista* (Svojn.); nákej čas už dočista nic nepíju (Svatop.); *pomálu* (Hodovíz, Raděj., Krasel.); to vám byl *narámnej* piták (Lhen.); *narámně* se zlobil (Měčín); *pošmírnej* den (Řepice) a j.

Dialekticky jsou však i příklady *p o d r u ž n ě h o k r á c e n* důležitý, které povstaly přístřením přízvuku na dlouhé slabice, na př.:

pujczdný (Hvozď); *puncbí* nad senci; na *puncbičku* (Postřek., Pociň.); *pučit* (Měčich., Svojn., Sv. Jan a j.); *vustat* (Dobřív.); *zustal* sem tam u ni (Žichov.) a j. — *huhřabák* (N. Kdyně), jinde: ouhřabák; *ulehle* (Svojn.); v *Zahořinech* (Kouto); nemaj v nich *zalibu* (Kucin.); *zabelka* (Svojn.); na *zaluži* (Kotouň); *zablatí*, *zablatičko* (Hartman.); *prochodící* dum (Postřek.) a j.

Zde by bylo možno uvést slovesa: *přidu*, *vydu*, *pudu*; *zustanu*, *pučím* a j., kde jest dialekticky krácena začátečná slabika.

E. Složená slova.

§ 21.

Slova složená mají někdy prvou část dlouhou, na př.: to je pěkněj *krásopís* (Hvozď) a j., avšak pravidelněji bývá druhá část

a) dlouhá bez ohledu na kvantitu prvé části: *vohněpál* (Postřek.); Buh stvořil i *živočichy* (V. Bor); v *cukrováru*; von byl v *čtyrhráně* (Kucin.); *stromořadí* (Suš., Plzeň); *kostivál* (Zálší); *tvrdošijnej* kluk (Řepice) a j.

b) krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: bečela sem *tenkrat* ako fúnus; *kolikrat* (Sulisl.); tenkrat je se bídný bránit (N. Postřek., Zbin., Krasel.); *víckrat* sem tam šel za svátek (Kolín., Víteň); je *dvakrat* vdovičkou (Štěkeň); *devěkrat* (Pociň., Janov., Elhov., Přest.); *tříkrat* v týdni (Jedov.); *jednobrazdník* (Svojn.) a j.

Některé jiné případy, které vlastně do kmenosloví patří, uvedeny jsou mezi tvaroslovními v oddíle následujícím (Geb. H. Mluvn. I., str. 599.).

Tvaroslovné změny.

A. Sklonění jmenné a zájmenné.

Maskulina.

§ 22.

I. --o-k m e n y. a) Nominativ sing. jednoslabičný.

α) Kořená jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce pouze v nom. sing., na př.: *práh*, *práhu* (V. Bor, Krasel.); na *práhu* (Boubín, Komšín); po-tím našim *práhcm* (Maž.); *práhy* t. zápraží (Kot. H., Měčich.), rus. *порѣзъ—порѣза*; dal holubom přahoušel *hráchu* (Hvozď, V. Bor); jako pul hráchu (N. Kdyně, Polyň, Malov., Krasel.), rus. *ропозъ—ропѣза*; vod *mrázu* (Kolín.), rus. *морѣзъ—морѣза*; v *páse* pod fěrtuch (Kouto), stsl. a rus. *пѣзъ*, rus. i *пѣзъ—пѣза*; sem patří i *pán* ve vok. sing. a v titule: *pánc*, pojte; milistrant šel s *pánem* falářem (Raděj., Svojn.), rus. *панъ—пана* a j.

β) Kořenná slabika jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce krátká, na př.: moh sem *smrádem* pójit (Hartman.), rus. смѣродъ na Bolehrádě t. les (Varvaž.), rus. го́родъ; je na *mlátě* (Babín.), rus. ма́лотъ; menuje se *Ján*; na svatýho *Jána* nosí děvčata korouvičky (Hvozď. Bušov.); patří k sv. *Jánu* (Kolin.); při svatým *Jáně* (Mlyneček, Veleš., Komář.); — *rák*, *ráci* (Postřek.); tam nejsou *ráky* velký (Kolin.); chytil sem mnoho *ráku* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl.), rus. ракъ—ра́ка; jako štíru *hádu* (Polyň), rus. га́дъ—га́да; Němci mají honný *strách* (Strážov), rus. страхъ—стра́ха; *sád* t. mezník (Třebče); pustit do *sáda* (Kucin.); *sády* (N. Kdyně, Pocin.), rus. садъ—са́да; byl pevný *čas* (Postřek., N. Kdyně, Polyň, Elhov., Hartman., Kažňov, Partot., Měčín, Varvaž.), rus. часъ—ча́са; *spláv* (Besed.); u *splávu* (Postřek., Kolin.), rus. сплавъ—сплáva; bylo to za *mráku* (Postřek.), rus. мракъ—мра́ка; *svál*, *sválu* ti nemá (N. Kdyně), rus. сваль—сва́ла; — *dúby* se zelenají (Maž.), rus. дубъ—дуба; daleko do *svihta* (Hartman.), rus. свѣтъ—свѣ́та; muj *Bóže* (Vranov, Kažňov, Chrást, Řep., Krasel., Pís., Komář.); s pánem *Bóhem* (Hartman.), rus. богъ—бо́га; — *čerty* sem tam vocid' vyhnal (Elhov.), rus. чѣртъ—чѣ́рти.

P o z n á m k a. Možno bylo by tu připomenouti: těm zácnějm *hóstum* (Maž.) prvotně ikm.; *fáchy* (N. Kdyně) z němč.; já mám nákej *kňáp* m. chňap t. hmat (Křečov); koupil *štús* dříví (Kažňov); oj toho *Rúsa* (Svojn.); to je z *trúcu* (Hartman.); *síc*, *sícu* t. stolička (Pocin.); *jílmy*; *klíhu*; vod *jíhu* a j. (Řepice).

γ) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: vosrchlý *chleb* (D. Lhota, Strážov, Kolin., Křečov, Krasel., Maž.); chcou chleb? (Otěvík); vzal si krajec *chleba* (Kažňov); hodí se nám *sněh* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl., Zbin., Hradeš., Bušov., Pačív, H. H. Raděj. a j. až po Vlčtýn); prochodící *dum* (Postřek., Pocin., Mlyneček, Kažňov); chodí dum vo- domu (Hvozď, Strážov, Rábí, Horažď., Kvášňov., Hradeš, Hoštic., Svojn.); dyby se *Buň* smiloval (Češtica, Elhov., Malov., Přest.); aby tě Buň hojným odplatitelem býti ráčil (Kolin.); Zejnerovic *dvur* (Vranov); *vuz* (Věrech); — dále: *pambú* (Polyň, Boubín); dostal na *chram* Páně (Loza, Roušín, Svojn.); *pas* (Postřek., Svojn., Doudl.); *val* (N. Kdyně) a j.

δ) Kořenná slabika jest ve všech pádech dial. zkrácena, na př.: *stin*; ve *stinu* je (Postřek.); z *líkem* nebo prášky to de ináč (Přest.); buchta s makem (Štěkeň); třinact *sahů* dříví (Brť); Šimanuc *mlyn*; to de vod *mlyna* (Postřek.).

b) Nominativ sing. vícslabičný.

§ 23.

α) Kořenná slabika jest dial. dlouhá, na př.: *prápor* (Bušov., Třemoš.) mají *prápory* (Kouto), rus. пра́поръ; lituj mně trávo, *jásane* (Maž.), rus. це́нь; rozdívati žemličku lnu dyj se dělá *kúžcl* (N. Kdyně,

Řepic.), rus. кѣжелъ; *ímcl*, *ímcla* (Krasel.); pan *místr* je ve verštatě (Štěkeň, Svojn., Sv. Jan); místra si chválí (Krasel.); byl tu *kmůtr* (Kažňov); *chrápot* (Svojn.); na *fúnus*, vod *fúnusu* (Kažňov, Třemoš., Pr. Újezd a j. až po Stachov jž.); nemá ani *tépich* (Vejpřn.); to je *fíšpan* t. rákos, něm. Fischbein (Komář.); byl dobrej *sklízuňk* (Řepic., Strak.), tato poslední přejatá.

P o z n á m k a. Tu sluší připomenouti ještě: *íštrmenty* (Hvozď, Svojn.); *íšpcehtor* (Křečov); *ádyjunkt* (Křečov, Jinín, Maž.); *šífoner* (Bušov.).

β) Kořenná slabika je dial. krátká, na př.: *žbancèck* (N. Postřek.); v *Kyčové* m. Klíčové (Kouto); *svicník* (Veles.); *Višck* (Svatop.); co *pisku* drobného (Viteň); *unor*, *řijen* (Raděj., Řepic.); byli *blazni* (Brmír.).

Povšimnutí zasluhují některá adverbialně užívaná slova lišící se dialekticky kvantitou, na př.: *včera večér* (Polyň); *včera* přšelo (Horažď., Pís., Maž.), rus. вчерà; *zdůla* (Besed.); nebucni se stolu *dólu* (Hvozď, Žihob., Střelhošť., Řepice); *vdóle* je zem (Pís., Svojn.); *dóle* i na h o ř e (Chrást, Krasel.); *dělu*, *děmu* (Domažl., Chrást).

II. jo- k m e n y: a) *Nominativ sing. jednoslabičný.*

§ 24.

α) Kořenná slabika ve všech pádech dial. dlouhá, na př.: to je *kěř* (Bušov.); nandala si plnej *kůš* jetele (Hvozď, Lhenice), mrus. кошъ; to je pěkněj *můž*; je vod *můžce* pryč (Strakon., Křešov., Řepice, Pís.); máš sveho *může* (Kažňov); muj zlatej *můži* (D. Poříč), rus. мужъ—мѹжа; poto holt jedou na *kráj* vesnice; zás bude z *kráje* počet (Postřek., Kouto, H. Bělá, Bušov); přide to k nákýmu *kráji*? (Kolin.), rus. краѣъ—краѣ.

β) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: nosidla na *hnoj* (Polyň); z vola máme *loj* (Hvozď, Křečov); *dešť* (Chrást) jinde dýšť; puč mi *nuž* (Kažňov); jadrnej *luj* (Horažď., Krasel., Řepice, Svojn.); vovčí *hnuij* (Lhota Kd., Hvozď, Kažňov, Mrtníky, Varvaž.) a j.

b) *Nominativ sing. víceslabičný.*

§ 25.

α) Kořenná slabika dial. dlouhá, na př.: *kášcl* silnej se menuje *bufák* (Hvozď; Domažl., H. H. Raděj., Křečov, Kažňov až po Vlčtýn), rus. кашель; *kníhař* (Strážov); *hájič* t. vích (Žihob.); *hádač* (Řepice); *lítač* t. nezveda (Svojn.); i *Jéžíšc* Jeho syna (Kolin., Komář.); s pánem *Jéžíšcem* (Postřek.); ten žid se menuje *Móžiš* (Komář.); *skládatel* té písničky (N. Kdyně); *jítrocel* (Chrást); *rúmčence* (Řepice); *mázovec*, *púškvorec* (Svojn.).

β) Kořenná slabika dial. krátká, na př.: *ručence* má hu mně (Lhota Kd.).

Kvantita v jednotlivých pádech o- a jo- kmenu.

§ 26.

Gen. sing. má dlouhou koncovku, na př.: né, byl sem *domá* (Krasel.) adv.; z *lesá* tě vyprovodim (Hartman.); též: *věcrá* hořelo u Králov (Lhenice).

Vok. sing. má kořenou slabiku dial. dlouhou, na př.: *páne* (Svojn.); *óče* náš, jensi; muj hezkej *chlápče* (Maž.); *múži*, co to děláš? (D. Poříč.)

Nom. plur. a) koncovka *i* dial. zdloužena, na př.: *chlapí* (Postřek., Strážov); ty sou ičko *pání* (N. Kdyně, Bušov., Chrást, Švejkov., Lobzy, Dobřív, Třemoš., Víteň); ty mejšťacký *zubikantí* (Hvozď); *kamarádi* mé (Kolin.); tam dū *harestantí* (Raděj.); *psi* (Žihob., Komár.); ty Volský *brumbáří* (Manet.); už zas s tebou *čertí* šíjou (Štěkeň); — *bůtáci* sou ve Lhotě (Dub. Lhota); *sedláci chlupáci* (Mlyneč.); to sou *darcébáci* (Víteň, Hvozď, Řepice, Strážov, Druzd.); — *kněžíci, mlnáříci* (N. Kdyně); *zedníci* mají zlatý kladiva (Kolin., Červ. Poříč.); *mužící* (Druzd., Zbin., Spule); všickní pancký *poručníci* mají peněz dost (Červ. Poříč.); *ouřadníci* (Krasel.) — *kluci* kozelce dělají (Kažňov, Řepice, Stachov, Komár.); — odstupující *súscí* ti přejú chčestí (Postřek.); *lidí* tě neznají (Hartman.); *učitelí* (Roušín), tyto poslední příklady místo naležitěho *é*. — *tesaří* (Postřek., N. Kdyně, Přest.); *hlínaří, snopaří* (Dub. Lhota); *sahaří* porážejí dřeví (Hvozď); *pečenkáří* (Spule); *mlnáří* (Strážov); — *chlapci* hráli kolomastryku (Hvozď, Druzd., H. H. Raděj., Výrov, Třemoš až po Komár.); *chlaťsí* (Varvaž., Veselá, Vejprn., Vlčtýn, Řepice); *brabci* zobají pšano (Sulisl.); divoký *kanci* (Hodov., Hvozď, Raděj., Spule); — povšímnutí hodno: muži, kněží, bratří (N. Kdyně, Strážov, Elhov.) jako v stě.

Koncovka *i* není obecná, přichází i krátké *i*, zvláště je-li dlouhé *a* v předposlední slabice: *búbláci, voláci* a p.

b) koncovka *-é* dial. krátí, na př.: *anděle* překrásně zpívali; *přátele* (Strážov, Čest., Pis., Maž.); Pavla oce sme *přátele* (N. Kdyně, Račov, Veřech., Chanov., Střelhošť., Soused. až po Švejkovice); milujte se *manžele* nyní (Maž.); *lide* mně to nepřejou (Křešťov.);

c) koncovka *-ové* se dial. krátí, na př.: sou *králove* (Kouto, Mrákov); *kyjomctrove* (Vranov); dyž tu byli *Švejdove*; tři *krejčove* (Zbin.); moje *strýcove* sou v Praze (Strážov); obá *rodičove* (Čest.); boreť budou *synove* vo-táty (Horažd.); *pánove* (Soused., Střelh.); takoví *chlapovc* sou jako *dubove* (Chrást); jinde zachovává se tu délka.

Gen. plur. dial. zkracuje *-ů*, na př.: z volověných *knofliku* (Mrákov); do podneška tam říkaj u *Dindalu* (Pocin.); plášť měl devět *krádlu* (Zbin.); ten mi dal *výčtkuch* (Žihob.); vo-tech *cereľu* kůš (Přest.); to mu nevodpustim věčně *věkur* (Hvozď, Štěkeň); u *Pavliku, Babku, Ronsu* (Křešťov, Elhov., Pal.); *bramboruch, kříkuch, chlapecuch* (Řepice); pár *dukátuch* litovati (Švejkov., Jelenov); nespatriť tam z mojich *lidu* žádného (Maž.); *Hodiku* to maj taky (Brniř., Komár.); bohatých *rodiču* syn (N. Kdyně).

Dat. plur. dial. zkracuje *-ům*, na př.: a) *-óm* zkráceno nežli přešlo v *-ům*: *muzikantom* (Kouto); *pánom* byli dlužní (Kolin.); dal *holubom* přahoušel hráchu (Hvozď. Bušov.); *volom*; di *Kurandom* (RHODS., Druzd.); *vtákom*, *Dubom* (Chrást); *Holom*, *Mrázom*, *Kozom*, *Nchybom* (Velešín); *hodinářom*, *Divišom*, *mužom* (RHODS., Chrást) *kněžom*, *lidom*, *vánocom* (Měčín); *tesařom*, *krejčom* (Přešt.);

b) *-um*, na př.: nabí těm *klukum* (H. H. Raděj.); těm *dubum* to nepovidej (V. Bor); dvoum *pánum* (Krasel.); dej těm *holubum*; vyhnuli sme se *sporum* (Strak.); ke *Kulhanum* (Rankov); — *chlapsum* vieři (Polyň); k *Elhojcum* chodíval (Elhov.); k *Liběticum* (Maršov); *zlodějum*, *hrncum* (V. Bor) a j.

Zde možno uvést i tvary: pudeme k *Želcynovum* na hrátky (Žihob.), k Horským *kovářovum* (Krasel., Dobev).

Lok. plur. krátí *ích*, na př.: mají to [vyrážku] v *obličejích* (Lhota Kd.); Káče roznese po *střejích* (Boubín); ze *Zbiničích* Jíra švec (Zbín.).

P o z n á m k a. Adverbialně užívaný lok. na *-ů* rovněž krátí, na př.: hyn *dolu* bylo vidět (Polyň, Kolin., H. Bělá); dyž de mněsíc na schod *dolu* (Svatop.); dy de *domu* (Krasel., V. Bor, Svojn., Trh. Sviny, Mičov., Žichov., Hartman.); *dělu* sem je snázejce (Přešt.), přide *demu* (Růvná).

N e u t r a.

§ 27.

I. *o- k m e n y*. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se

a) kořená slabika dial. dlouží, na př.: vědro *píva* (N. Kdyně, Kažňov, Řepice, Horažď., Pis.), rus. *пѣво*; *próso* (Kotouň), rus. *прѣсо*; ať je tu *tícho* (Svojn., Bušov., Raděj.), rus. *тѣхо*; té *žito* (Postřek., Lobzy, Zubč., Stachov jž.), rus. *жѣто*; táta je za *húny* (Hvozď), rus. *гѣмно*; *jítro* pole (Řep.); *itro* t. ráno (Roušín); *Rúsko* je veliký (Veleš.).

b) kořená slabika dial. krátí, na př.: *rano* přidu (Řesán.); ten chlap se zakopne pře-*stěblo* slámy (Hvozď, Strážov, Krasel., Svojn.); *křídlo* (Strážov, Bušov.); starý *pobříslo* (Čestice); s *mlíkem* (Brnř.); *usta* u peci; nemam ani do *ust* (Postřek., H. H. Raděj.), rovněž: *pero*, *měno* a j.

II. *jo- k m e n y*. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se kořená slabika dial. dlouží, na př.: vle-si na *lőžc* (Kažňov, Švejkov., Veřech.); skučel v *lőži* (Sulisl.), rus. *лőже*; noc je nejčco jako *mőrc* (Chrást, Kažňov), rus. *мőpe*; já mám *hőre* t. soužení (V. Bor), rus. *рőpe*; přes *pőlc*, v *pőli* (Maž. a j.), rus. *пőle*; *vőle* mněla jak dvouušník (Hartman.).

Kvantita v jednotlivých pádech *o-* a *jo-* k m e n ů.

§ 28.

Gen. sing. někdy dlouhou koncovku, na př.: z *jará* tu bejvá lezky (Rábí); vod *mnohá* let stávala (Pocín.), celkem zjev vzácný.

Nom. plur. má někdy dlouhou koncovku, na př.: zpomeň na ty *slová* (Pocín.).

Gen. plur. podržuje délku kořenné slabiky, na př.: několik *jáder*; z *játer* (Hvozď, Svojn.). — Krátkou slabiku dial. dluží, na př.: bouch kamenem do *vrát* (Ondřov., Hvízdal., Hvozď, Bělá); dostal buchtu do *zád* (Chrást, Varvaž., Svojn.).

Dat. plur. má *-om* (vedle *-ám*), na př.: *městom* je jinak; ta vláha škodí *polom*; *ložom* (Chrást); *vejcom* (Měčín) v spis. jazyce je *-ím*; — nebo *-um*: až k těm *hnízdum* (Horažď.); šel k *vratum* (Kažňov).

Lok. plur. má *-ich* místo *-ích*: chodí po *vejcich* (Kouto).

III. *o-k m e n y*

§ 29.

a) Kořenná slabika se dial. dluží, na př.: včera sem dostala *psání* (D. Poříč, Maž.); pod *páždím* (Chrást, Vlčtýn, Štáhl.); pták sivého *pěři* (Mrákov, Polyň).

b) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dříví* (Postřek., Brť).

Kvantita v jednotlivých pádech.

Pády zakončené na *-i* zkracují dial. koncovku, na př.: místo *hospodářství* meho (Pocín.); zavřelo se *kvítí* (Vranov, Hoštice); ve žněch metá rolník *vobíli* (Hvozď); kálel *dříví* (Žihob.); *mládi*, *neštěstí* (Zbin.); koza je v *zeli*; po *bohactví* (Hartman.); *souženi* (Zbin.); přinej sem to *vysvěčeni* (Maž.); *umučeni* Bóži (Jedov.); jag-mu *psaní* přišlo (Trh. Sviny).

Iustr. sing. krátí *-im*, na př.: *dřívím*, *listím*, se *zelím* (Řepice); slepici vypařenou nebo s *pěřím* (Kolin.); stáli tam za *křovím* (Klášter).

IV. *en- a ent-k m e n y*, v nom. sing. *-ě*.

§ 30.

Gen. plur. dluží koncovou slabiku, na př.: *semán* je dost (Postřek.); *kuřát* (Domažl., Pocín., Stachov jž.); *vnoučát* (Brnř.); měl sem dvanást *tclát* (Brť); od *zvířát* (Víteň, Čížice); *housát*, *prasát*, *jchňát* (Varvaž., Třebče).

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *prasatum* dala votavy (Dol. Poříč); *kuřatum*, *semanum* (Horažď.).

F e m i n i n a.

§ 31.

I. *a-k m e n y*.

Nominativ sing. dvojslabičný.

α) Kořenná slabika se dial. dluží, na př.: *včála* (Pačív, Krasel., Varvaž. a j.), rus. *мѣлѧ*; *rýba* (Postřek.), rus. *рыба*; to je *hnída*; cé za *hnídu*

(Svojn.); na hlavě měl *húidy* (Hvozď, D. Bělá), rus. *гніда*; *bzdína* (Svojn.); bude mít zas *bzdínu* (Štěkeň) srovn. rus. *бздѣніе*; tekla mu *slína* z huby (Hvozď, D. Bělá, Svojn.), rus. *сліна*; taková je jeho *hřívna* t. odměna (Řepice), rus. *грівна*; tu je mandátu, dyž se tě podívá na tu *knihu* (Horažď., Krasel., Sv. Jan, Komář.); kníhách, kníhama (H. H. Raděj.); *májky* (Polyň), rus. *майка*; *jiskra* (Horažď., Roušín); *jiskry* lítaji (Řepice), rus. *іскра*; *húbu* nadmutou nosila (Hartman.), rus. *рѣба*; *hrádka* (Křešťov.), rus. *градка*; *trúska* vod železa (Roušín), rus. *трѣска*; — *vúsa* mně štípla (Lhenice), rus. *оса*; *jikry* sou bílý (Horažď.), rus. *ікпà*; mněsíček výde z *hóry*; za *hórou* (Maž.); zezdola na *hóru* (Křečov, Řepice); na *hórc* (Chrást, Hvozď); hůra, rus. *ропà* akk. *rópy*; byla moje *vína* (Maž.); — *sáma* (N. Kdyně) něm. Saum; četník dostal *zrádu* (Volšov); pád na *ránó* t. hranu (Postřek.), stsl. *грань*; hezkou *céru* má (Vranov); hde je vaše *céra* (Horažď.); s tou *cérou* (Maž.); to byla taková *brúna* (Žihob.) sthněm. brān; vod studnicí je *stúka* (Křečov).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *važka* (Postřek., Křečov. Svoj., Veleš.); vezmu-li na tebe *duťky* (Hvozď); do těch *nužek* (Otěvík); hledal *huby* (Postřek.); *bidu* vyžene bej zařikávání; *puda* t. podlaha (Pocín., Boubín); má *ucta* přeju (Kažňov); *hříva*, *řimsa*, *žila* (Strážov); *šňury* (Polyň); na *tačky* (Chrást); padaly *krupy*; krupama (Králov.); pěkný *travy* sme mčli (Nežet.); na *huře* moc přšlo (Rankov).

b) Nominativ sing. víceslabičný.

§ 32.

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: ty *čábero*, vyčabřila uj si se (Řenče); *fíjala* (Svojn.); fíjaly se rozvíly (Hvozď); v *hódinu* smrti (Druzd.); *kníhara* (Brť); *kníhačka* (Komář.); *lúdačka* t. červenka (Besed.); *píjavka* (Žihob.).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: nechoď do *huštiny* (Kažňov); *placačka* (Sv. Jan); má silnou *naturu* (Postřek.), jinde vždy *n á t u r a*.

II. ja- k m e n y.

§ 33.

a) N o m i n a t i v s i n g. d v o j s l a b i č n ý (po odsutí koncovky jednoslabičný).

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: vono mu to neškodí na *zráji* (Suš.); zavorat hnuj k *síji* (Křečov); u plouhu sou *tíhle* neb *kleče* dto; *žídle* t. moučenka (N. Kdyně, Komšín, Kotonůň, Řepice); *špice* (Měčích., Varvaž.); muším na sejkpu, máme *zvíž* (Horažď.) a j.

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dveře* sú obarvený (Postřek. až po Komářici); já mám *prací* dost (Kralov.); *drubeř* (Míchov, Kvašňov.); no je jich takových *písců* (Maž.); *kužc*, *ruže* (Polyň).

Kvantita v jednotlivých pádech *a-*, *ja-*, *ja-* kmenů.

§ 34.

Instr. sing. v dvojslabičných slovech buď kořenovou slabiku krátí, na př.: za vysokou *branou* (N. Kdyně); po tou *lipou* (Hartm.); s *mamou* (Kotouň); pod *skalou*, *kolnou* (Kolin., Maž.) jako v spisovném jazyce, nebo nezkracuje, na př.: jámou, slámou (Kažňov, Řepice, H. H. Raděj., Svojn.); s *kurou* seškrab; se *smulou* (Hvozď); s jakou *mírou* ty k lidem, s takovou voni k tobě dťo; vyběhli *dírou* ven (Svojn.) a j.

Instr. sing. krátí koncovku: šli za *rakvi* (Hodov., Hvozď, Raděj.).

Gen. plur. kořenovou slabiku dluží, na př.: hřímá ze všech *strán* (Raděj., Kažňov, Svojn., Hartman., Maž.); z *ryb* kostičky zahážem, aby bylo ovoce (Otěvík); — je tam málo *třešni* (Maž.); — sem možno uvéstí nezkrácené: stojí podle *dvěři* dťo, v nichž obou zkrácena i koncovka.

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *kobylam* (Zbin.); rozumí *rybam* (RHODS., Křečov, Chrást); Pepka šla na pole *kravam* pro krmení (Hvozď); pudem *kmotram* (Soběk.); malým *dětkam* na boty (Zbin.); šel k *pánam* (Maž.). — *vohcím to* neškodí (Krasel.); nečuchej těm *růšim* (Chrást); *košlím*, *skrcjšim* (Horažď.).

Lok. plur. krátí dial. koncovku, na př.: snopy sou v *budkach* (Víteň); na *loučkach*; na *Šebeskach* i Šebesce (Spule); na *jamach*; byl na *rybach* (Křečov); v *zahradach*, na *drahach* (Chrást); ve všech *chalupach* (H. H. Raděj., Miroš., Veselá); dyby tě lna *marach* nesli (Elhov.).

Poznámka. Sem patří i tvary analogické mající stejnou koncovku: u *stranach* byly niší kranáty (Přešt.); — ve *vědrach* (Řep.); na *ramenach* (Přešt.); na *kuřatach* vydělal (H. H. Raděj.) a j. — roste na *travnikach* (Hvozď); bejvá na *dubach* (Chrást); byl sem dneska v *lomach* (Lobzy).

Instr. plur. dluží dial. v koncovce, na př.: třetí (koláč) s *rozinkáma* (Maž.); — krácení kořenné slabiky není stálé: s *kravama* — *krávama* (Kolin.) a j.

Subst. paní rádo zkracuje koncovku: *pani-mámo* (Kouto, Rábí, Polýň, Kažňov a j.); *pani* nevěsta (Strunkov., Volyň); viděl ste *pani* starou (Bučov.) a j.

III. *i* - k m e n y.

§ 35.

a) dluží dial. kořenovou slabiku, na př.: mněla by z něj *rádost*; teprv bude *rádosti* (N. Kdyně, Hartman.), rus. *радоеть*; mám samou *žálost* s ním (Brníř.), rus. *жалость*; má *bólest* (Chrást), rus. *бóлесть* — *mcjší* sou zlý (Koryt.), rus. *мышь* — *мыши*; neberte si *móc* (Zálší); mluví nejčkodle *móc* hápavě (Horažď.) užívané příslovkově.

b) krátí dial. v koncovce: mohli mají *polnosti*? (Jinín). — věř víc *vočim* než *ušim* (Rokyc., Švejkov., Bušov., Lobzy); *kostim. husim* (Horažd.), toto není dial. mask.

Adjektivum.

§ 36.

Kromě kořenné slabiky v pozitivě (srovn. str. 18. sl.) dial. krátí zvláště koncovky v t. zv. složeném sklonění.

a) koncovka *í* se dial. krátí, na př.: *hadí* jazyk (Zbin.); *zvířecí* kalhoty dto; *matčři*-douška (Svojn.); — komparat. a superl.: *nejhorši* věc (Kouto); dy mam *nejpěknější* žížeň (Soběk.); nejní nejhorši holka (Zbin., Žichov.) a j.

b) koncovka *é* se dial. krátí, na př.: *smutne* srce moje (Žichov.); žalo trávu *hezke* děvče (Křeštov.); na to *dobre* pivo (Pis.); *páte* přikázání (Svojn.); *žádne* štěstí (Maž.); dělají *měke* nebo *velke* kopy (Dub. Lhota); mají *pěkne* šaty (Křeštov.); proj za nás za *hříšne* (Hvozď) a j.

c) koncovka *ého* (ýho) a *ího* se dial. krátí, na př.: ze *sedleho* mleka (Postřek.); uslyš *časneho* člověka (N. Kdyně); co je tu *noveho* (Pocin.); z *drobneho* kamení (Strakon., Strážov., Čest.); ona *každého* zcemperuje (Pis.); voplín nad rejdoваčkou otáčí se kolem *svůrneho* hřebu (Elhov., V. Bor); holubička tichá z *letorcho* (t. letního) kraje (Maž.); mám sěna *ženateho* (Trh. Sviny); toho *pravého* řal do *živeho* (Jedov., Rankov). — vod *Bóžího* narození (Postřek.); z *teleciho* a *hověziho* masa (H. H. Raděj.); — je *nepořádného* rodu (Lhota Kd.); je od každého *bukvicového* kořene (Jedov.); takového kaplana (Elhov.).

d) dial. se krátí koncovka, v níž je *m*, na př.: (sing.) jinemu *neznámemu* (Mrákov); *malemu* dětátku *narozenemu* (Pis.); memu *milemu* zustanu verná (Kolin.); takovému člověku (Jedov.); — nejsem *žádnymu* troničku dlužná (Pocin.); tomu *istymu* upad nos (Hoslov.). — lok.: v *celem* roce zpívá (Víteň); v *hustem* loubí (Žichov.); v *tmavem* hrobě (Dol. Poříč.); v *deštivem* čase (Z. Zbor.); klopýtá při každém kroku (Čestice); v *anglickem* království (Elhov., Maž.); — při *svatym* Janě (Mlyneč.); nechtěl mně to při *živym* Bohu dát (Stráž., Vranov); v *slobodnym* stavu né (Polyň); ve *vyšokym* lese (Hradeš.); v tom *starym* chomoutě (D. Poříč.); v *teplým* mlíce (Křečov., Krasel.); vo *novym* roce chasa martínkuje (Koryta); po *dobrym* nebo po *zlym* (V. Bor); ta baba má v *dobrym* místěti proříznutou (Stěkeň); h vosum a *trícatým* roku (Maž.); — v domně *Bóžim* (Polyň);

instr.: s tím *velkym* knoflíkem (Brnř.); na - tím *kontrbučenskym* fundem (Kouto); pod jaborem pod *zelenym* (Žichov.); s takovymdle *tupym* nožem nenakrájím nic (Horažd., Břežan., Kotouň. Krasel., Soused.); *širokym* kolejem (Miroš., Bušov., Švejkov.); žlabem dva třevíce *vyšokym* (H. H. Raděj., Veselá, Lobzy); před *Záleskym* posvěcením (Maž.); *jamo*-vatym polem (Třebom.); — s *dnešnim* stavem (V. Bor); s *domácim* knězem

(Střelhošť., Račov., V. Bor, Krasel., Hradeš., Bušov., Dobřív, Třemošná); — za prvním (Chrást); s tym lehčím nákolesníkem to šlo, ale s tím těšim ne (Horažď.);

dat. plur.: *małym* dětkam na boty (Zbin.); *chudým* lidom (Postřek.); — k *domovním* dveřum (Polyň);

instr. plur.: mezi matkama *Božíma* t. j. mezi 5. a 15. srpnem (Pocin.).

Číslovky.

§ 37.

Dloužení kořenné slabiky, na př.: *šést* ich je (Postřek.); — de na *šístej* rok (Maž.); *šístá* hodina (Roušín); k *sídměj* hodině bude lepčí (Maž.); *vůsměj* rok (Hartman.).

Dloužení koncovky, na př.: *vobá dvá* (Domažl., Brnír.); tám dou *dvá* židí (H. H. Raděj., Křečov, Zbin., Chrást až po Partolice). — někdy bývá činěn rozdíl: v o b á d v á mně rádi mají — v o b a stromy porazili (Hvozď), ve rčení: d v á chlapi jako d v a stromy (V. Bor) a j.

Krácení v koncovce: jel jenom s *jedním* koněm (Hvozď, Soused., Střelh., Chanov., Hradeš., Řesán., Svojn., Vlčtýn, Veselá).

Zájmeno.

§ 38.

a) Základní slabika se dluží, na př.: šél bych k *tóbě*; vona ho k *sóbě* vábila (Maž.); — velmi často bývá to při n a š e, v a š e: *náše* selka (Postřek., N. Kdyně); sama *náše* věc (Sulisl., Mrákov); ba ju, dyť je to *váše* (Hvozď); *náše* kobylenka léži (H. H. Raděj., Elhov., Stachov jž.); *náše* děti (Otročin); pučte mi *váše* vidle (Hvozď); hde sú *váše* holky (Raděj.); stúpní pod *náše* okna (Pocin.); — nevíme hodinu smrti *náši* (Kažňov); vo *náši* pouti (D. Poříč, Elhov.); — v *nášom* gruntě (Vranov); — z *nášich* hor tečou potoky (Stachov jž.); — *vášemu* strejčkovi dto.

b) Koncovka nebo předposlední slabika se dluží, na př.: *voná* je s tím vina (Horažď.); *voná* zemřela (Hartman.); bedle *něho* (Vranov); třetí den bylo po *něm* (Hartman.); ten *jích* má (Řepice); *naši* to povídali (Varvaž.); *našich*, *naším*, *našíma* (Komár.); z vašich bratrůch nic nebude (H. H. Raděj., Miroš., Švejkov., M. Bor, Střelhošť., Komšín); z *vašíma* přátelama (Pr. Ůjezd, Polyň).

c) Dial. krátí se *a*) osobné zájmeno, na př.: *ja* se bojím (Kolin.); *ja* taky na ně hral (Trh. Sviny); — hu *nas* je zímě siberyje (Hvozď); pozdra - *vas* Pámbu (Raděj.) a j. — přijte k *nam* já *vam* dam jabka; Vondruc strejček to je *vam* žencká počívka (Hvozď, Raděj., Dneš., Miroš., Letkov, Vlčtýn, Hodev, Výrov, Elhov., Č. Poříč).

β) instrum. sing. na *-ím* (dial. *-ým*), na př.: že nad *ním* něco záleželo (Kolin.); šel s *ním* (Víteň, Vlčtýn, Hoštic., V. Bor, Hvozď, Křečov, Rok., Kažňov, Lukav.); běžel za *ním* v hapatách (D. Lukav., Krasel., Č. Poříč); nejní s *čím* bránit se (Kouto, Hvozď, Hoštice, Bušov, Todeň); dybych mu co chtěla dala, tak je to všechno *ničímž* (Jinín, V. Bor, H. H. Raděj.); — s *naším* nebyl (Chrást). — za-*tím* se skamenily t. chleby (Postřek.); hde jak s *tim* moh pořídít na vůz (Brť, Brnř., Mrákov); po-*tim* našim stájem (V. Bor, Hvozď, Kažňov, Víteň, Dřešín, Janov., Růvná); naj *tim* i poj *tim* nic (Horažď., Štěkeň, Kucin., Svatop.); já by se tu s *tim* hodně paroznil (Záhorce, Raděj., Žihob., Strážov, Dobřív, Švejkov.). — pře-*tym* (Sulisl.); vodešel s *tym* jednym klukem (Chrást, Kotouň) — sem lze připojit: s *kym* to de (Křečov, Hvozď, H. Bělá); ponocovat s *nekym* (Horažď., Svojn.); s *kym* si hobořila (Hoštice, Partot.).

γ) ve tvarech žen. rodu krátí se *é, í*, na př.: vo-*te* doby ho má na hlavě (D. Poříč); v *te* době to šlo (Elhov.); zúženo: v *ty* naši zahráče dťo; — ať do *ní* nechodi (V. Bor); do *jeji* porušek (Hoštice, Žichov.); dává *ji* mlsnoty dťo; že s *ní* promluvi (Vranov); — u *naši* cesty (V. Bor); v *tej* *naši* maštalce (Víteň); vo *naši* pouti (D. Poříč, Elhov.); *či* té divče (Mrákov) a j.

δ) zájmena *můj, tvůj, svůj* krátí dial. na př.: *muj* vlastenskej je (Postřek.); nepovidej mi o něm, znám ho, že je *svuj* (RHODS., Křečov, Kažňov, Elhov.); *muj* syn túze je zřezal (Zbin., Řep., Švejkov., Maž. a j.). — není nic *tvcho* (Pocín., V. Bor); pro *sveho* synáčka (Strak., Žichov., Čestice) a j. — dal sem *memu* synu kontracht (Zbin.); *svemu* oči a matice (Polyň, Žichov., Kolin.) a j. — vo *mym* klukovi (V. Bor); na *svym* nemá dvacet jiter (Lhota Kd.); to je na *tvym* podzemku (Horažď.); — s *mym* milým nechodim (N. Kdyně); dokud je *svym* pásem (D. Poříč) a j. — netrap srce *me* (Žichov.) a j.

Příslovky.

§ 39.

a) Dial. dlonží se kořená slabika v kompar., na př.: *touž* to nejde t. tužejí (Brnř.); *ztouž* (Svojn.); rači sem se tlačil *příd* t. více do předu (Žihob.); naše hódiny dou *příd*, vaše dou *zád* (Štěkeň); vzadu - *zád* — *nejzád* (V. Bor); ty *zůstávaji* (bydlí) *příd*; *zád* to nejní (Horažď.); *říd* — *nejříd*; *půžď* — *nejpůžď* (Svojn.).

b) Dial. dlonžení u ostatních, na př.: šel *prýč* (Mrákov, Soběk.); *jíz* nemužem volstát (Maž.); u j si hotov? — *úž*! (Pís.); di *túle* (H. Bělá, Horažď.); *túdle, tú* (Boršov., V. Bor., Maž., Todeň); *túda* sme byli ve Volyni (Krasel.); *tám* spí *zás* (Suš.); *zájs* de (Žichov.); — ja sem *tám* jistá (Postřek., N. Kdyně, D. Lhota); de se *tám* ty kameny *tlučon* (Otročin, Pocín., Ondřov., Hvězdalka, Polyň); až k *tém* stromám *tám* dou (Škvrňan.) a j. — *túle* ten,

tán ten to povídal (Dub, Lhota, Křečov a j.); nejdu *nikám* (Svojn.); — ať nechá *ták* (Pocin.); *ják* šel do dveří (Kralov.); kdo *pák?* proč-*pa* mlčíš (Křečov, M. Bor, Horažd., Řepice); dy tu byly trhy, bejvalo *inák* (Lhenice); *kterák* sluncečko de (Malov.). — *vocád* nejsem (Suš.); *pokád* ní nepřídou lepší noviny (Pr. Újezd); *dokavád*, *pokavád* (Vejvan., Varvaž., Břežan.). — *gdá*, *gdáž?* (Besed.); to sem ještě *níhdá* neviděl (Hvozď, Křečov, D. Poříč, Krasel., Strakon., Komář.); *indá* bylo zpěvu (Žichov.); *tchdá* bejval na Novej takovej oucknecht (Víteň); — *řindavá* bejvalo vobílí drahý (Štěkeň). — *všudýž* bel (Postřek.); není ho *níhdý* k najítí (Jinín) a j.

Dloužena bývá i negace *ne*, stojí-li o sobě.

c) Dial. krácení jest řídké: jel *tak* do Rus (Žihov.); proj - za nás *nyňi* v hodinu smrti (Hvozď); *pořad* plače (Elhov.) a j.

P o z n á m k a. Mohlo by se tu připojit i dlužení předložek a spojek: *mímo* nás tám nebyl *níhdo* (Raděj., D. Bělá, Bušov., Řepice) a j. — *průti* nim; *ít naprůti* procestí (Roušín), rus. *противъ*; — *při-něm*, *ná-něm* (Postřek., Hartman.); *ná-věky* (Svojn.) — dále: *ále* dej pozór (Kažňov); ve jméno Oce *í* Syna *í* Ducha svateho; von by zaspal *í* soudnej den (Hvozď); *neslí* to dá t. jest-li (Postřek.).

B. Časování.

Dialektických odchylek od jazyka spisovného jest mnoho.

Infinitiv.

§ 40.

Infinitiv, pokud je dvojslabičný (s plným -ti) shoduje se s jazykem spisovným, ztratí-li -i v koncovce, tedy dial. krátí se kořená slabika, na př.: nevím, uvidimli ještě ráže *kvect* t. umru; dítě musí se *vect*; děti se nemají *plect* velkej m do řeči; budeš inčko *mect* (Hvozď, Bušov., Krasel.); chtěl *ject* (Horažd., Partot., Měčín, Maž.); mušela *přijít* pochroma (Pocin.); chčešli, mužej se *vest*; nemoh *včest* na strom (Hvozď); — potupělej lid, že je to hloupost *řect* (Lhota Kd.); nechci *řce* (Postřek.); chtěli *utect* při spodku tej škály (Kolin.); dej koláče *pcet* (Hvozď, Partot.); — nemoh sem nic jinýho *šit* (Zbin.); muší *byt* lezky, dy to chce schout (Postřek.); — chce *spat* dťo; bude se *smat* (Elhov.); muší *mít* dost (Víteň); — v parně to není *znat* (Komář.); — mohu *snist*, co chci, zaživu všechno (Čestice).

Infinitivy složené s předložkou nebo předponou, pokud se v spisovném jazyce krátí, podrží dial. délku, na př.: *užít* toho nemoh (Řepice); *pobít* je (Svojn.); jak je *dostát?* vejminek míl tu *dostát* (Postřek.); *vostát* nechce (N. Kdyně); dyž to mužů *zastát* (Kolin.); — von to umí *podát* (Postřek., Mlyneč.); *prodát* na maso vola (Pocin.); něco se *nedát* t. opřít se (Krasel.); *vybrát* a potom si to *ncchát* (Postřek.).

Odchylné dloužení u sloves V. tř., na př.: *α*) *kmítat* se nemůže (Řepice); co s tím *díclat*; *kúkat* (Maž.) a j. — *β*) *vorát* užj sme vorali; *vyčkát*; kerapa to co muším *spočtát* (Postřek.); *hbude trvát* dlouho (Pocin.); šak ta bude *chovát* (Mlyneč.) a j.

Odchylné krácení, na př.: budu *řikat* t. čist (Víteň, Hvozď, Chrást); *zařikavat* (Janov., Jedov.); vyhybat, vysychat a j. v.

2. Participium -l.

§ 41.

Kořenná slabika se *a*) dlouží ve všech tvarech:

α) u zavřených themat (I. a II. tř.), na př.: *ukrád* si kus plátna; *vokrád* ho; *pád* na ranó t. hranu (Postřek.); *vokrádl* kostel (Sulisl.); *spád* delu; *vylézla* tamtudy; dyž sem ho *sík* (N. Kdyně); *posíkla* ječmen (Brlloh); víc a víc *chřád* (Křečov. Partot.); *séd* si pod okno na lavici (Elhov.); *móhli* sme bejti vobá slobodný (Hartman.). — *jél* (jed-) po rynku; když sem *šél* (šed-) po louce (N. Kdyně, Mrákov); von zajs přišél (Lhota Kd., Pocin.); dy semž *jél* a vúl mi kulhal; víckrát sem tam *šél* za svátek (Kolin., Žichov., Boubín, D. Poříč. Elhov., Maž., Hartman.); — aby já sobě *vzál* (jem-); za manžela *vzála* (Polyň); pak je *vzál* po biči (Maž.); ze šifu *vzáli* (Hartman.); já sem na ní *žála* (žen-); *práli* se (per-) dto.;

β) u otevřených themat I. tř., na př.: ty bysi jen pořád *hníl*; *žili* spolu ščasně (Hvozď); *žil* dobře (Partot.); užili dost (Svojn.); *šil* šaty (Strunk., Přestř.); už tě *ušila* krejčová šaty? (Štěkeň); *víl* kytku (Partot.); aby se v ní *mejly* (Strakon.); — *vostál* (ostanu); vydostál hromadu peněz; to bysi *dostála* (Postřek.); s postele *vstála*; jako *přestálo* kamení (Postřek., N. Kdyně); jaro *nastálo* (Žichov., Elhov., Mezholez, Polyň); *zrostál* (Břežan., V. Bor.). — III. tř.: *bicžela* do řadu (N. Kdyně, Kolin., Jelenov.); já by po ni *bicžel*; von dobře *vičděl* (Hoštice); to sme *nevičděl* (Jelenov) a j. — II. tř.: ale *vymódl* to (Kažňov); von ji *prósl* (D. Poříč); *utíšilo* se (Žichov.); kolo sem mu *rozbóřil* (Hartman.); *zlómil* nožičku; *střžila* sem velice (Maž.) a j. — I. tř.: štrykoval, jen to *práskalo* (Kolin.) a j.

Samohláska před -l se dlouží, na př.: II. tř.: *sednoul*, *padnoul*; já se tomu roští *minoul*; von si *luknoul* (Suš.); *přihrnoulo* se (Kolin.); *usnoula* sem (Žichov.); *hnouli* se (Soběk.); *hnoulo* se mu v hlavě (Horažď.); *minoulo* mi šedesát (Boubín); dyž *usuil* (Jelenov); *zapomcnul* (Maž.). — III. tř.: *miel* bych živiti ženu (Mrákov, Mlyneček); *miela* sem se vlóni vdát (Maž., Kažňov); já sem *chlél* umínit (Pocin., Polyň); *ležél* sem s polámaninou (Kolin.); *opršél* (Boubín); mlaší bratr to *uslyšél* (N. Kdyně); u najs *sedět* (Dráchoy); já *smiela* (Maž.). — vejminek *míl* tu dostat; teta *míla* to uložíno (Stachov jž.). — IV. tř.: kaši *vařil* (Postřek.); luciper *vařil* jerteple; já sem se mu *nevodsloužil*; *nechodil* tán (Mlyneček); *hupšil* sem se t. píchil (N. Kdyně); von mně upšil t. uhodil do bolesti (Přestř.); *naprosíli* třá

půl strycha žita (Němč.); v ten den to *nepatřilo* (Smržov); já je *ctíl*; *ošidíl*; *prosila* hmynáře; já tam chodil (Maž.); rukama *lomil*; na všechno bych *tréfil* (Hartman.); s ním som *nemluvil* (Nežet.). — V tř.: *volál*; *necháli* toho; *rozeznál*; uj - sem to *znála*; projc *neptáli* dostatečného muže; *kopála* (Postřek.); von [ven] furt *dbála* t. chtěla (Lhota Kd.); já sem tě *neznála* (Pocin.); abych s'je *nakopál* (Mlyneč.); já na ní zavolál (Mezholez); *cho-díval* sem tam (Polyň); *kopáli* hrobeček (Smržov); — *nasíl* sem letoj samej roučák (Kažňov); letoj - sine *síli* fousku (Hvozď) a skoro ve všem Pošumaví. — I I. tř.: co nám *nešmákoválo* (Postřek.); *daroval*; jak bych já tě *miloval* (Polyň); *provandroval*; *slibovalo* mu to; *zrychtovalo* ho (Maž.).

Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *pasli* jsme dlouho (Maž.); *roztluk* sem voszok (Kažňov); von sebou *nevlad* (Kolin.); — vona se *smíla* t. smála (Mrákov); prvejc mně lezdys *navštívil* (Horažd.); *nakupil* sem t. nakoupil (Sulisl.); — *přípíval* sem mu (Trh. Svíny); rovněž často: říkal, povidal, hral a j.

3. Participium *n*.

§ 42.

Toto participium dial. dlouží samohlásku před *n*, na př.: mrva *vy-močéna* (Škvřňany); svarba je *ustrojéna*; *povyšéno* bylo; *odřéno* nebudem (Maž.); nemáme eště *semlíno*; seno bylo *zahražíno* votavou (Raděj.); *uložíno* (Stachov jž.) a j. v.

4. Substantivum verbale.

§ 43.

Toto rádo dial. krátí koncovku, na př.: té smutné *naříkání* (Brnř.); dlouhý *stolování* (Strážov); samý *starání* a přec špatný *vychování* (Zbin.); *vostávání* (Kot. H.); o *strhání* jezdili (Břeží). Srovn. str. 16.

5. Participium praesentis aktiv.

§ 44.

- a) dlouží dial.: hněvá se dos - tich žroutu *máje* (Strážov); —
b) krátí předposlední slabiku, na př.: chlapec je k modlitbě *chtějíci* t. rád se modlí (Volšov); přes póle *biežící* (Maž.) jen v urč. tvaru.

6. Praesentis indikativ.

§ 45.

- a) kořenná slabika se dlouží, na př.: *búdu* *) mít ty svatý anděle; *búdeme* čerta mlátit (Maž.); *búdete* íst (Pocin.); že se *búdou* vdávat (Maž.);

*) užívá se ho k tvoření bud. času.

α) -ím, na př.: *vím* to (N. Kdyně); já nevím jakou má modu podkova (Polyň, Elhov., Soběk., Bušov., RHODS); *jím* dost (V. Bor, Toden); — tebe *neslyším* než vízdat (Pocin, Mrákov, H. H. Raděj., Trh. Sviny); za jedno to *nehledím* (Kolin., Soused., Krasel.); *musím* it (Rousín, Mišov.); — já ti něco *prosim* (N. Kdyně); to já *vodbedním* nákej soudek; lepčí to *upeněžím* (Kolin.); jen počkej aj se *rozprudím* (Kažňov); *strčím* vás za nadra (Hoštice); já to *vošobelím* (Krasel., Partot.); — *kráčím* k lesu (N. Kdyně); z lodičkou *zacházím* (Žichov., D. Poříč); *sázím* (Měčín, Víteň) a j. v.

β) -ám, na př.: *dam* ji na voheň a *udělám* kříž (Janov.); přijte k nam, já vam *dam* jabka (Hvozď, Chrást, Horažď.); — *nemam* čím bych zaplatil (H. H. Raděj., Kralov., Horažď., Soběk., Třemoš.); *povídám* vam to zvo-pravdu (Hvozď); jesti si brambor *voloupám* (Zbin.); z toho si nic *nedělám* (V. Bor); *dělám* to dobře (Partot., Měčín); *dávám* lidum pivo (Kralov.) a j.

γ) -jí, na př.: níckot *nehumejí* a prvá zpívali (Pocin.); na hlavu *starvějí* (Polyň); *vidějí* (Žichov., Svojn., Račov, Střelhošť.); ty velký hlavove *myslejí* (Štěkeň); zedníci *mají* zlatý kladiva (Kolin.); dražka se *dají* zvorat (Švihov, Horažď.); *nedají* mu nic (Komšín, Maž.); ty chlapi si berou radu a *pravějí* pak (Kolin.); *plazejí* se (Břežan., Štěkeň, Střelhošť.); *činějí* (Horažď.); prasata se málo *platějí* (Pis.); do pekla tě *hodějí* (Třebče); — *vybírají* erpetle; sedláci [= sníh] *padají* (Kažňov); Vacovskejm *říkají* hlinaři; *dělají* měké kopy (D. Lhota, Pocin., Ondřov., Doudl.); *chovají* dobytek (Polyň, Švejkov., Stachov jž., Měcích., Račov, Štěkeň, Z. Zbor., Komšín, Varvaž., Krasel., Soused.); voni ty plívy *tlapají* (Horažď., Krasel.); *pobízejí* ho (Strakon., Břežany); už *nekonají* intrády (Maž., Zbin.) a j. v.

δ) v ostatních tvarech se krátí *í* nebo *á* na př.: ty si to *musíš* vzít, *nezaplatíš* (Víteň); *rozumíš* tomu pěkně (Žichov.); že s nim *promluví*; mněšiček *svíti* (Vranov); dysíž *koupí* maso sám (Strážov); špatně se mně *daří*; pořád se *vadí*; *točí* s tím a *mrzí* se (Zbin.); všecko *nakoupíme* (Víteň); něco vám *povíme* (V. Bor); — jaký *maš přímění*; tám *ma* jít (Suš., Varvaž.); daleje to *trva* (Vranov); než se Franta *přichysta*. Tonda mu to *vychlesta* (Lhota Kd.); vono se *ropláka* (Otročin); muž ten *začína* chřadnout (H. H. Raděj.); *vítame* tě (Hoštice) a j.

P o z n á m k a. Také bývá dial. kráceno n e n í: holt *není* (Otročin, Vranov); kerej člověk *není* fest (Lhota Kd., Pocin., Červ. Poříč, Měčín, Střelhošť., Štěkeň, V. Bor, Jinín, Otěvík) a j.

7, Praesentis imperativ.

§ 46.

a) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: *řekni* mu (Maž.); *zvíhni* to (Bušov.); *ptěj* se, co mu je; *děj* mi taky kousek (Horažď.); *netráp* ho s tím (Maž.); *těš* se jen, fěš (Hartman.); *štěmujte* sve muziky (Maž.) a j.

V VI. tř. dlouží se *-uj*, na př.: *pomilůj* mně Bóže; *milůj*te se manžele nýni; *pozorůj*te málo (Maž.) a j. Délka tato vyskytuje se již v XVI. stol.

b) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *nebu*j se a pocem ke mně (N. Kdyně, Kolin., Rábí, M. V. Bor, Kvášnov, Kotouň, Měčích., Pís., Veřech., Krasel., Řesán., Střelhošť., Račov, Varvaž.); *stu*j nebo tě střelim (Hvozď, Elhov., Krasel., Svojn.); *nestu*j tam na sdivu lidem (Horažď.); *nestu*jte pod okny (Červ. Poříč. Raděj.); *neříkej* to vašim rodičům (Horažď., Kažňov) a j.

P o z n á m k a. Sem by se mohla připojiti složená slovesa: *zustaň* tu (Krasel., Horažď.); *puč* mi škarku papíru (Hvozď. Kažňov); *popuč* mi tu knížku (Štěkeň); *puč*te mi vaše vídle (Hvozď).

ZKRATKY.

B a b i n. = Babiny.
 B e s e d. = Besedice.
 B i l. Ž. = Bilenice Žichovská.
 B o j a n. = Bojanovice.
 B r a n š o v. = Branšovice.
 B ř e ž a n. = Břežany Strakonické.
 B r n í ř. = Brnířov.
 B u đ., B u đ ě j. = Budějovice.
 B u đ e t. = Budetice.
 B u š o v. = Bušovice.
 Č á s t. = Částkov.
 Č e r n. = Černice Krumlovská.
 Č e r n o v. = Černoves u Nepomuka.
 Č í ž i c. = Čížice.
 Č. K r u m l. = Český Krumlov.
 Č. P o ř í č. = Červené Poříčí.
 D. H. B ě l á = Dolní, Horní Bělá.
 D. L u k a v. = Dolní Lukavice.
 D n e š. = Dnešice.
 D o b e š. = Dobešice.
 D o b ř. = Dobřív.
 D o m a ž l. = Domažlice.
 D o n d l. = Doudleby.
 D. P o ř í č. = Dolní Poříč u Horažďovic.
 D r u z d. = Drnzdová.
 D u b. L h o t a = Dubová Lhota.
 E l h o v. = Elhovice.
 H a r t m a n. = Hartmanice.
 H. H a m r = Horní Hamr.
 H. H. R a d. = Hvozď, Hodovíz, Radějov.
 H o d o v. = Hodovíz.
 H o l k o v. = Holkovice.
 H o r a ž ď., H r ž ď. = Horažďovice.
 H o s l o v. = Hoslovice.
 H o š t. = Hoštice.
 H. R a d. = Hvozď, Radějov.
 H r a d e š. = Hradešice.
 H u s i n. = Husinec.
 H v í z d a l. = Hvízdalka.
 Č h a n o v. = Chanovice.
 Č h o d. = Chody, Chodsko.
 Č h o t o v. = Chotoviny.
 J a n o v. = Janovice.

J e d o v. = Jedovary.
 J e l e n. = Jelenov u Kralovic.
 K a l e n. = Kalenice.
 K a š p. H. = Kašperské Hory.
 K a ž ň. = Kažňov.
 K l a t. = Klatovy.
 K o c o u r. = Kocourov jž.
 K o l i n. = Kolinec.
 K o m á ř. = Komáříce.
 K o m š. = Komšín.
 K o r y t. = Koryta.
 K o t e r. = Koterov.
 K o t. = Kotouň.
 K r a l o v. = Kralovice u Plzně.
 K r a s e l. = Kraselov.
 K r u m. = Krumlov.
 K ř e š ť o v. = Křešťovice.
 K u c i n. = Kuciny.
 K v a š n o v. = Kvašnovice.
 L e t k. = Letkovice.
 L h o t a K d. = Lhota u N. Kdyně.
 L h. S p ů l e = Lhota u Strážova.
 M a l o v. = Maloveska u Klatov.
 M a ž. = Mažice.
 M ě č. = Měčín.
 M e č í c h. = Mečichov.
 M e z h o l. = Mezholez.
 M í c h. = Michov.
 M í r o š. = Mirošov.
 M l y n. = Mlyneček u Kouta.
 M r á k. = Mrákov.
 M u t ě n. = Mutěnice.
 V. M. B o r = Malý, Velký Bor.
 N e b ř e h. = Nebřehovice.
 N ě m č. = Němčice.
 N e t o l. = Netolice, Netolicko.
 N e z d ě t. = Nezdětice.
 N e ž e t. = Nežetice.
 N. K d y ň. = Nová Kdyně.
 N. P o s t ě k. = Nový Postřekov.
 O n d ř o v. = Ondřovice.
 O s t r u ž. = Ostružno u Kašp. Hor.
 O t ě v. = Otěvík u Trh. Svinů.

- Otěv, T. = Otěv.
 Pač. = Pačív.
 Partot. = Partotice.
 Pocín. = Pocinovice.
 Poř. Červ. = Poříčí Červené.
 Postř. = Postřekov.
 Prachat. = Prachaticko.
 Prapoř. = Prapoříště.
 Praž. = Pražsko.
 Přest. = Přestice.
 Příchov. = Přichovice.
 Pr. Újezd = Prašný Újezd.
 Rač. = Račov.
 Raděj. = Radějov.
 Radeš. = Radešice.
 Radkov. = Radkovice.
 Radob. = Radobyšice.
 RHODS = Rohozeň, Hvízdalka, Ondřovice, Dubová Lhota, Spůle.
 Řep. = Řepice.
 Řesán. = Řesánice.
 Řím. = Římov u Trh. Svinů.
 Rokyc. = Rokycany.
 Rouš. = Roušín (Vinná a Chmeluá).
 Sedlík. = Sedlíkov.
 Slivon. = Slivonice.
 Smrk. = Smrkovec u Horažď.
 Smrž. = Smržov.
 Soběk. = Soběkury.
 Soběsl. = Soběslav.
 Soběs. = Soběšice.
 Soused. = Sousedovice.
 Strak. = Suakonice.
 Straš. = Strašice u Strakoníc.
 Stráž. = Strážov.
 Stropn. = Stropnice.
 Strunk. = Strunkovice.
 Střelhošt. = Střelhoštice.
 Svatop. = Svatopole u Horažďovic.
 Sulisl. = Sulislav.
 Svejkov. = Svejkovice.
 Svírat. = Svíratice.
 Sv. Jan = Svatý Jan u Budějovic.
 Svojn. = Svojnice.
 Škviň. = Škvrňany.
 Štáhl. = Štáhlavy.
 Štěk. = Štěkeň.
 Švejkov. = Švejkovice.
 T. Březí = Březí u Trh. Svinů.
 T. Otěv. = Otěvík u Trh. Svinů.
 Třebom. } Třebomyslice.
 Třebomysl. }
 Třemoš. = Třemošná u Plzně.
 Třešov. = Třešovice u Strakoníc.
 Varvaž. = Varvažov.
 V. Bor. = Veliký Bor.
 Vejprn. = Vejprnice.
 Veleš. = Velešín.
 Veř. H. } Veřechov u Horažďovic.
 Veřech. }
 Vesel. = Veselá u Rokycan.
 Vlět. = Vlětýn.
 Vol. = Volyně.
 Vran. = Vranov u Stříbra.
 Vřošťov. = Vřešťovice.
 Výr. = Výrov u Plzně.
 Zahor. = Zahorany.
 Zář. = Zářečí.
 Zbín. = Zbínice.
 Z. Zborov. = Zadní Zbořovice.
 Znbč. = Zubčice.
 Žihob. = Žihobec.
 Žichov. = Žichovice.
 Žink. = Žinkovy.

SEZNAM SLOV.

(Římská čísllice značí část Hláskosloví, a r a b s k á stránku.)

A

- a—á* II 5; *a—ě* (*e*), *ie* (*i*) II 8; *a za e* II 10; *a—e* (mimo přehl.) II 12; *a—o* II 14; *a—u* II 14; *a—i*, *y* II 14; *a—ou* II 15; přísou-
váo II 15; odsouváo II 15
'a, *ia* II 16
'a, *'a* II 7, 16
-á v praes. ind. se krátí III 35; délka ostává 33
ã II 5, 6
Abraham I 8, II 15, 63
adjektiva (kvantita) III 17, 28
Adouf II 49
ačunk III 6
adyjunk I 20; III 9; *ád-*
22
-ách v lok. pl. fem. krátí se III 27
achtelik II 32, 64
aj -ej II 16; *aj* mění se v *a* II 17
ajbišcertle I 7; III 9
-ajd, *-ajd* m. *-ad* u přísl. I 47
ajt' I 47
Augustýn II 7, 51
Ajpt II 16, 41
ajrychtunk I 12
ajsponcký I 12
-ak II 29
ako I 46
-*al*, *-alek* II 29
-al v part. se dlouží v *-ál* III 33
-ala, *-alka*, *-alička* II 29
ále III 31
almara I 9
-*alo*, *-alko* II 29
-ám v dat. pl. fem. krátí se III 27
-ám v praes. ind. se krátí III 33, 35; délka ostá-
vá t.; *-áme* krátí 35
Amarika II 27, 62
-an, *-ano*, *-aní*: *-anec*,
-anice, *-anka*; *-aničko*
II 29
Análka III 14
Ančomrek III 12
-áni v subst. verb. se
krátí v *-áni* III 33
Aníž, *-ka* II 21; I 12,
II 59; III 14; *-ýžka*
37
antálen III 3
apatyt II 27, 62
aperát II 12
aperírovat II 44
-ar II 29
arcizek I 12
arfa, *-enik* I 33
-arko II 29
armonika I 33
arvent, ha- I 15
-ary II 29
aspon I 13
-at (*-et*) v gen. pl. neutr.
dlouží se v *-át* III 25
-ata, *-atka* II 29
ataleryje II 62
au II 6
aumara II 6
-avka II 29
Aznštán II 17

B

b se měkčí I 20; mění se
v *p*, *m* 22; přísouvá
se a odsouvá t.
babalka III 14
bábikách v II 6
Bablik I 22
bablna I 24
Babor, *-ckej* I 24
babouk I 22
Babouš III 17
bacán III 16
bacouch III 17
bagoun II 49; *-koun*
III 11
balkán II 44
bandur, *-dur* II 47, 57;
-úr III 15
baňka I 12
Bara III 11; *-ča*, *-če*
II 10
barhany I 24
baroun II 49
Bartůněk III 12
Básl II 17
baštit I 22
bata I 24
bajzek, *-ky* I 22
bečít, *-il* II 21
bedle (*rl*) I 10
bedovat II 34
behno II 12; *-enky* 62
bej (bez) II 7
bejk II 59
bejl, bejla (*y*) II 61;
bel, *-a* II 61
bejt II 59
belec I 31
belechat I 23
bêl' — podbíl II 20
bejšám II 12
Benhátky I 35
berc I 8, II 64
Beredikt I 12
Bernášek III 13
Bětuš III 5
bezkrejtká I 24, II 32
biežit II 24; *-et* (praes.)
33; *-it* 21; III 18; *-at*
II 10; *-icí* III 33
biblej I 48; II 40; III 3

bida III 26
bídlo III 12
bíh II 20
bilbá II 64
bílidlo II 20; III 12
bířčí III 15
bířtle I 24
bjč II 39
bl, bla, blo II 62; bya I 6
blaf I 7
Blanice I 22
blanina III 11
blato III 10
blazen III 22
blázninec I 11
bláznoství I 27
blažnov II 32
blejskotka, -kavka II 59
blícha II 19
blíti = bleju II 61
blíží III 18
Blloch II 65; Byloch 64
bobrtlík I 24
bohavství I 20
bochr I 24
Bolfík I 24
boí se III 8
bojiště III 15
bolávo III 18
Bolehrad III 21
bolest III 27
bolít, -il, -il II 21
boreť I 15
boršán II 14
Boršík III 17
boukal II 49
boula II 10
Bouliček III 13
Bóuslav I 33, III 7
Boušek II 51, III 5, 7
Bóže III 21; -i 18
brabec I 24
brabenec, -išť, -covej I 23, 24
brábník I 24
bráborat I 24
brabouk I 9, III 9
bradajice I 25
bramborčit I 24
brambůr II 47
břasa I 24, II 27, 62
bratranec III 15
brazuleta II 48
břed I 24
břecho II 38
Břeněk III 12
břesovec II 27
Břešťák I 43
břeštan II 16, I 45
břešteno I 24; -ano II 29
břez, -ek I 24
břidla, bře- II 19
břínkovka, břínknout I 22
břínout II 18

břítov I 32; III 4
brochtán I 36
brous II 54
brozdivat I 38
brumbál, -ek I 9, 25; III 9; -ár 16
brůna III 26
bruslinka I 7
brusničky I 49
Brůža III 11
brýborat II 14
bryndátko III 13
bržíčko III 13
bucifál III 15; -ovítej I 21
búda II 53
Budčice III 8
budouční I 42
Buh III 21
bůj, buj se II 47
bujď I 47
buk (bok) II 47
buk, pukl II 48
bůle I 24
bul II 59
Bušoice III 8
buta II 46
bzdina III 26
bzejna I 49
bzunět I 44

C

c v stč. I 42; c—č, z, s, ch, t; přísouvá se t.
Cábalka III 14
cabera I 44
cabřit se I 44
-cad, -cajd, -cajdle II 56; -cid II 58
cajch I 30
cákl I 9, II 17
cápnout I 44
capouch I 39, II 44; -uch III 17
carát, -cerát II 13
cé (co je) III 5
cecík I 39
cecíalisti III 6
cedfák II 16
cegretář I 30, 39
cejch (cajk) II 16
cejtlík II 24
cejtlovat II 24
celoděj I 14
cepalka III 14
cera, céra I 17, III 26
cerel I 48, III 3
cergulat I 25, II 31
cezáček III 12
cibulák III 17
cicmat I 44
cigára I 29
cigr I 30
cichtovat se I 36

cikánovat III 19
cikat I 19
cikora I 36
cilifinda II 51
cíncí, -cancj I 44
cinglísek I 30
cípcampr I 23, III 9
civí I 22
cka I 14
-ckej m. -skej I 39
cmrkat I 24
-cmudlej I 39
cmudnont I 39
coufat I 25
coulštuk II 49
courák III 17
cpod I 39
cť m. c v inf. I 19
cť m. st v inf. I 39
cucat I 39
cugr, -ovka I 30
cukrovár III 20
cukule II 7; -ata I 9, II 64
cumploch I 25
cvíkřr I 21

Č

č I 44; mění se t.; od-souvá se 45
č m. č v imperat. I 42
čábera III 26
čad-, čed-, čedit II 9
čachr, -ář I 44
čala I 26
čaládka II 26, 62
čálka I 9
čalník II 26
čálo II 6, 26
čamára III 15
čamrda I 32
čap -čep; čápek; -ovnice II 26, III 12
čapejl II 24
čapejřit II 26
čarodenice I 14, 46; -ejník II 35
čartadlo II 26, 62
čas III 21
časné III 18
častně I 19
čat-, čet-, čít- II 11
čc mění se v čc I 44
čc v skloň. jm. čc I 45
ččbelít, še- I 25, 44
ččutka II 26
čččka II 44
ččkanka II 6, 39
ččkuláda II 44, 48
ččncancj II 39
ččpice I 22
ččpjece II 39, 62
ččra, -čjší I 26
ččrchman, -nt I 36

čert III 10, 21
čertadlo I 8, II 64
červavej II 39
červeňoučkej I 12
češněk I 39, II 25
četnó, -čtou II 32
číhadlo III 12
čil II 19
čilindár III 16
-činino I 21
číslovky (kvantita) III 29
čístounkej I 18; -čónkej
II 43
-čiž (pročiž) II 30
človek II 35; -vík 21
čluněk II 25
čmarat, -ka I 24
čmert I 24
čmudit I 40
čmuchat I 24
čmulík II 31
čovek I 6
čoudněj II 6
čtění II 25
čtyrhrán III 20
čudit II 14
čuch, čouchnout II 57
čulík I 9
čumidlo III 12
čunět I 23
čuperný II 57
čurík I 10; -ně 9
čušet II 57

D

d, d I 14; *d—z* t.; mění
se t.; *d—r* I 5; *d—j* t.;
přisouvá se 15; od-
souvá se 16; *d* se přis.
a odsouvá 17; *d—j* t.;
d v impert. mění se v *d*
I 17
da m. hda I 33
ďafák, -at I 10
Dahyně I 49, III 4
dál—děl II 27
dalekej; -o III 18
darebákovat III 19
darebněj I 23
datal II 15, 29, 62, 64
ďaura II 6
ďál I 9
d—jc: poj-cem I 18
de, dežto I 31
de (gdyž) II 61
dě - díl II 20
dědoun III 16
dejmy II 60
defechtor I 30; -ka 9
deleko II 13, 62
délú III 22; delu 24
dem — dán, del II 13
dem, dém, dejm, dym I
47, II 57; demu III
22; de- 24

denně I II : dejně, déně
I 4, II 24, III 18
der, -cc I 33
děrek, -oun, -eček I 15
derektor II 39, 63
deška I 38, 39
dešť III 22
deť (y) II 61
dětkám II 34
dětněj III 18
deujet II 7
devandule I 7
devateroji I 25
devatnáct I 9, II 65
děvečka II 25; -v¹c- 7.
I 22
devěkrat III 20
děvkař III 16
dezenter, -ýr I 10
děžička II 34, III 14
dicky II 59
dielat III 32
díl (č), -ka II 58
dirka III 14
dissimilace III 9
dispensium I 49
dit (vždyť) II 58
dítě III 12
dítěto III 7
dívče II 19, 20, 30; III
12; -čka II 20, 32
dívčička III 15
divenka III 14
dláň III 10
dluhý I 5, II 53; dloho
53
dnejs I 47
do, dož, lezdo I 31
dobré II 6
dobreitro III 7
dobří (de-) II 31
dočpělej I 40
dobyče I 20
dobydu II 51
dočista III 19
dochtor I 30
doít III 8
dojino II 21
dokaď I 14
déle, zdůla III 22
dolík III 17
dolišek I 45
dolka III 14
dōlu II 6, 42; delu, -ů,
dé- II 45
domá III 23
domovák III 17
dōmu II 6, 42; demů,
dem, dém, dejmu,
dejm, dym II 45
doposevad II 13, -sovad
14
dost: dos-tich, do-času
a j. I 20
doška III 14
douha (u) II 54

doulata I 29
doulu II 49
doura, dou- II 38
dova, -cc I 26
doved I 6
dragoun II 49; -koun
I 29
drančit II 15; -et 64
dřápačka II 27, 62
dřápanice II 27
dřápec III 15
dřapna III 11
drátěnik II 25
dřejší II 10, 16
dřejví, -vičko II 38
dřenice I 18
Dřešino III 16
dřevičko III 13
dříví II 7; dřiví III 25
dřívčičko III 13
dřívnější II 39
drnclovat I 7
drnkotat I 11
droužka II 54; III 14
drožnice II 14
drubeř III 26
drška I 20
Držala I 16
držalo II 28; -ky 10
-državat II 10
držet II 63; držít, -il 21
dška II 33
du, deš atd. I 46
dúb III 21
dubravnik II 53
duch II 45
dújek II 46
dum III 21
důmění II 46; III 19
důstatek II 47
dutyk III 26
dt — jt: hlejte, pojtam
I 17
dt — t: vete, pote a j.
I 17
dvá, dva III 29
dvacitník II 30; -cijás
III 17
dvadvacet II 15
dvakrát III 20
dvěře I 22, II 25; dvě-
18; dve- 19; III 26
dvíčata II 18
dvořec III 15; -eček I 11
dvoučák II 28
dvoušník III 17
dvur III 21
dy, dyby, dyž I 31
dycky, -ko, di- I 28;
-kyn 11
dyj II 7; dyjž I 46
dyjamit I 14
dýl II 20
dýt, det, dit I 29; dyjt 47
dzupat I 14

E

e — *é* II 5, 6, 17; ůži se II 17; krátí se II 23; mění se v *ej* II 24; *e* — *ě* II 25; *e* — *a* II 25; mění se v *é*, *i*, *y* II 29; *e* — *o* II 31; *e* — *u* II 31; přisouvá II 32; odsouvá II 32; *é* II 5, 6, 17, 30
ě — *i* II 30
ě II 33; dlouží se II 33; *ě* — *i* II 34; *ě* — *e* II 34; *ě* — *a* II 35
-ě, *-ého*, *-ěmu*, *-ěm* se krátí III 28
ie II 7, 39
ę pův. II 10 sl.
ěčko, *ičkono*, *ičko*, *-t*, *ičkyť*, *ičkode* I 12
-ei m. *-ejí* v 3. os. plur. I 46
ej II 6, 7
-ej, *ěj* m. *-ý* u skloň. složeného II 60
-ejc m. *-ejí* u adv. komp. I 42
-ěji — *-ěj* (e) vadv. komp. II 41
ejpeký II 41
-ejř m. *-ýř* u subst. mask. II 60
ejš m. *ej* v komp. adv. I 44
ekzetuce I 30
-el v part. se dlouží v *-ěl*, *-íl* III 32—33
elektrika I 31
emecky I 12
en m. jen I 45
cnej II 62
enklíckej I 29
-eno, *-ino* v part. se dlouží v *-éno*, *-íno* III 33
-ěný m. *ený* II 25
epiška I 45; *epiška* 46
erpetle I 49
esli I 45
ešte II 35
-ěte m. *-ele* verb. II 25
eu II 6, 7
evandělík I 29
evoštík I 12
ezdecírka, *eze-* I 45
-ež u subst. fem. mění se v *-eř* I 43
Ežoušek III 13

F

f se měkčí I 20; *f* — *p*, *ch* 29
ačárna I 40

fách III 21
fakaňátko III 13
faláf I 9; *faráskej* II
falírovat III 19
famfár I 12
famfrnět I 24
fantovat II 27
fasuňek I 12
fášnivej I 25, III 18
fazule, *fi-*, *fe-* II 48
fčera I 25
fčila I 25
ferčal III 3
Ferdák I 14
fěrtoch II 38
fijala III 26
firhánky III 15
fišpan III 22
fizule II 14
firhonka, *-hán-*, *-haněk* I 13, II 50
fijágr I 30
firšlák II 50
flauta II 6
flufta I 9
formistr I 12
fous I 25
Francalka III 14
Franča II 10
Frantoice I 27, III 8
frclouz I 9, III 9
frnkat II 63
frol III 3
fršlínata II 63
fydra I 7
fučet II 38
fund II 48
fúnns III 22
furbezna I 24
furt II 48
fuspúdna II 47

G

g vzniká I 29; *g* mění se v jinou souhl. I 29
gdá, *hdá* a j. III 31
gen. a lok. sing. fem. i m. e (ě) II 30
gen. sing. fem. -ě m. *-e* II 25
gen. plur. fem. dlouží km. slabiku III 27
gen. sing. subst. m. -á III 23; *neutr. 24*; *kvan-tita* II 21
gór, *kór* II 14
grejcar I 30, II 59

H

h povstává I 31; mění se v jinou souhl. t.; odsouvá se 32; přisouvá se 33;

h na konci slova I 31
habatyše I 34
hád III 21
hádač III 22
Hadam I 33, III 8
hader I 8, II 32, 64;
hander I 11
hajčat II 10
hájič III 22
hájiček III 13
hajný II 17
hajtat I 19
hale — *hele* II 27
halmara, *halměr* I 33, III 8
halmužna I 34
hamba, *-ář* I 12
hambiia I 34
Hamerika I 33
hamišnej I 42
hamúr II 47, 56; *homor* 52, 63; *hamura* 48
Hana I 33, III 8
Haučik III 17
Hanton I 33
hapaty I 34
hapatyk I 33, III 8
hapetýt I 34
harest I 33, III 8
harmunika II 48
harvan III 3
harvent I 33, III 8
Hastrdám I 34
hát, *hár* I 6
hať I 34
Háta III 5
hatlasovej I 33
haufnout II 6
haup I 20
házino II 21
hderec III 15
hdobre I 35
hdoubec III 15
-hdý III 31
hedbábnej I 25
heglavat, *-ička* I 30
hejbat II 60
hejčeti II 16
hejždě II 60
hele, *-ed* II 64
helvít II 21
hemždit se I 17
herbavnice I 15
herlička II 32, 64; *hčr-* I 7; *hčr-* II 63; *hed-* 8, 64
herteple I 34; *-petle* III 8
herdyje III 6
Hevá, *-ička* I 34, III 8
hevangeliium I 34, III 8
hezkěj II 6; *-ejší* I 29
hiat III 8
hladem (la) I 35
hladláf I 9
hlás III 10
hlavalka III 14

- hlávička III 14
hlávka (lá) I 35
-hlechnout II 56
hlejbka II 7, 51, 61
hlemejž I 17
hlezenej II 13, 62
-hlídnout II 18
hlíněnej III 18
hlíza: plur. hlíze II 61
hlodnout I 16, 48
hlomoz, -it I 35
hlouceti II 64
hlučit I 7
Hlupino III 16
hlupost I 5
Hlůzek III 12
hlyboký II 51
hlybůček II 47, 51
hmenčí I 35
hmla I 48
hmoždír I 35
hmynář II 64
hna m. na I 35
hňát II 16
hneska I 15, 35
hnedlínko, -ičko III 13
hnetynka II 35
hnída III 26; hnidák I 7
hnízkej, hniž I 35
hnoj, hnuj III 22; -iště,
-ňák I 13
-hňoucanej II 15
hóbička II 6
hobor, -ka, -rit I 24
hobrázek I 34
hobrtlík I 34
hodčlat I 34, II 52
hódina III 26
hodnyj II 7
Hochbaur I 29
hojprdle III 6
holáni II 42
pod Holcem II 42
holejček I 46
holenka II 38
Holomouc I 34, III 8
holoubátko I 22, II 7,
16
homba I 12
hómřel II 6
hoňák I 12
Hondziček I 14
honej I 16
honnaney I 11
honogle I 9, 29
honytba II 37
hoprdáč I 34, III 17
hóra III 26; hóre 24
horejší I 10
hoříknout, -íklej II 40
hořit, -il II 21
hornodle II 14; -nudle
48
Horšila I 25
hospánek I 6
Hospodyn, -ynka, -inka
II 37
hóst III 21
u Hoteckejch I 6
hou- m. on- na začátku
slov II 54
houba (u) II 54
houbor II 49
houbytě I 34
houfjera I 34
houhalka III 14
houhel I 34, III 8
houhrabky I 34, II 54
houl I 34
houle III 12
houmysel II 32
houpor, houbory I 34
hourabák II 54, III 17
hourabeční III 4
hourezek I 10, 34, III 8
housanka II 28, 62
housar II 28
houštnout I 38
houterej I 34
houvar I 34
Houvézdo II 50
houvěži II 49
houvin I 34; III 8; -ín
16
houvod I 34
houvor II 53
houvoz I 34; III 8
houvraf I 34, II 54
houz II 6, 51
houzkej I 53, II 34, III 8
houž II 54, III 11
houže I 27
houžitek I 34
hovád, hou- I 34
hovnivár I 7
hřa-, hři-, hřít, hřál —
hřil, hřitý, hřiný, hřatý
II 9, 36
hřabiště III 15
hřabky I 7
hřablo, -ílec II 27
hřád III 10
hřada I 35
hřadiště III 15
hřádka III 26
hřách, hřáchu III 20
hranec I 35
hrašnice I 43
hražino II 21
hřebílec II 30
hřebřiny I 35
hředčí I 35
hřejbě II 38
hřebek II 38
hřejtat I 49, III 4
-hřejvat II 38
hřemejk, -ček II 60
hřemen I 35
hřemeslo I 35
hřešato I 35, II 28
hříba I 24, 25
hřibě III 12
hřibek II 18
hřibet; -řibet II 36, 40
hřibiata II 16
hřičice I 35
hřidel I 35
hřídka I 35
Hřim I 35
hřiva III 26
hřívna III 26
hrboulek III 12
hřmot I 10; -ty II 63
hrboulek III 12
hrnýček I 13, II 37, III
13
hrobář III 16
hromice I 12
hrozňe II 6
hrožeň I 35
hrst II 63
hrsfačka II 16
Hrštejn I 8, II 63
hrúbata III 12
hrúbatec II 46
hrubijanka III 14
hrudka I 35
hrymuík I 35
hryzec I 35
hu m. u I 34
húba, huba III 26
hubalka III 14
húbička III 14
hučenej I 34
hučitel I 34, III 8
hůď III 12
hudice I 34
hudidlo I 34
hudit I 34
hudlovat I 9, II 8, 64
huhrabák III 20
hujímat I 35
hukrást I 34
hulaňátko III 13
hůlt II 46, 48
humět I 34
humolka II 47
humpati, -ovati I 24
humorit I 35
humřit I 34, III 8
húna III 24
huncvut I 14
hupřimnej I 34
hůra II 46
hurazit I 34
huřklina I 34
husárna III 11
húsenka II 53
hůska II 46
huši III 8
hušit I 34
hušina III 26
hůtalka III 14
hutopit I 34
hutrácet I 34
hutřít I 35
hutýct I 34

huvařit I 34
huzda I 34
huzel I 35, III 8
huzenej III 8
huž I 34,
húž II 53
hvíct I 35
hvíczdička III 14
hýbovat I 34
hýdek III 6
hynčono III 6
hýndle I 16
hypnout I 22
hýva I 34, III 8

Ch

ch se přísouvá v gen. plur. I 37
ch v gen. a lok. plur. se vynecává I 36
ch mění se v jinou souhl. I 35; odsouvá se a přísouvá 36; v plur. g. 37
champula III 4
charpa II 15, 64
chcát, chcanky I 40
chciplej I 40
chčasnej, chčestí, čestí, časnej I 40, 44, II 10
chčerstva I 36
chejcat se III 19
chlamstat (chlemtat) I 24
chláp III 10
chlapejc I 47; chlápce III 23
chlastat, -tna I 25
chleb III 21
chlestat, chlestat, ochlesta II 13
chlístnout II 19
chliv II 18, 19
chmat I 31
chódit III 19
choudnout, -dlit II 55
chovát III 32
chřádnout III 18
chram III 21
chránnout I 22, 32
chramostejl I 12, II 16
chrápot III 21
chraštět, chřestět II 10, 64
chřbet I 32
chromajzlík I 47
chroupnout II 54
chrust II 14; -tět II 31
chtítí: chtějící III 33
chudčci (o) II 47
chudčenský II 41
chuchňavej I 31
chůj, -je I 27
chuňac II 47
chundál II 29

chup I 6
chut, chuf I 18
chůz III 11
chtě- — chtít II 20;
chtítel 33
chtěda I 40
-chtědní I 40
chtěvo I 40
chtělet I 40
chváleníš III 7
chvap, chvapně I 30
chvola II 14
chvůj, chůje 46; chvuj 47; III 11; -ujka 14
chybat II 10

I

i II 5, 36; *z iji* II 36;
úžením II 17, 18, 20,
21: *i* — *i* II 36; *i* — *y*
II 37; *i* — *ej* II 37;
i — *u* II 38; *i* — *e*
II 38; *i* — *a* II 39;
i — *o* II 39; přísuto
II 40; odsuto t.:
i III 31
-*i* v nom. sing. neutr.
krátí se III 25
-*i* u adj. slož. skl. se
krátí III 28
-*í*, -*ě* v gen., dat., lok.
fem. zájm. se krátí III
30
-*i* v gen. pl. a -*im* v dat.
pl. fem. se krátí III 28
-*í* v praes. ind. se krátí
III 34, 35; délka ostá-
vá t.
i II 5, 6; *i* II 6, 36
icnad III 7
ídlo I 45
je II 6, 36
iho I 45, III 8
-*ich* v lok. plur. se krátí
III 24, 25
ich, im atd. I 45
-ich m. -ech, -ěch II 30
ij II 6, 7
íkry I 45
íl, -ovej, -oviště I 46
-im, -ima m. -ěm, -ema
II 30
-*im* v instr. sing. neutr.
krátí se III 25
-*im* v instr. sing. čisl.
a zájm. se krátí III
29, 30
-*im* v dat. pl. fem. krátí
se III 27
-*im*, -*ima*, -*ich* (plur.) se
u zájm. dluží III 29
-*ima* m. -*ema* II 30
-*im* v I. os. sing. se krátí
III 34, 35

imal I 48, II 27; imel
I 45, II 27; III 4, 22
-*ime* v I. os. plur. krátí
se III 35
imo I 23
imper. praes. dluží km.
slab. III 35; krátí 36
inák III 31
inf. jednosl. krátí km.
slab. III 31; složen
s předl. dluží se t.
inglický II 15
ingoust I 30
-*ino* m. -*ino* u posses.
adj. III 11; -*m*, -*in*
u pomístních II 50
instr. sing. fem. krátí
kmen. slab. III 27;
konc. t.
instr. pl. fem. a) -*áma*;
b) krátí km. slab. III
27
inšejší I 46
iný, indy atd. I 45
ískavka I 46, III 13
íst I 45
istej, -ota I 46
išpechor III 22
ištament II 56; -tr- II 22
išťerka I 45
itnrice I 46
itrocín I 7, 46
íva, -ovej I 46
Ivánek III 12
ízda I 45
iž I 45

J

j I 45; *j* — *ň*, *l*, *v*, *h*, *t* t.;
odsouvá se 45, 46; při-
souvá se 46—48; -*yj* t.
ja m. a I 46, III 8; m. *já*
III 29
jabko I 6; -línko III 13
jablon I 13; -lůnek II 47;
-lůnka I 5
jabor I 24; jabůrek II
42, 47
jaby III 8
jad — jed II 10; -avý
26, 62
jádrnej III 18
jádro — jáder III 25
jadyrko III 13
jagmu III 7
jahla, -cíník II 26, 62
jáhlí II 26, III 15
jakkíle III 18
jakorát I 46, III 8
jaksamitka III 8
jalojce I 27; -jička 25;
III 7
jan-, jem- II 9
ján III 20

janálka III 14
 jani m. ani I 46
 japt-, jept-, heptiška II 9
 jar-, jer-: z jera, jeř II 9, 13
 Jára, -oš-, -oušek III 5
 jarmak I 9
 jarmara III 8
 jásan III 24; jasánek 12
 jat-, jet-, jit- II 12
 játra — játer III 25
 je II 6
 ječnej m. vě- I 27
 jeden — jena, jeno I 16;
 jerenáct 15
 jednobrazdník III 20
 jednošky I 19
 jehnída II 20
 jechtat I 30
 jejt (jest) I 47
 jelejtko II 38
 jela II 15, 27, 39
 Jelemy I 12
 Jenal III 16
 jenci III 7
 jenda II 39
 Jeník, Jenda, Jenal II 9
 Jenoušek III 13
 jenský II 41
 jeptička I 19; -čička 44;
 -tuška II 59
 jermark II 13
 jertel I 9, 27
 jetev, -ávka I 27
 jeti: jejd I 47; jíl II 19
 Jesanka II 13
 jesen II 9
 jesmín II 9
 jestřebík I 9
 jezárko, ji- II 28, 30;
 III 13
 jezekuci, -gzek- I 45, 46,
 49, III 8
 jezovec II 31, 44
 ježdění I 37
 Jěžiš III 22
 -jĭ, -j v 3 os. plur. II 41;
 krátí III 35
 jĭh III 21
 jĭkra III 26
 jĭlm III 21
 jindavá III 31
 Jinín, -íno III 16
 jinkoust I 46
 jinovátká III 14
 jinyj II 7
 jískra III 26
 jísti: jest, jíst III 34; jíd,
 snid 19
 jistý: dozajsta II 41
 jišterka, jĭ-, jĭ- II 9, 19
 jĭternice II 10
 jĭti: puru I 15; pod I 4;
 jdete imp. II 35
 jĭtro III 24
 jĭtrocel III 22

již, iz II 57; juž 58; III
 30
 jolman — lojman II 39
 jou (u) II 55
 Jouza II 43, III 11;
 -al 16
 -jš m. š v 2. os. sing.
 I 47
 -ju a -ji v 1. os. sing.,
 -jĭ a -jĭ v 3. os. plur.
 praes. II 57, 58
 ju (ji) II 48
 Juhan, -a II 48

K

k ostává I 29; mění se
 v g, h, ch, t 30; od-
 souvá a přisouvá se 31
 ka m. kam I 23
 Kabrhel I 8, 63
 kabza I 39
 kacír III 16
 Káča — Káče — Káčí
 II 10; -ar II 28; -čna
 I 44, II 32
 -kad, -kajd, kady II 56
 Kadel, Kadla, Kadlouc
 I 10
 kadlec I 20
 kadýčka II 37
 kafka I 25
 kahánc III 15
 káhat II 62
 kakraholté, -polte I 40
 -kálat II 10
 kaľafunda I 16
 kalčuk I 56
 kaľiště III 15
 kalonik III 17
 Kalorína III 3
 kaľounek I 20
 -kám III 31
 kamatučový II 7, 64
 kancejček III 13
 kámen II 6; -nutej II 59
 kamorad II 14
 kamýk, -ejček I 14, II
 60
 kamž I 43
 kancalář II 28; -lista 62
 kanička I 20; -ňčka II 40
 kanoun II 49
 kaňourek III 12
 kapánek III 12
 kapanka III 15
 kapca I 39; gen. -pse
 II 61
 kaplanka III 14
 kaplat I 7
 kápľička III 14
 kápřa I 48; III 3
 kapradlí I 7
 karak II 27, 62
 karamádit I 48, III 4
 karblovat I 7
 karfijol I 47
 Kaspírek III 12
 kastřík — keřtrík II 27
 kaša II 20; gen. -ší 21;
 -e III 11
 kášel III 22
 Kašpírek II 15
 kaštět II 25, III 9
 kataster I 8, 9
 kafata I 29
 katekismus I 36
 katemus III 6
 katestr II 60
 kátit se I 6
 -kavád III 31
 kavaril I 48, III 3
 kazabajka I 42
 kázení II 13; -aní III 16
 každyckej II 37
 kd zní gd I 29; — hd 30
 kda, hda, da; kdá, hdá,
 níkdá, níhdá, nidá;
 někda, nechda II 62
 kej II 61
 kejsnout II 61
 kejsat I 46, II 61
 kěj III 22
 kerapak; tera- III 9
 kerej (a všecka složená)
 I 20
 kerchov I 8
 keřtřev I 19, 41
 křočna I 25
 křošť I 25
 kchor I 31
 Kimľpejda III 6
 kĭ splývá v k I 31
 klác m. klást I 41
 kládynet I 10
 klaľák II 44
 klamár I 9
 klapačka II 27, 62
 klapat II 27
 kľasňovat I 13
 klavata II 62
 -kle m. -hle I 32
 klejčř I 9
 kľedník III 3
 kľenuták II 16
 klepouchej II 13
 kleštie I 38
 kľevata II 28
 kľibat, kľihnout II 50
 kľifák, -ec, -vák II 50
 kľíh III 21
 kľínovat II 19
 kľípátko III 13
 kľípě II 18, III 12
 kľíska II 18
 kľít — kľĭ II 30
 -kľizno II 21
 kľíznej III 18
 kľofák, -at I 25
 kľofník I 48, III 3
 kľochtat I 31

klombadlo I 5, 7
 klostivej III 6
 kloukoč II 49
 klůček III 12
 klůčený II 58
 klůs II 46
 kmín — kmen II 19
 kmítat se III 32
 kmitování I 21
 kmůtr II 40, III 22
 knáp III 21
 knāučet III 6, 51
 kniha III 26
 knihačka III 26
 knihař III 22
 knihara III 26
 kniklovat I 19
 knížalka III 14
 knoflík III 17
 knoury II 38
 kobela II 61; -bla 62, 46
 kocur III 16
 Kodovo I 36
 kodrnatej II 42
 kocholka, -louš I 36
 kojst I 47
 kolec III 15
 kolera I 36
 kolibačka II 18
 kolikrat III 20
 kolna II 43
 kolofant II 44
 kolomastryka I 9, 29
 kolomažník I 37
 kolůfky I 9, II 47; III 9
 kom' m. -mu II 57
 komedijant I 47
 komjesar II 39
 komóra III 15
 komurka III 15
 kondrhelec I 11
 koniček III 13
 konk II 14
 kontaminace III 8
 kontralor II 44; -trhol
 50, 63
 kontracht I 30
 kontrbucí I 8, II 40, 63
 kopert I 25
 kopisto II 50
 koprvadlo, -vátka I 49,
 III 4
 kór I 29
 kořálka III 14
 kořán II 28; -í III 15
 Koredof III 6
 korela I 48, III 3
 kornout I 12
 korotvě I 23, -vje 22;
 -tve II 52, 63
 korotviště III 15
 koroubička I 25; -vička
 33
 korouev I 33, III 8
 kosístě III 15
 kosistór III 15

kosteliček III 13
 kostivál III 20
 košilán III 16
 košťál II 16
 koštěnej I 38
 kotar III 16
 kotrouš III 17
 u Koukliků II 55
 koulím II 6
 koupjet II 39
 kontra I 6, II 6
 kounzále II 49, III 16
 kouznička II 55; -ička
 III 11
 Koterbov I 8, II 64
 kotkoráčet I 15
 kotrhelec I 23
 kožuch II 58
 krabáta III 15
 kráce I 20
 kradar III 16
 krádl I 6
 Kradlubák III 3
 kradnout I 35
 krafiját II 15, 64
 krahnout II 35
 krahulec, -ík I 45
 kraic I 46
 kráj III 22
 krajec III 15
 krajč II 17
 Krála III 3
 královat III 19
 království I 26
 křamcha II 27, 62
 Kramolino III 16
 křampál III 16
 křaplavej I 7
 krápě III 12
 krapna III 11
 krásnout I 35, II 39
 krásopis III 20
 Krastajce II 16
 kráster I 7
 kratounkej I 18
 křb II 63
 kref I 25; krevi II 64
 krejčírka III 14
 křečpat II 38
 křemel, -ky I 12
 kreminal II 38
 křenák I 19
 křestan II 16
 křestit I 35
 křešně I 19
 Křeštouce I 17
 křěvavý I 11
 krevě I 8; 25
 křchat I 6; -chlat 36
 křiby I 35
 křidálko, -ilko III 13
 křídlo III 24
 křidolína I 12
 křiklán III 16
 křims, -sa i ksims I 31,
 43

křipat I 40
 křipec I 40
 křistat II 18
 křešťal II 38, III 15
 křít, křál — křil II 9
 křivan I 40
 křivka, chřipka I 23
 kerb I 7
 kerk' I 7
 krkač III 17
 krmík I 12
 krobsej I 29
 krógniček I 29
 krompáč I 32, II 6, III 6
 Kromfár II 57
 kronajgle II 16, III 6
 kropěnatej II 25
 kropenka II 35
 kropítko I 22, III 13
 kroseky II 50
 krotfa (koro-) II 50
 kroudnovat II 49
 křtál, škrtán I 36; křtán
 35
 křtít m. štít I 31, 43
 krubijanka II 48
 kruchta I 29
 krumpolec I 32; -pulec
 II 48
 krunt I 29
 krupa III 26
 krupjece II 39
 krůpnout, chrůpnout II
 46
 krůsna, krůšna II 46
 krutky II 47
 krůvek II 46
 krvavej m. -ha- I 32
 kryfov I 49
 krystýr I 7
 krýti: kreju II 61
 krýv (o) II 50
 ksamit II 15
 kšandy I 31
 kšilt I 31
 kštelovat III 9
 kterák III 31
 Kuba III 5
 kudaň I 30
 kudlař III 16
 kujiček I 7
 kuchyní gen. sign. II 21
 kujoun II 49, III 11
 kůkat III 32
 -kuknout II 55
 kulář II 47
 kulík II 47, 48
 kumpas II 48
 kumist I 12
 kuň II 42; kůňal III 16
 kundyktor, -chtor I 30,
 II 48, 52
 kúpata III 12
 kupit II 55
 kúpka II 46
 kupko I 6

kůpnout II 46, 47
 kůpr II 46
 kuře II 12
 kurel I 48; II 48; -lar,
 -ral t.; III 3
 kurička I 10
 kurka III 14
 kuřlák I 7
 kurník III 17
 kůrovitej II 46
 kury (-dy) I 15
 kuryčka III 15
 kūs II 45, kūsā II 46, 47
 kúsek II 53
 kusto I 29
 kůš II 45, III 22
 kutě II 47, III 12
 kůžalka II 28, 62
 kuže III 26
 kůžel III 21
 kůželka III 14
kvanita III 10
kvanita v sklon. mask.:
 o km. III 20; *jo* km.
 22; dle pádů 23; —
 neut. 24; — femin.
 a km. 25; *ja* km. 26;
 i km. 27
 kvaltýr, kvartýl I 9,
 III 9
 kvapat, -ky I 28
 kvídlíčka II 30; kvrd-
 lačka II 32, 63
 kvíst II 19
 kvoště, kf- I 36
 kvotvice I 10, 30
 kvukat II 46
 u Kýču I 6
 Kýčov III 22; Kýčovo
 16
 (pod)kyd, do-, vod- II
 52
 kylisar I 9
 kyometr I 29, 31
 kytara I 29
 kytíčka III 14
 kovarník III 17

L

l (l) 1163; vzniká t.; *l* I 5;
l — *l* t.; *l*, *l* t.; vy-
 souvá se 5; *l* — *u* I 6;
 přísouvá se I 7; *l* — *r*
 I 7; *l* — *n* I 7; *l* — *d*
 I 7; *l* — *j* I 7
 lacný I 42
 Ladměrice I 26
 laev I 33, III 8
 láf' I 6
 lahky II 27
 lahtat II 62
 lajbík I 6; III 17
 lajc III 7
 lajčník I 27, III 7

lajdimont III 6
 lajsna I 20
 lajtuch I 12
 lakomnej I 11
 láň, lán II 27
 láno II 27
 laštovčí I 18
 laštovka I 38; -ojice 25
 lavice I 22; lajce 27; lajc,
 lejc II 16
 lávička (hv) I 33, III 14
 lavka III 14
 lázen I 13
 lazna III 11
 -le m., -hle I 33
 lebedář III 16
 lec m. leč I 44
 leckat, lekstat I 36
 ledět I 32
 lefkej I 32
 legrace I 9, 30; III 9
 legrúta I 30, III 15
 lehnout se II 38
 lechkej I 31
 lechtník I 19
 lejka II 59
 lejska II 61
 lejestro I 9, II 41
 lejt II 38
 lejta, -tna II 24
 leizat II 38
 lekarník III 17
 Leksa III 5
 leknřilovat I 10
 lektivej I 36, 41
 len — lenu II 32
 leservní III 9
 lesiček III 13
 leskovej — lí- II 19, III
 18
 lešň II 38
 letanyje II 38
 letojs I 47
 letušně II 47
 levír I 9, III 9
 lezdozdo I 31
 lezdys, -des I 42
 ležit, -il II 21, III 18
 libě III 18
 libnej III 18
 libý III 18
 líčátko III 13
 líče III 12
 líčiti (lě-) II 18
 Lída III 11
 lígr, -ovat I 29
 -líhat II 18
 lícha I 31
 lichmajstr I 9, 19
 lichtár I 9, III 9
 lík II 18, 19, III 21
 líka II 18
 lílje (-jům) II 36
 línceckej III 18
 lípi III 15
 lípovej III 18

líška I 20
 lišťák I 19
 lišti I 22, III 15
 lítač III 22
 lítat II 18
 líto II 18
 lizt II 18
 lížina III 12
 logr II 14
 loh, -yně I 33
 lochtat II 31
 loj, luj III 22
 lojman III 4
lok. pl. -ých m. -ích II 37
 lokštat I 36
 loubíř I 9
 loviště III 15
 lóže III 24
 luciper I 29
 lůdačka III 26
 -lůdit II 53
 Ludouš III 17
 luh (ou) II 56
 luhovec, lou- I 33
 luchej I 32
 lůka II 53, 55
 lukajka II 48
 Lukaška III 15
 lupáč III 17
 lupán II 28; -ání III 15
 lús II 45, 47
 lůšek II 46, III 12
 lutrejch I 7
 lužička III 14

M

m se měkkě I 20; mění se
 v jiné souhl. 23; od-
 souvá se t.; přísouvá
 se 24
 macocha, -ce- II 44
 Macuda I 10
 maďer II 13
 machout III 16
 majistrat I 29; majstrát
 II 16, 41
 majítek II 30
 májka III 26
 makatej III 18
 makojice I 25
 malena II 38
 máličekj III 18
 málokda II 62
 malůvat II 47
 malva I 22
 mamalka III 14
 mamour III 16
 mamulka III 14
 mandálek II 29, 62, III
 12
 mandlík III 17
 Manoušek III 13
 Mantiná II 32

Mára II 10; -ru 58; -alka III 14
 marast II 44
 Marja — Marje II 10, 16, 36; -anka III 15
 marondí II 49
 Marýna III 12
 masíko III 10
 másník I 6
 masopušt I 38; -ní 41
 maštal I 9; -el II 13; -álka III 14
 maštěnej I 38
 mat-, met-; pometenej, zmetat II 10
 mataryje II 27, 62
 Matějček II 41
 mateřidroužka I 9
 matlavej I 44
 mátočka III 14
 mázovec III 22
 Mažalka III 14
 maží (máš í) III 7
 -me- m. -mě- II 34
 -mc — -m (I. os. pl.) II 32
 me (mě) II 34
 mect II 19
 Měčichovo III 16
 mečit, měit I 6, II 8, 64; III 18
 medecina II 39, 63; mere- I 15; medr- I 8, II 65; medu- 31
 Medlin I 10
 medouka II 6
 meduňky II 59
 mejdlo II 59
 mejl, -a II 61
 mejla (jméli) I 49; mejli III 4
 -mejlit II 61
 mejš, -e, -átko II 60, 61; III 12, 17
 mějšle, -ata I 12
 mejštátko III 13
 mejto II 59
 Mělcice II 39
 melit se II 61
 meikej II 34
 meno, -ovat atd. I 46; III 24
 merfán III 6
 merhovaný II 64
 měřiti: měří II 34
 měrka III 14
 metelice (tl) II 32, 64
 mezi — mez- II 42
 mihule I 21
 michačka II 20, 30
 Michov I 12
 Mikoláš II 43
 Mikšal III 16
 Míl III 5
 mil — měl II 19; míl 20
 Milíkoyce I 27

milistrant I 12, III 9
 mímno III 31
 mináz II 30
 Miroice III 8
 misálka I 22, III 14
 mistr I 7; -tr II 63; III 32
 míti: mejte, mel II 34; miel 33; máje III 33
 mje-, mji — mně-; mni- I 13
 mla I 32
 mlačina I 14
 mláda III 17
 mládost III 10
 mlát III 10, 21
 mlejn II 59
 mlejší II 10, 16
 mlha III 3
 mlíč I 7
 mlíčeň III 11
 mličky I 5
 mlíko II 18, 19; III 24
 mlít, -it, -ino II 21
 mlízivej II 19
 mlnář, mynář, menář I 5; mle- II 61
 mločina I 21
 mlyn III 21
 mně- m. mě- II 39
 mněsic III 17; -iček 13
 mněskej I 19
 mni- m. mi- II 39
 mnichačka I 13
 mnílaček I 13
 mníti: spomeli II 34
 mňúkat II 53
 móc III 27
 močurka, měchura II 45
 mokýrko III 13
 molčtuk I 12
 moldánky I 18
 molždíř I 7; -ldyř 10; moždýř, -it, -lždíř II 37
 mora II 42
 móře III 24
 mosnej I 20
 mothejl I 35
 moučanka II 55
 moukat II 55
 moulit II 49
 mourit I 33
 Mouška II 55
 mozoul II 49
 Móžiš III 22
 mrák III 21; -ka 10; -ko 13; II 50
 mráz, mrázu III 20
 Mrdák, Me- I 9, II 65
 mrhola II 63
 mřit, -it II 21
 mrtohlavej I 25
 mrtí II 63
 mrzuták II 16

mučát II 10
 mučný II 53
 muchomírka, -vír- I 23, II 51, mo- 52
 muj, -eho, -emu atd. krátí III 30; II 42
 Mukárovo III 16
 mulšák I 39
 murdie II 48
 mušet I 38; muste II 42
 muškátýr II 27
 muž III 22
 mužkej I 41
 mynář II 8
 mysel, -l I 5; II 32, 63
 myseti II 51
 myslá (mysla) III 5
 myť II 58
 mýti: meju II 61
 mzdory III 8
 mžutky II 58

N

n I 11; *nn* t.; vsouvá se t.; odsouvá t.; mění se v jinou souhl. 12
ň povstává I 13; vsouvá a vysouvá se t.; *j* — *ň* t.; *ň* — *n* t.; *ň* — *j* 14
 ná (no a) III 5
 ná- III 31
 náčenka III 14
 nade II 32
 nádlesní III 19
 nádmutej III 19
 nadra II 16; nědra 13
 nahazuvat II 47
 náhradník III 17, 19
 nahóre III 22
 nachávat II 27, 62
 nájs, I 47
 nákej I 13, 16, III 5
 nalezeňe II 34
 náměští I 38, 41
 ňamky I 12
 námná kost I 25
 Nánička III 14
 Nánynka III 14
 napnutí II 49
 narámně III 19
 narachomejtnout III 8
 nařikání III 16
 nařískat III 8
 nárut, -yt I 8; II 57, 64; -yt 62, 64
 nas, nam III 29
 narvál III 19
 náše atd. III 29
 naši m. no-az-jí III 7
 náštiva II 20; -it I 26
 naštovice, -ojce II 27; ne- I 27; III 7
 natúra III 15, 26
 navěkjamen II 36

návidli III 19
 návilej III 19
 ně II 6
 ne- m. ně- (neco) II 35
 ne- m. nej- v superl. I 46
 ne- m. ni II 39
 nečista III II, 19
 nedávňounko I 12
 nedopejr I 18
 nedvěd, -ice, -ář I 23
 nce II 32
 nechdo, neco a j. I 13
 něhně I 45
 neht II 33
 neehlechtej I 7
 nejčkodle, nen-, -kydle,
 -kydlenon, -not I 16,
 -ont II 59; -ot, -ynt
 I 19, -kyň I 12
 nejni I 47; něni II 24, 61
 nejse m. dnes- se III 7
 něžž I 47
 nekdež (i) II 63
 nekej II 13
 nekerej I 13
 nekukl I 6
 Němči I 45
 nemedlie II 8, 64
 nemli I 36
 něni, nýni m. není II 30;
 III 35
 nenčkodle, nejčkyndle I
 II
 nenk, nenkom, nejnčko
 II 41 -inko 61;
 Nepomk II 57; do Ne-
 pōnka III 8
 nerád III 19
 nese m. než-se III 7
 -nešino II 21
 nešt I 36
 něšto III 6
 nčtanky I 33
 netřes (sk) I 31
 neurazný II 40
 -něvat I 33
 nevotný II 45
 ničko II 59; -kojc, -dlejc,
 -hlejc, I 42; -om, -ym
 I 24; -ot II 58; -čkrle
 I 9
 nij akk. m. I 48; gen.
 fem. II 7
 nimera II 32, 64
 nině I 6
 ňkdo II 65
 noclehar III 16
 nochlajbl I 20
 nóle (no-ale) II 43, III 7
 ňom — něm II 44
 nom. pl. fem. -ě m. -e
 II 25
 nom. plur. neutr. -á III
 25
 nom. plur. subst. mask.
 -ě krátí III 23

nom. plur. subst. mask.
 -i, -í III 23
 nosejček II 37
 nosky II 43
 nožálka III 14
 nóžečka III 14
 nožek II 38
 ňuhnat I 32
 ňusal II 46
 nůžal II 46
 nuž III 22; -ky 26
 nůžal III 16; nůžálek II
 nůže II 46
 nužky III 26
 ny m. ne II 30
 -ný m. ní I 14
 nýj- m. -nej II 31
 nyčkon, nynčkon, nej-
 čkyn I II; -ko II 40,
 41, III 9
 nyní III 31

O

o, ó II 5; 42; pův. II 42;
 střídné t.; ó vzniká II
 43; o — a II 44; přehl.
 II 44; o — e II 44;
 ó — ů II 45; ó — u II
 47; o — u II 48; o —
 ou II 49; o — i, y II
 50; přísouvá a odsouvá
 se II 50
 ó II 5, 6
 ô II 5, 6
 o- místo od- I 17
 objíd II 30
 oblikat I 26
 obluk II 55
 obrus, -ek II 52
 ocoůh III 17
 odpouška I 20
 odr I 26
 odsouzení III 16
 odůrovat III 19
 ohýnek III 12
 ochlemka I 48
 oehod II 63
 ož II 6, 7
 oj- místo od- I 15
 ojak I 26
 -oje m. -ovic III 8
 -ojce m. -ovice III 8
 okalek III 12
 oklešky I 39
 okýnko II 20
 ola. vola III 8
 olestýn III 6
 oletýn II 14
 olingre I 48
 olmarka I 6
 -óm v dat. plur. se krátí
 III 24, 25
 omajčka I 47
 omatek I 41, 27

omlít (omdlí!) I 6
 on — ňho II 32; něho,
 něm, jích III 29
 onaũjšla III 7
 Ondra III 11
 onej I 12
 opejkáncj III 18
 opelirovat I 9
 opěš II 56
 opláknout I 36
 oranice II 64
 osk, oštiny I 26, III 8
 oslyšet (n) II 52
 osnáct I 24
 -ostp- m. -ostp. (milost-
 pán) I 20
 -oš I 13
 škvára, oškvarý I 39
 otec: oec, oci, oče atd.
 I 20
 ou II 6; 15; 49; 51; 52;
 ou II 6
 -ou m. -ů a -ú v gen. plur.
 a 3. os. plur. praes.
 54
 Oubrechce III 3
 oubutě, -nice II 54, 59
 -ouc m. -ovic II 49
 -ouce m. -ovice II 49
 oueknecht I 39
 ouení I 39
 oučel II 53
 oučet II 54
 oučmochr I 33
 oudoli II 53
 oufjera II 43
 ouhor II 54
 ouhromně II 43
 -oul m. -ul u sloves II tř.
 II 55
 oulehlá II 54
 -oum m. -ovům v dat.
 plur. III 7
 oumladi II 43
 oumysl II 53
 oumara, -ka I 6, II 6
 ounos II 53
 oupěte II 25
 oupor I 32
 ouřad II 53; -dník, -dlní
 II; ouředlník I 7
 ousně, oueně II 53
 outerej II 53
 Outratník III 17
 outravňuk I 12
 -ově v nom. pl. se krátí
 III 23
 ouvoce II 43, 49
 ouvrat I 41
 -ovům v dat. plur. se
 krátí III 24
 ozei III 8
 ouzkejší I 29
 oužitek II 55
 ovejs I 47

-ovi — ov* (dat. a lok.)
II 41; -oji I 25; -oj 27
-ovic — -ouc, -ovice —
-ouce II 41
-ovo m. -ov u místních
jmen II 50
ožběrek I 37

P

p se měkkčí I 20; mění
se v jiné souhl. 22—23;
odsouvá se t.
pa, kerapa, japa I 31
pabouk I 25, III 9
pabučár I 25, III 9
pabučina I 25
pabuza I 24, III 9
paciont II 31
pačosy II 31
padasát II 27, 62; pare-
I 15
pajmáma II 7, 14
pajtlik II 7; pajdlovat
I 18
pák, pa III 31
pakfoun II 49
pakrát I 9
palírna III 11
pálivo III 12
palizor I 48, II 14, III 3
pám, pala III 6
pámbu I 33
pamnějt II 24
pán, pána III 20
pañák II 16; -áček I 12
pančitel II 57
panděro II 25
panchart I 30
paní -i III 12
paníček III 12; -oušek
I 13
pankejt II 24
panna, -enka I 11; -ynka
II 31
pánovat III 19
panskejší I 29
pantle, -ík, -ička II 27
Panuška III 15
paplička III 15
paprsek I 6
paravej III 18
parametr II 44
Pardovice II 52
parez, -ejz, -ezi, -ovka,
-nice, -íček I 10
parna II 27, 62
paroucí I 15
parouzy III 4
part. -i (kvantita) III 32,
33; -n 33; part. praes.
akt. t.
pás, pásu III 20; pas 21
paštucha I 38
pat-, pét-, pít- II 11, 12

patrie I 22
patyr II 31
Paylovska II 6
pavěrek III 12
pavijón III 11
Pavlásek III 13
pavyk II 44
paznot, -ta I 33, II 43
pážďi I 17; III 25
pažout III 16
pečán III 16
pect II 19
pedle I 10
pejchnout II 60
pejření II 60
pejsal, -ek II 25, III 16
peknej II 34
pelíšek III 12
peluňka II 59
péniz III 17
peňze II 40; pejze I 14
Pepča II 10; -ourek III
12
pepličky II 39
perbuřt III 3
pěří III 15, 25
pernojice I 25
pero III 24
pěťošna I 25
pěsníčka III 14
petrák III 6
Petráška III 14
petrolijum I 47; petron-
ka 7
petružel I 8, 64
pícka III 14
píct II 19
pičák I 21
piglička I 30
pilavka I 45
pichlan, -ák I 21; III 16
píjavka III 26
píkec I 21
Píleč II 5, II 64
pína, -ka II 20
pinkava, pin- II 20, pen-
35
pinvice III 4
piovár III 8
píří II 19
pirulka I 7, III 9
písek III 22
píseň III 26
pisnička III 14
pistule II 48
piškvorec II 51
pištala II 16; -dla I 16
pištítej I 38, 45
piták III 17
pitálek III 12
pitomej III 18
pitomnost I 11
pívo III 24
pjít I 22; pjel, -vo II 39;
pívo 22, pijovár 25;

piák 46; piták 45; -álek
21; plo II 64
placačka III 26
Plastojce I 27
plavoun III 16
plechák III 17
plechta II 38
plejtva II 7, 51, 61
pleskatej I 11
plícní III 18
plína II 18, 19
plíva II 18, 19
plivánek III 12
plnej (-il-) II 40, 63
plno, pil-, pel- I 5, II 64
plouh II 54
plyskyřice, py- I 9
po- — pů- II 46
pobřístlo I 19, 24, III 24
pocední I 14
pocem III 7
pocesnej I 20
pocívat I 14
poclamka I 39
počesadlo II 30; III 12
počet — pošta gen. I 45
Počkalí I 14
počta, -ár I 40, 44
počítivat I 44
pode II 33; poj I 15;
púd, pů- II 46; po-
I 17
Poděřiště I 10
podhlídat I 16
podjednou I 16
podješt, -išť, ýšť, -lišť,
-nížť II 6, 46, II 39
podkad I 16
podklesek I 16
podlavník I 33
podlír I 43
podlízat II 18
podpínka II 20
podnižky, -ýžky II 37
podplamejčky II 60, III
13
podpura, pud- II 47
podrit I 10
podrůst II 47
podslamka I 16
podzemky I 16
pohnůtka III 14
pohodlík I 12
pohřeb — pohřebu II 32
pohunek II 47
pochap, pocháp II 43,
III 19
poidat III 8
pojíst III 7
pojochat II 31
pojte (podívejte) III 6
pokrvačka, -čko, -átko,
-átko, -adlo I 8; II 62,
63
polahky II 27
polání II 10

pole — (u) II 43
 póle III 24
 polednáček II 16
 polchůčku II 53
 polibění III 16
 polícajt II 6
 polínko II 18, III 13
 polivat, -vka II 18, 19
 polivka III 15
 polodne II 31
 polojice I 25, III 7
 polskej I 42
 polta (pouta) II 56
 polte (lib) II 64
 poltrubí (pon-) I 7
 polynek, -lý- II 31
 pomálu III 19
 pomátka, -ovat II 14
 pomcnutej II 39
 pomlsky II 14
 poňženku II 40, III 7
 pople III 6
 pořád I 10, III 31
 porculánka II 31; porci-
 30
 pořeb I 32
 pořibetnik II 40
 pořičkej I 40
 portala I 22, III 9
 poručet II 53, 55, 56
 poruška I 15
 posejpátko II 60
 postýlka II 20; -stílka
 58; -stejlat 60; III 14,
 15
 posvinče I 42
 pošmírněj III 19
 poštár I 6; polčtár 40
 pótok III 19; -uček 12
 pou II 7
 poudat II 6
 pouchle III 12
 -pouchnont II 55
 pouko I 36
 poupáta II 7
 -poustnout; -pousta II
 55; Ponska I 20; pu-
 sfatina II 16
 pout I 18; put II 53
 potgrafie II 45
 potfora I 25
 poto m. potom I 21
 potyka, poticha (u) I 36,
 II 52; -tikač 59
 potynout II 50
 potížka, -ýzka I 18, II 37
 povětte II 34
 povíjan II 16
 povim; poim, -iš, -i I 26;
 -viala 17; -vidaa 6;
 pondal II 51
 povjásat II 10, III 19
 povlačka III 15
 povraz I 48, III 4
 pozdraovat III 8
 pozdravás III 7

pozdrít, podřít I 15;
 pořít 38; -hřít 37
 pozdul II 47
 pozní I 16
 poženat I 38
 pra- — pro- II 44
 prace III 26; gen. sing.
 -i II 21
 přadeno, předlí, -ena II
 10
praes. ind. a) dluží km.
slab. III 33—34; b)
krátí t.
praesens a) ind. (kvant.)
III 33; b) imper. 35
 práh, práhu III 20
 Práha III 10
 přahoušl, -šel, -ští II 35;
 pra- I 10
 přah-, -přežu, přáh-,
 přeh-, přih II 11
 prahůtky II 44
prach- m. pra- I 36—7
 prám, práš, prál III 5
 pramejček II 60, III 13
 prápor III 21
 praporský II 40
 prascekej I 42
 přát — přít II 9
 prauch II 6
 praunový II 6
 přázněj I 16
 prďouch II 49
pře- m. před- I 17; m. pře-
II 38
 přecejck I 47
 předánko -i-, III 13
 předeno I 25
 prefesor II 45
 prelunk II 38
 přejs I 47
 přejskat II 60
 přejst = přejdl I 47, II
 38
 přejvoz II 38
 prež I 37
 premicí II 38
 prenetyrovat II 45, 63
přesmykování I 48, III
3—4
 převejšit II 59
 preverije III 6
 přezka — přazka II 11
 při- III 31
 přicnej III 18
 přičest I 18
 příd II 18, III 30
 přijít: přídu II 36; přede,
 přešel II 38; přišlo 6,
 36; III 5, 20, 34
 přiit III 8
 přil (přijel) III 5
 přimat III 5
 přimění II 25
 přimnout I 11, 48; přim
 I 6; -at II 36

piplá II 6
přípon kvantita: a) krát-
kost III 11; b) délka
15
přípony verbálné (kvan-
ta) III 18
příslůvky III 30
přizvuk III 9
 prkejško III 13
 prkýnko II 20; -ejško 60
 pří III 6
 prochodící III 20
 projč I 46
 projčka III 8
 proseci I 48, III 4
 prosit III 49
 próso III 24
 prostiadlo I 9; -stirka II
 20
 prostounkej I 18
 prostraněk I 9; prů- II
 47
 prostředáček III 12
 protokol II 50
 prozbyl I 9
 prozdřel I 9
 prozdřetelný I 15
 prožba I 39
 prskejř I 8, 9, II 62, 63;
 plyskýt I 9
 prst II 63
 přšet II 10, II 63; -it II
 21
 pruce I 17
 průdělek II 47
 pruntvaja II 14
 průti III 31
 průvlač II 47
 první II 63
 pryč III 30
ps m. pc v skloň. I 42,
psání III 25
 pšano II 26
 pšence I 13, II 40, 41;
 -čny 40; III 5
 pů-, pu (púl) I 6
 půběrek II 46, III 12, 13
 pucka, bucka I 23
 pučinek III 19
 pučit I 46, II 21; III 20,
 34, 36
 puda III 26
 puďavec II 16
 puđu III 20, 34
 půdzim, půzim II 46
 Púhoř I 35
 púhrom II 14
 půjezdnej III 19; pu- 29
 puklička II 47
 pukřet I 35
 pulbír I 10, 22; III 9
 pulc I 40; -lec II 32, 64
 půle — pole II 46
 pulicajt II 48
 pulkmistr, pulmistr I 10
 půlko III 13

punebí II 47; -ičko III 20
 půřadí III 19
 půškvorec III 22
 pušt, poštní I 38
 půval II 46
 půvednice II 46, 47
 půžď III 30
 pyřání II 28

R

r (ř) II 63; vzniká t.;
r I 7; *r* s prův. samohl.
 I 8; zastupuje samohl.
 t.; samohl. za *r* I 9;
 odsouvá a přisouvá se t.;
l — *r* I 9; zastupuje
 jiná souhl. I 10
ř vzniká I 10; *ř* — *r* I 10;
r — *ř* II; *ř* — *ž*, *š* t.;
 vypouští se t.
 rabě, -ice I 32
 rabijáš III 17
 řablo, řbílek I 32
 ráce (-dce) I 17; (rase)
 39
 rád — rači I 14
 řad (hř) I 32
 radášek I 10
 Radijov II 20
 radilce I 49
 radosný I 20
 rádot III 27
 radvánec III 15
 rachák II 56
 řachtačka II 27, 62
 rák III 21
 ralva I 7, 48, III 3
 řandat I 11
 rana, -atej I 32, II 6,
 III 26
 rano III 24
 rapucha II 44
 račil I 20
 ratvička I 49
 ráz (Reise) II 17
 řbit, řibet I 32
 řbitov I 32
 řbec I 32
 řeben I 32; -ač III 17
 rebentit I 22
 reberant I 7
 řebík, -iček I 32, III 17
 řebílec III 15
 řebít se I 32
 řebřadlo III 12
 ředčí II 34
 ředící III 18
 regiment II 39, 62
 řechtát I 31; řejtat 32,
 47; řejchtat II 38
 rector I 30
 rejba II 59; -bě, -bátko
 61

rejbatko III 13
 rejč II 59
 Rejdovák (Raděj-) II 16;
 III 6
 rejha II 59
 rejpucl II 64
 rejsek II 60
 rejtka (ratajna) II 16
 řejvoda I 32
 řesit (hř) I 32
 reškunda II 48
 rešpek I 20
 rešty II 45
 řemesník I 6
 řetelnej I 38
 řetěz II 12, 35
 řezbář I 37
 řhmot III 3
 říba I 25
 říbatko I 32, II 7
 říbek I 32
 řičičkář I 44
 řičnej I 32
 řičnice I 11
 řídel I 32
 řimbál I 32; -buch t.
 řípa II 18
 řišnej I 45
 řišťe I 32
 řízavej, řízit I 11
 říd III 30
 Řiháček III 13
 řijen III 22
 řikat III 32
 řimsa III 26
 řipnej III 18
 řipytit se III 3
 řmátat III 19
 řmít, řmot; řmátat I 32
 Róbeš II 6
 rocoška I 40
 roděňák II 28
 rachák, rochák, -dlo II
 43
 rochat I 32
 rochle, -ičky I 30
 Rola I 7; Roulenc 48
 Roleta I 7
 rougličky I 48; roulička
 II 49; III 3
 rosto- (pro-) I 23
 rostok II 14
 rošperce I 38
 roučňák III 17
 rouda I 32
 rouchat II 54
 Roulenc III 3
 roužat II 49
 rozbřeptaný I 7
 rozbřišť II 18
 rozpěrák III 17
 rozpousta III 11
 rozhovor I 35
 rozinky I 32
 rozívěnej I 38
 rozkoucat II 49

rozmaržina I 7
 rozmlúvat II 53
 rozpičky II 19
 rozpúšťelý II 39
roz-s- — *ros-* I 38
 rozundat, -ze- II 31
 rožen I 32
 Rozmberk II 65
 řpytit I 20
 ručálka III 14
 Ruda III 11
 rúj II 46
 rukajice I 25, 27; (-ajce)
 III 8
 rukovítko III 13
 rumejch I 9
 rumějšit I 12
 rúměnc III 22
 řumpnout II 14
 runčák II 48
 Rús III 21
 Rúsko III 24
 ruška I 32
 ruzkvásek II 47
 rúsporka II 46, 47
 rúzvora II 46, 47
 ružák III 17
 ruždí II 47, III 15
 ruže III 26
 ruženec III 22
 ružička III 14
 řvu — řeve II 32
 rýba III 25
 rybník III 17
 rýčka III 14
 rychtářskej I 36
 rygát I 29
 rymík I 12, 22; -mník t.;
 -mniček III 13
 rýti: reju II 61
 rytýř I 18

S

s v stě. I 38; *s* — *š* t.;
s — *z* 39; *s* — *š* 40;
s — *v*, *k*, *ch*, *j* t.; od-
 souvá se a přisouvá
 40—41
 sád III 21
 sadit m. ss- I 41
 safrapoleckej I 9
 sah III 21
 sah-, seh-: síhnout II 11
 sahař III 16
 sáma III 26
 samohlásky pracjotované
 II 7; — průvodné 64; —
 stejnění 62; zástupné 7
 samokúľko II 47
 sámovat III 19
 Samsoun II 49
 sanejtr II 61
 sánky I 14
 sarařin II 28, 62

- sáze III 11
sazíno II 21
scvaknout I 30
sčasnej I 41
sebě (dat.) II 44, 63;
Seběnov t.
sečeň III 11
sedít, -il II 21
sedm, sedn, -um II 57,
65; serum I 15; sednáct
24; sídmej II 18
sednice I 18; II 30; gen.
í II 21; sence I 16,
II 91
sednut III 18
sech — sch II 32
sechtřenice I 40
sejпка II 59
sejr II 59; -eček 61
sejt — sejli II 38; -to 37
sejvoz II 7
sekulirovat II 15
sekumpak II 13
sekuráče II 6; 15; III 6
sekvistrace II 30
selát II 13
selka I 16
sem II 6; -dle I 16; se
I 23
semano II 29
sémě — semán III 25
semijčko II 7, III 13
sems m. jsem I 41; -ž 43;
-št, -ště 44; sim II 30;
som 31; sum 41
sence III 6
serbus, -ka I 24, III 9
setva II 44
sezrzavět I 38
shloucet III 19
scházet m. vz- I 26
schoř, -ovat, -ovice, -ovka
I 19
schořice (sk) I 30
schráňovat III 19
schuznej III 18
schun II 46; -ět t.
schuvat II 47
si — s (ty-s; cos) II 42
siberije II 39
síc (sedadlo) III 21
sict II 18
sídmej III 29
sije III 11, 26
síkra II 14
sílnice II 6; gen. sing. í
21; selnce II 39, 41
sínotam II 18
sírп I 8, II 64
sislat I 43
sjeť I 26; -tskej t.
skadlinko III 13
skaplo I 6
skejba II 61
skládatel III 22
skleňčka II 40; sklanice
35
sklípencej I 36
sklizuňk I 12, III 22
sklon. slož.: -ýho, -ýmu,
-ý atd. m. -ého, -ému,
-ě II 22 n 23. — zkrá-
ceno e II 23, zkráceno
y II 24
sklostička I 36, 41; -ivej t.
skolky I 41
skopováč III 17
skoření I 41
skošik I 41
skovat I 36
skřemcha, kře-, křa- I 19
skřenit I 41
skřejpat II 38
skříhnout I 23
skříknout I 26
skříпка, křivka I 35, 41
skříšený I 26
skřivancej II 28
skřívát III 19
skříz, skerz II 63; skroz-
I 8
skuvat II 47
skublat I 7
-ský m. -žský I 43
slábě III 18
slabičné změny III 3
slabik skupenství a počet
se mění III 5; nová
sl. 9
slačec I 26
sladák II 16
slaky I 26
slamák III 17
slamatej III 18
slaměnka III 14
slápat, -nout I 43
Sláva, -ek III 5
slávik III 17
slečinka III 14
slepica II 10; -čnik I 21;
-pjece II 39
slezeno II 38
slík' I 6; slíkat 26
slína III 26
slíz II 18
slízi II 18, III 15
slněj I 5; II 40, 63
sloboda, -nej I 25
slova cizí III 6; složená
20
slovičko III 13
-sluchat II 55
sluze, -icky, -ít, slou- I 5
II 55, 64
služebník III 17
slúžit II 53, 55 (u)
smáti; smeju II 34; smít ?
smech III 7
-směs I 39; -ška 39;
smí- II 20
smětak, -ák II 25; smítat
19
směťvej I 12
smradlena I 7
smrdinka II 30
smola II 42; -ů- 46
smiřlivej III 18
smrád III 10, 21; -dlej,
smra- 10
snadlo I 7; -ňounko 12;
sna 17; snejší II 10,
16; snažej I 37
sněh II 34, III 21
sobě III 29
sobotálec I 40
souce I 17
souhlásky slabikotvorné
II 63 a 65
souchytě II 50
spumrk I 8, II 63
spustež m. jsou-těž III 7
souška III 14
soadánka III 14
soadnout III 18
spaktovat I 36
spamět I 41
sparno I 41
spatření III 16
spížeje I 44
spížerna II 34
spláv III 21
splaz I 41
spočtát II 41, III 32
spojní II 32
spolibení I 41
spominout se I 41; -mel
12
spomoc I 41
sposlat I 41
sprachlej I 31
spraoat I 26, III 8
sprasnice I 41
spravíno II 21
správní (ě) II 34
spřežky (kvantita) III
19
s před syk. mění se v j
I 40
sprosták I 18
spytel I 41
svázení slov III 7
srce, srdečko I 17, II 63;
III 13
srna I 10
sršán, sršin II 21, 28
st m. t I 41
stahování III 5
Stanoušek III 13
Starec I 10
stáři III 17
starobilnej I 11
stárý II 13
stát m. vzst I 38
státi; stuji II 47
stavet II 35

stebílko II 21; stýblo 20;
 steblo III 24
 stek I 26
 steliště III 15
 sten m. ten I 41
 stin III 21
 stinka II 30
 stirnad, stýl- I 8, II 64
 stíž I 41
 stilačec I 25
 stlupnice I 19
 stojka, stotka I 25
 stolp I 19; stloup, -ek I 9
 storola I 15
 stoupit I 26
 strách III 21
 strakař I 41
 strakotisko III 13
 stránka III 10
 strápy II 11
 straž III 10
 sterčit I 7; str- II 63
 Střebomyslice I 41
 strefit I 41
 strečal III 16
 střesně I 41
 stěz I 41
 střída I 41; -ďák II 16;
 III 17
 střícha II 18
 stříška II 18, III 13
 strn II 63
 strnož (tr) I 41
 strnožky I 8, 65
 strójt III 19
 stromořadí III 20
 strouhač, -adlo II 54;
 III 12
 strožok I 37, 40
 Strubiny II 51
 struh I 23
 strůj III 11
 Struskojce I 41
 studýnka II 20; stunce
 I 16, II 40
 stůh II 45; -u- 47
 stuchnout se I 30
 stuka (o) II 48, III 26
 stůl II 42
 stunat, -avej II 47
 stunce III 6
 stupen I 13; stúpnout
 II 53
 stupnice (stl) I 7
 -stvi m. šstvi I 43
 subst. verbale (kvant.) III
 33
 sub. tantica zdrobnělá
 (kvant.) III 12
 súd, súdit II 50; sud 56
 sudno II 50
 suchejší II 10
 Sukopička II 56
 sul II 12
 sundat II 31
 sused II 53

súva II 46
 súžení, -ičko II 53, 55;
 III 13
 súžovat III 11
 svačna I 20
 svál III 21
 svalik I 42
 svalně I 36
 sválovitej III 18
 svarba, -ební I 18
 Svatpole III 5
 svatví I 22
 svátý III 18
 svěrák III 17
 světička III 14
 svíceny II 32; -cník III
 22
 svična I 21
 svičalka III 14
 svieřit III 9
 sviet III 21
 sviňa II 10
 svirák II 34
 Svojšinek III 13
 svrhcjlek III 12
 svuj, -cho, -emu atd.
 kráti III 30
 svur II 42, 45; -ní 46
 sychrávo III 18
 synizese III 7

Š

š I 43; šš t.: š — s t.:
 mění se t.: přisouvá se
 a odsouvá 44; -š — s
 v imper. 38 (št): s před
 syk. 43; šš — šv komp.
 43
 šade, šude I 26
 šáhnout I 39
 šajvestr III 6
 šak I 26
 šalamaž II 15, 64
 šamány III 16
 ščasnej, ščestí I 44, II 10
 šceek I 26
 šední I 26
 šefář II 10
 šefrán II 13
 šejbiř I 39
 šejdenek III 13
 šejst I 47; šesták II 16;
 -arý 29; šistej 18
 šelijakej I 26
 šelmoství I 27
 -šen v part. pass. I tř.
 I 38
 šést, šistej III 29
 ševědoucí I 26
 -š mění se v komp. v -či
 I 44
 šibence II 40
 šífoner III 22
 šík! I 23

šikounej II 6, 51
 Šima III 11
 Šimonyš III 17
 -šil II 18, 21, 24
 šilhán III 16
 šilvoch I 17
 Šimanuc II 55
 šimat si I 26
 šimpán II 17
 šindálek III 12
 širání II 18
 široký II 6
 šíska III 13
 šišnár III 4, 16
 šitrof III 6
 šivák I 26
 škajcovej III 7
 škala, -ka, -ice I 39
 škátka I 9, 36, 44
 škáreda II 6, 12, 13, 62
 škeretské III 6
 šknourat I 44
 škomrda I 25
 škop, -ek I 39
 škoráпка I 39; -ina II 27
 škornout, -ka, škorně I
 44
 škoudlý II 55
 škrabiška I 44
 škraloup I 39; -lúp II 53
 škrejpat I 44; II 60
 škrkajcový II 16
 škronhat I 39; -chat II
 54
 škrotat I 39; II 15
 škrtán, -tál I 48; III 4
 škrtavky I 30
 škručna I 36
 škubat I 39
 školina I 39
 skup II 46
 škurice II 48
 škvarit I 39
 škvrna I 39
 škvrně I 39; škrně 27
 škybička I 38; škejba,
 -ka II 61; štibička 59
 šlaky I 26
 šlápě III 12
 šlehoun II 13, III 16
 šlejsky I 38
 šlejdrem I 7
 šlince I 38
 slohat II 31
 šlupat I 7
 šlupka, šlupina I 38
 šmahej I 39
 šmajda II 16
 šmákovat II 6, 13
 šmatat I 36
 šmatchat, -avej I 35, 39
 šmatlocha I 7
 šmejchat I 30
 šmice I 48, III 4
 šmihák I 25

šmodrcha I 39
 šmolce I 9
 šmoldán II 31
 šmolec I 44
 šmolík II 31
 šmoural I 39
 šmulečky I 31
 šmurýna III 12
 šmyk I 39
 šmynkavá I 11
 šmytec I 39
 šnarovačka I 13; II 28
 šnidlink I 18
 šnodlik II 52
 šňura III 26
 u Šoustřmilů II 55
 špajs I 47
 španihelka I 35
 špěhýrka III 14
 špěl I 29
 špenzl I 10
 špíce III 26
 špiček III 12
 špinák I 21
 špingle I 30
 špitat I 49
 špořit, -itelna I 38
 šprse I 8, 38; II 40, 63
 šrajtofna, -fel I 7, 22;
 II 16
 šraňk I 12
 šrondlík I 48
 Štajmark II 16
 štatule I 7, III 6
 štělně I 35
 štěrák I 25
 štich II 59
 štíknout, -avka, -ačka I
 49; -at II 59; III 4
 štikovat II 59
 štíplej I 32
 štirák I 18; II 58, 59
 štochat II 31, 43; štu-
 I 18
 štopka I 41
 štoučka II 55
 štonla II 49; štů- 46, 47
 šfourat II 15
 štrandlík I 16
 štrauzok II 6, 49
 štrejce I 27
 šturecludl I 12
 štůs II 46, III 21
 štvrťák II 16
 štýr (štír) I 18
 štyry (a odvoz.) I 44
 šuble, -fle I 22
 šubryk I 29
 šudr I 18
 šupák III 17
 šupina I 6
 šůtkar III 16
 šůty II 46
 švagr I 29
 švajcar II 16
 Švanciperk III 6

švánek I 23
 švárný III 18
 švaryšar I 7
 švědlena II 10 (švc-,
 švi-)
 švejcar III 16
 šverepec I 10, 39
 šveska I 19
 šviharka II 28
 švíkat I 31
 šviňhy, -ky I 12

T

t, t I 18; *t* tvrdne *t*;
t mění se v jiné souhl.
 18—19; přísouvá a od-
 souvá se *t*; *t* — *t*
 v imper. I 18
 tačky III 26
 -taď, -tajď, tady II 56
 tadydle, -cc I 16
 tah-, těh-, tih- II 11
 taj II 37
 tajný II 17
 take m. takhle I 33; III
 31
 taklec I 42; tá- II 16;
 tackle I 42; ta 31
 takyn I 11
 támdle I 16; ta 23
 fat-, tět-, tít- II 12
 tatín III 16; -inek 13;
 -four 16
 tatra I 37
 té (to je) III 5
 teda, -ra I 15; -dyk 31;
 -dka II 62; tejd, -ka
 24; -tějka 60; -edkon,
 -lec I 14
 těhle II 11, 20, 34
 těchavý I 30
 tejká II 61
 -tejkat II 59
 Tejno II 50
 tejš I 47
 teky II 13
 temance II 29
 ten — touho; ton = to
 II 49; tem, tech 35
 tenkrat III 20
 tenonkej II 43
 tépich III 22
 tepřiv, -va, -vka I 11;
 II 15, 36, 40, 63, 64;
 ponejpřiv I 11
 terpentýgl, -kl I 23
 terpetýn I 12, III 9
 tlaroh I 25
 tñj I 25
 tíhle III 26
 tíhy I 45
 tícho III 24; -še 18
 třínože I 7
 tisícj II 38; -unkrát 57

tłamsa I 41
 tleje, tle, tle II 57, 63;
 III 6
 tlumočit II 44
 tlustej I 5; tlouška I 20
 to — tu II 49
 to — te (potem, tebe a j.)
 II 45
 tóbě III 29
 Tomšál III 16
 Tóna III 11
 tonopán III 6
 topit: topli II 40, 64
 tořna, tořín, tořen, tořt,
 kořt, toř, tořn II 42
 foula, -atej I 18
 touž (komp.) III 30
 trádati se m. tří- II 35
 trachterhy I 35
 trachtýř II 62
 trajda, -at I 19
 trajván II 16, III 6
 trakar III 16; -ač 17
 Tramba II 51
 trampoleček I 24
 třap — třep: třápití II
 11; -at t.; -atej t.
 -třápejit II 60
 trápídlo III 12
 trápor II 28
 třas-, třes-, třís- II 11;
 -ínko t.; -adlo t.; třaso-
 hlavej t.
 traska II 35, 62; III 13
 trat III 10
 tratar I 10, 30
 trava III 26
 travajzna II 16, III 6
 třebachs I 37
 Třebák III 17
 trečka I 46
 tředa I 40
 trefit = trefla II 40, 64
 třecha I 40
 třep I 40
 třepetilek III 12
 třesivo III 12
 třesťívka III 8
 třesťivo III 12
 třevíc I 40
 třevo I 40
 -trhat II 63
 tříbro I 40
 třicátka II 12, 28; III 15
 tříhat I 40
 třichtýř I 11
 třílet I 40
 tří^enáct II 6
 třísačka III 14
 tříska I 20, 39
 tříteckej I 40
 třízlik I 40
 trižit I 10
 tříni II 63; -ník I 11
 třínože I 7 II 63

trogl I 29
trochylínec III 12
troník I 46
troubění II 25
trošinka III 14
troštovat I 38
trpít II 21
trpít I 30
trůc III 21
-trufat II 55
trůkadlo III 12
trumpetna I 11
trůska III 26
trýzdnit I 16
trvat II 56; III 32
t mění se v *jt* I 19
tů, tůle, tudle III 30
tudle, tůdlet I 16; tulec
II 56, -ejka 16
tuhar III 16
tuhoto III 4
tul (ý) II 59
tulík, tulilek II 48
tulmaci I 48, III 3
fululum I 18
tumlovat II 51
tumný II 49
turmáčet, -ci I 8; II 64
tuť (rt) I 9
tůze III 18
tvrdošínej III 20
tvuj, -cho; -emu atd.
-tyct — utěkla II 24;
-tíkat III 58
-tých m. -tích v lok. plur.
I 18
Tylory III 3
týpl I 29

U

u, ú, ů II 5, 51; *u* — *γ*
(*i*) II 51; *u* — *o* II 52;
ú — *ou* II 52; *u* — *a*
II 56; přisouvá se a od-
souvá II 57 — *ú* v instr.
sing. a 3. os. plur. II
53, 56; — *uť* II 6, 7
-*ú* (ovi) v lok. sing. se
krátí III 24
-*ú* (-*ův*, -*ůch*) v gen. plur.
se krátí III 23
ubička I 33
ubrfoit II 48
ucta III 26
udál, uděl III 6
udolat II 49
ufrněnej I 23
uhňat III 9
uhorčit I 10
Uhrák III 17
uhrančlivej I 7
uchlebnout III 4
uj (už) II 7, 47

uj — *ujte* v imper. se
dlouží III 36
ujce m. už-se III 7
Uldrych I 16
-*ul* v part. se dlouží v -*úl*,
-*oul* III 32
ulchle III 20
Uljánka III 14
uloužit II 49
-*ům* — -*óm*, -*om* (dat.
pl.) II 43; III 24, 25
úmara I 6, II 14
uměti = huměji II 34;
-*ít* II 21
umejvadlo II 60
umiráček III 12
umrdlej I 16; -*mlči* 9;
-*mrčina* 6
umylec I 9, II 8, 64; —
-*ml*- 65
unor III 22
uozdřenej III 7
urezat I 10
usta III 24
ústavičně III 19
ušmolit I 39
útarý, outarej II 29
uterák I 18; -*tírka* II 20
utírka III 14
uvozdřenej I 15
ůž III 30

V

v se měkčí II 20; *v* — *b*
24; v jinou souhl. 25;
odsouvá se 26; při-
souvá se 27; *vv* splývá
I 27
Vácovo III 16
vádeněk II 25
vádrdle I 16
vagoun III 11
vajíčkář II 21
vať III 21
valikost III 4
Valtýřovo III 16
vandlička I 7, 16
Varouš I 26
vas, vam III 29
váše atd. III 29
vát — vít II 9
Vávra III 11
vaz-, vez-, viz-: uvíz II
11
vazák III 17
vazen I 14
važka III 26
věčala II 26, 62; věí- II
19; III 25
věčera, věčará III 22
věira II 19
vdole I 28
vdy, vdycky I 43
-*vě-* — -*vně-* I 13

večer III 22; večír II 21
ved — víd I 14
věďárko II 29; -*ýrko* 20;
III 13
vedět, vědit a j. II 21,
35
vej- m. *vý-* II 59
vejčátko III 13
věje II 6
věje m. vyje II 25
vejňaky I 49
vejhoř II 7
vejminek II 20, 39
vejповěd, z- I 14
vejpulky III 15
vejpusky I 20
vejř II 60
vejřevný I 47, 49
vejř II 59
vejřasky II 11
vejřrtek II 63
-vejření I 47
vek (l) II 64
věk (dě) I 16
věkiamen III 7
veky II 8
vélice III 18
vemano II 29
vemátko III 13
vemíčko III 13
věn, věnku II 25; ven
30; von 31
Vena III 11
venbloud I 7
Vencel II 64
Venedych I 36
verbšaju II 16, 32
verpán II 57
větávka II 29
vezmut III 18
vězda, -ička I 33
vezť II 19; -žen I 37
vhodnej m. ho- I 28
vchodě I 28
vícekrát I 47; víckrát
III 20
vítě II 18
vīčer, vod-, pod- II 19;
-ou 55; k víčerí 19
vidlo I 22
vieřit II 24; 33 (praes.
a — l)
vicher I 8, II 64
-vijášet III 9
viklýř I 7
vína III 26
Višek III 22
vizard I 33
u Vizdů I 31
Vjork I 28
vkleče I 28
vláčil (-cl) II 21
vlačny II 58
vlákat — vlekat II 35,
62
vlasně I 20

vlašiny I 39
 vleže I 28
 vífkej I 32
 vlíct II 18
 vřidno I 28
 vřna I 10
 vřnuk, -čka, pra- I 12;
 -ouk II 55
 vo- m. o- I 27
 vobá, voba III 29
 vóbrazek III 19
 vobdryndky I 16
 vobeknout I 23
 vobešenej II 34
 vobjervat I 15
 voblezlej I 22
 voblíznout I 22
 voblúček II 53
 vobmakat I 22
 voboulet I 27
 vobrdlík I 27
 vobrubovat I 24
 vobuči I 28, II 47; po- t.
 vobuje I 28; -jí II 47
 vocad I 14; -cid II 51;
 -cadle I 14; -cajdle I
 47; III 31
 vočapek II 26
 vočistec, gen. vočivce I
 40
 Voďany I 13
 vodboukat I 28
 vodbyčka I 23, 27
 vódička III 14
 vodmykák III 17
 vodpsát II 33
 vodžandát I 27
 vohněpál III 20
 vohníště III 15
 vohnút I 27
 Vohřen III 6
 vohrošilej I 42
 vohce, -čín I 25
 vohlechnout I 27
 vohmula II 31
 voj (vod) II 7
 Vojtal III 16
 Vojtášek II 16, III 13
 voklestek I 19, 20, 41
 (št)
 vokřapky I 28
 vokřen II 38; -in III 16
 vokulek II 47
 vokúrka III 14
 vokno II 47
 vokůzlen II 47
 vóle III 24
 volovněnej II 39
 voměkkčít I 22, 27
 voná III 29
 voněkdá II 62
 vopín I 6
 vopívat se I 45
 voplákat III 19
 voplej II 40, 64
 vopoledná I 28

vorát III 32
 vorbička I 28
 vorevřít I 15
 vorotec I 15
 voršklivej I 9
 Voršula II 58
 vorundat I 15
 vosevadlo I 27
 vosládčč II 39
 vosmavý II 29
 vosum II 57; vūsmej I
 28; ů- II 43
 vošitka II 14
 voškvarky I 28
 votandas I 41; -tujíč 47
 votěp II 25; -tepká,
 -típka II 20, 59
 votkujci I 17; -kyč 27
 votušenej I 28
 votyd II 52
 vovčín III 16
 vovdovít, -il II 21
 vovís II 21; vovsnej 32
 Vozdo II 50
 Vozbenej I 28
 vozejk, vozejček II 37
 vozer, -zdr I 17, 32; -gr
 31; II 32
 vozík III 17; -iček 13
 vozupravdy I 28
 vožaha II 25
 vožínky I 22
 vožní III 5
 Vrábín I 28
 vránej III 10
 vráňovka I 12
 vrata -vrát III 25
 vrátič III 10
 vrátvička I 28
 vrbínka I 49
 vršiček III 13
 -vrít, -il, -íno II 21; -řít
 I 5, 27
 vroutka II 55
 vrťak I 18
 vrub m. roub I 28
 vstát m. stát I 28; se t.
 vstoje I 28
 všecinko III 13
 všeli- — všel- II 42
 všiden III 6; -svátek I 7
 všidní II 18, 30
 všíně III 12; všínátko 13
 všudýž III 31
 v-ůče II 43
 vuchr m. vi- II 38
 vůj II 43
 vůl: ola I 26, II 42
 vůsa II 43, III 26
 vůsmej III 11, 29
 vůsle II 43
 vustat II 47, III 20
 vuz III 21
 vůžal II 46, III 16
 vůžka II 43, III 14
 vųčkát III 32

výdu III 5; vy- 20, 34
 vychýř I 30; -chtír II 59
 vyít III 8
 vyhýbovanej III 8
 vykopánej III 18
 vypraoval III 8
 výti- veju II 61
 vyzuna II 38
 vzdávat se I 38
 vzela I 5
 vž I 28

X

x I 45

Y

y, ý II 5; 58; y — i II 58;
 y — u II 59; ý — ej
 II 59; y — ej II 60; —
 y — e II 61; y — a II
 61; přis. a odsouvá se 62
 ý II 58
 yž II 6, 7
 -yj m. ý u adj. I 48
 -ým se krátí III 28—29,
 30

Z

z v stč. I 37; měkčí se t.;
 mění se v jinou souhl.
 t.; přísouvá se a od-
 souvá 38
 z před syk. = j I 37
 zabelka II 61, III 14, 20
 zabíce I 21
 zabiják III 17
 zabláčka I 24
 zablátí, -ičko III 13, 20
 zabřadlí I 11
 zábst — zíbst II 11
 zácny I 26
 začla II 64
 zád III 30
 záda — zád III 25
 zádavek I 26
 zadrmon I 33
 záhon, -hún II 45, -ek
 45
 Zahořiny III 20
 Zahradka III 15
 záit III 8
 zájemí II 9
 zájic II 12; -ec, -éc, -ouc
 34, 38; záic II 7, 41;
 -ičí 30; III 8, 17
 zájmeno (kvantita) III
 29
 zajs, zájs, zasejk I 47
 zakládrovat I 9
 záklasník III 17

záklíčina III 19
zakňuhřat I 12
zamkat II 62; -čino II
21; -mekl II 32
zařiba III 20
zařiběni III 16
zaluži III 20
zandat I 11
zaolat III 8
zařikat I 21
zapla II 15, 64
zapoměnu II 6
zapomentlivej III 4
zápověď I 14
zařikavat III 32
zářovat III 5
zarůstlý II 47
zás III 30
záta III 7
záten I 13; -eň, -yň; -yně
II 61; III 11
zatracevanej I 23; -chma-
nej 42
zaušima III 7
zavírka II 20
Zavobřesky I 43, 49
zbejstřit II 61
zberchat I 8; II 61
zbih II 20
zblo I 20
zbudit I 26
zdát m. vz- I 26
zded I 16, 19
zdlužit I 38
zdovolit I 38
zdrn I 38
zdrobek I 38
zdrovna I 15
zducmat II 56
zduch I 26
zdůr II 46
zdviře I 16
zdvořilej III 18
zdvořilivej I 7
zdychat I 26
ze- m. se- (předl.) I 39
zed I 14, 18, II 24;
-nickej III 18
zehrádky II 13
zejma II 37
zejskat II 37, 38; ze- t.
zejtra II 38
zelánka II 28, III 14
zělí, zeliště III 15

zeslába III 19
zet I 18
zetřejši II 38
zez m. ze předl. I 38
zhlednej I 26
na zhůni II 46
zhůru I 26
zimostrát I 37
zkázat I 26; -ání 38
zlášť I 26
zláto III 10
zlekýřovat I 29
zmej I 59
zmetek II 10
zmíje III 11
zmišěj II 6
zmořhat I 35
zmůstek I 38
znamátko III 13
známko III 13
znamnačka II 32
znitřnosti I 38
zounořit II 55
zouvat II 55
zouvná III 6
zpítí (zpě-) II 20
zpukřelej I 35
zráda III 26
zráje III 26
-zší — -ší v komp. I 38
zubák I 25, III 9
zubikanti III 4
zupřavdy, -du II 49, III
11
zustat III 20, 36
zverbovat III 19
zvěřicí III 18
zvidat I 49; -nout 19,
30; zve- II 24
zvihat I 16
zvilhnout III 18
zvíž I 17, III 26
zvrátit m. vr-, -cet I 38
zvostat, -tek, -ávat I 28,
II 43
zvůstatky I 28, II 43;
III 10

Ž

ž I 42; ž — ž t.; ž — ř
43; ž — z t.; přísouvá
se a odsouvá t.

ž před syk. mění se v ř
I 42
ž v imperat. vedle z I 37
(též žď)
ž (že) se připíná k slovům
I 43
žabec III 15
žabro II 26
žabulka III 14
žahlo II 26
žalosť III 27
žaloudek II 55
žalůdek III 12
žandonit I 11
žánej I 16
žat-, žet-, žit- II 12
žaudit II 6
žbanek III 12; -cček 22;
žbaniček 13
žbelec I 11, 32
žběračka I 37
žďánov I 14
žďycky I 26
žejdlík II 6, 40
želanka II 28
železák I 12, -ňák II 16
žemle I 12, 40
ženůška III 14
žerd I 14
žicc, -čník I 6, žl- I 48;
III 17
židle III 26; -ička 14
žihadlo — ža- II 14, 20
žila III 26
žingle I 30
žingrůta II 47
žirnej I 11
žito III 24
živě II 25
živočích III 20
živůtko II 50
žížeň I 37
žleb II 29; žlejbek II 25,
29
žlice III 3
žloudek I 18
-žmcejchat II 38
žmučky I 49, III 4
žok I 40, II 14
žola II 52
žoudat II 49

OPRAVY K ČÁSTI I.

Str.	3. řádek	9. sh.	jihozápadních m. jihovýchodních.
„	6. „	15. sh.	semeno m. smeno.
„	6. „	25. sh.	za ramenu vlož (Kažňov).
„	7. „	11. sh.	dědek m. děrek.
„	7. „	16. sh.	vynech jalář.
„	7. „	22. sh.	„ muškatýrky.
„	7. „	26. sh.	„ zmlsanej.
„	7. „	31. sh.	„ vembloud.
„	8. „	25. sh.	nárut m. narut.
„	8. „	5. zd.	vynech drva.
„	9. „	3. sh.	„ umrněnej.
„	9. „	11. sh.	Mečichov m. -y.
„	11. „	5. zd.	trakar m. tratar.
„	13. „	6. sh.	očisťuje se m. vymetá.
„	14. „	8. sh.	vynech kamejčky.
„	15. „	5. sh.	„ kvirlovačka.
„	16. „	15. zd.	vzhlížet m. pohlížet.
„	18. „	4. zd.	košile m. hody.
„	19. „	3. sh.	kestřev m. ketřev.
„	19. „	15. sh.	Pambu; holky m. Pambu holky.
„	19. „	22. sh.	stlupnice m. stlupice.
„	20. „	9. zd.	(kaplan) m. kaplan.
„	21. pozn.		Bucefala m. Buccefala.
„	22. „	16. sh.	1 m. 14.
„	22. „	23. sh.	chrámnout m. schrámnout.
„	24. v § 12.		vynech odst. 1.
„	24. „	14. sh.	vynech chlamstejte.
„	26. „	5. sh.	„ oj, ojička.
„	26. „	7. zd.	navštívit m. navštívít.
„	28. „	13. sh.	vomejnej m. vomejlenej.
„	28. „	10. sh.	vosnác m. vosnách.
„	28. „	11. sh.	vodráž m. vodraž.
„	30. „	27. sh.	polož před řádek 25.
„	32. „	22. sh.	Netolicku m. Nechanicku; rožníček m. rozníček.
„	32. „	6. zd.	řbílec m. řbílek; řablo m. řabla.
„	34. „	17. sh.	vzít m. nýst.
„	35. „	2. zd.	křástnout m. křastnout.
„	35. „	1. zd.	křestět m. křeštět.

Str. 36.	řádek 2.	sh. vynech (<i>Svojnice</i>).
„ 36.	„ 2.	zd. brochtán m. brochtan.
„ 38.	„ 6.	sh. rozsvět m. rozsvět.
„ 40.	„ 10.	sh. facciata m. façade.
„ 41.	„ 2.	sh. třečka m. třeček.
„ 42.	„ 6.	zd. sou m. jsou.
„ 43.	„ 3.	zd. § 20., 9. a § 22., 1. m. § 21., 8. a 23., 1.
„ 44.	„ 4.	sh. čachr m. čach; řešetář m. řešeto.
„ 44.	„ 10.	zd. cinci m. cinci.
„ 45.	„ 1.	sh. břešťán m. břešťan.
„ 45.	„ 12.	zd. napitej m. infinitivu.

OPRAVY K ČÁSTI II.

Na str.	7.	§ 4.	ř. 1.	sh. samohlásek m. samohlasek.
„ „	7.	§ 5.	ř. 3.	sh. průvodná m. původná.
„ „	8.	ř. 18.	a j. m. a j	
„ „	9.	ř. 23.	äbtissin — eptiška — heptiška nebo jeptiška.	
„ „	13.	ř. 15.	připoj: srovn. něm. <i>Kasper</i> .	
„ „	15.	§ 11.	ř. 4.	škroutat m. škrontat.
„ „	19.	§ 19.	ř. 6.	najď m. najíd.
„ „	21.	§ 23.	ř. 19. v Ia, III. a IV. tř. m. v III. tř.	
„ „	28.	ř. 23.	zd. srъsenъ m. srъsenъ.	
„ „	30.	ř. 16.	sh. přece m. přěče.	
„ „	30.	ř. 19.	sh. napřed (Postř.) m. napřed.	
„ „	30.	ř. 24.	sh. Matij m. Matěj.	
„ „	31.	§ 31.	ř. 14. mrs. m. mrs,	
„ „	34.	ř. 7.	sh. u Měličce m. n.	
„ „	36.	ř. 9.	sh. (Kolin.) m. Kolin).	
„ „	36.	ř. 17.	sh. пръвъ m. пръвъ.	
„ „	40.	§ 50.	ř. 5. přísuto, nýbrž m. přísuto nýbrž.	
„ „	43.	54 ř. 2.	nóle m. nole.	
„ „	49.	§ 61.	ř. 14. vynech Adouf.	
„ „	50.	§ 63.	ř. 9. Postřekovo m. Postrčkov.	
„ „	64.	§ 82.	ř. 8. chastla m. chrastla.	
„ „	66.	Kralovice	m. Dolní Kralovice.	
„ „	66.	Jelenov u Kral.	m. u DKral.	

OBSAH.

	Str.
I. Přesmykování 3—4	3
§ 1. Přesmykují se souhlásky	3
§ 2. Přesmykují se slabiky	4
II. Slabičné změny 4—9	4
§ 3. Stahování s vnitřním <i>j</i>	5
§ 4. Jiné případy stahování	5
§ 5. Změny v skupenství a počtu slabik	5
§ 6. Synizeze	7
§ 7. Hiat	8
§ 8. Kontaminace	8
§ 9. Dissimilace	9
§ 10. Vznik nové slabiky	9
III. Přízvuk a výška hlasu 9—10	9
§ 11.	9
IV. Kvantita 10—35	10
§ 12. Délka ve slovech tvaru <i>tr at</i>	10
Změny kvantity sestavené dle kmenotvorných přípon	11
A. Přípony krátké	11
§ 13.	11
§ 14. (zdrobnělá)	12
§ 15. (kořená slabika)	14
§ 16. (předposlední slabika)	14
B. Přípony dlouhé	15
§ 17.	15
§ 18. (adjektiva)	17
C. Přípony verbální	18
§ 19.	18
D. Spřežky § 20.	19
E. Složená slova	20
§ 21.	20
Tvaroslovné změny	20
A. Sklonění jmenné a zájmenné	20
Maskulina	20
o- kmeny	20

	Str.
§ 22. a) Nom. sing. jednoslabičný	20
§ 23. b) Nom. sing. viceslabičný	20
<i>jo-</i> kmeny	20
§ 24. Nom. sing. jednoslabičný	22
§ 25. Nom. sing. viceslabičný	22
§ 26. Kvantita v jednotlivých pádech <i>o-</i> a <i>jo-</i> kmenu	23
<i>N e u t r a</i>	
§ 27.	24
§ 28. Kvantita v jednotl. pádech <i>o-</i> a <i>jo-</i> kmenů	21
§ 29. <i>vjo-</i> kmeny	25
§ 30. <i>en-</i> a <i>ent-</i> kmeny v nom. sing. <i>ě</i>	25
<i>F e m i n i n a</i>	
<i>a-</i> kmeny	25
§ 31. Nom. dvojslabičný	25
§ 32. Nom. viceslabičný	26
§ 33. <i>ja-</i> kmeny	26
§ 34. Kvantita v jednotlivých pádech <i>a-</i> , <i>-ja</i> a <i>-ja</i> kmenů	27
§ 35. <i>i-</i> kmeny	27
<i>A d j e k t i v u m</i>	
§ 36.	28
<i>Č í s l o v k y</i>	
§ 37.	29
<i>Z á j m e n o</i>	
§ 38.	29
<i>P ř í s l o v k y</i>	
§ 39.	30
<i>B. Č a s o v á n í</i>	
§ 40. Infinitiv	31
§ 41. Participium <i>-l</i>	32
§ 42. Participium <i>-n</i>	33
§ 43. Substantivum verbale	33
§ 44. Part. praesentis activi	33
§ 45. Praesens indikativ	33
§ 46. Praesens imperativ	35
<i>Z k r a t k y</i>	
<i>S e z n a m s l o v .</i>	
<i>O p r a v y k č á s t i I.</i>	
<i>O p r a v y k č á s t i II.</i>	

Mimo Rozpravy III. třídou vydaná díla :

Dr. V. Mourek. Kronika Dalimilova.	Cena	2 K 80 h
Dr. V. Vondrák. Glagolita Clozův.	"	6 " "
Josef Truhlář. Listář Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic. Sbíрка pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku. (Skupina II. Číslo 1.)	"	4 " 40 "
Jan Urban Jarník. Dvě verse starofrancouzské legendy o sv. Kateřině Alexandrinské.	"	10 " -- "
Dr. Just. V. Prášek. M. Kabátůvka cesta z Čech do Jerusalema a Kaira roku 1491-92. Sbíрка pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Čís. 1.)	"	-- " 80 "
Adolf Patera. Vzájemné dopisy Josefa Dobrovského a Fortunata Duricha z let 1778—1800. Díl I. Sbíрка pramenův etc. (Skupina II. Číslo 2.)	"	5 " 80 "
Dr. Jan V. Novák. Staročeská gesta Romanorum. Sbíрка pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Číslo 2.)	"	4 " 60 "
Čeněk Zibrt. Bibliografický přehled českých národních písní. Sbíрка pramenův etc. (Skupina III. Číslo 1.)	"	5 " 80 "
Dr. Václav Vondrák. Frisinské památky	"	3 " 60 "
František Št. Kott. Příspěvky k česko-německému slovníku zvláště grammatiko-fraseologickému. Archiv pro lexikografii a dialektografii. Číslo 1.	"	11 " 60 "
Dr. J. Hanuš. Život a spisy Václava Bolemlra Nebeského	"	1 " 20 "
Josef Truhlář. Dva listáře humanistické. I. Dra. Racka-Doubravského. II. M. Václava Píseckého. S doplňkem listáře Jana Šlechtý ze Všehrd. Sbíрка pramenův etc. (Skup. II. Číslo 3.)	"	2 " -- "
Martin Hattala. Besední řeči Tomáše ze Štítického. Sbíрка pramenův etc. (Skupina I. Řada I. Číslo 1.)	"	2 " 40 "
Dr. V. Flajšhans. Podrobný seznam slov rukopisu Králdodvorského. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 2.)	"	1 " 80 "
Dr. Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. (Listy Komenského a vrstevníků jeho.) Nová sbíрка. — [Spisy Jana Amosa Komenského. Číslo 1.]	"	3 " -- "
Adolf Petr Zátvrecký. Slovenská přísloví, pořekadla a úsloví.	"	6 " 80 "
Dr. Jan V. Novák a Adolf Patera. J. A. Komenského Theatrum universitatis rerum. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 2.]	"	1 " 20 "
Dr. V. Flajšhans. Knihy české v knihovnách švédských a ruských. Sbíрка pramenův etc. (Skupina III. Číslo 2.)	"	1 " 20 "
Dr. Jos. Müller. J. A. Komenského na spis proti Jednotě Bratrské od Sam. Martinia z Dražova sepsaný Ohlášení. Připojen spis Samuele Martinia z Dražova Třicet pět divodův. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 3.]	"	3 " -- "
Dr. V. J. Nováček. Františka Palackého korrespondence a zápisky. I. Autobiografie a zápisky do r. 1863. (Sbíрка pramenův. Skupina II. Číslo 4.)	"	2 " 80 "
Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. — Svazek II. Spisy J. A. Komenského. Číslo 1.)	"	3 " 60 "
Adolf Patera. Žaltář Poděbradský. (Sbíрка pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 2.)	"	4 " 60 "
Fr. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. (Díl I.)	"	7 " 30 "
V. Flajšhans. Literární činnost M. Jana Husí. (Sbíрка pramenův. Skupina III. Číslo 3.)	"	2 " 50 "
Ant. Truhlář. Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. (Sbíрка pramenův. Skupina I. Řada 2. Číslo 3.)	"	5 " 50 "
Jan V. Novák. Jana Amosa Komenského: Moudrost starých Čechů, za zrcadlo vystavená potomkům. (Spisy J. A. Komenského. Číslo 4.)	"	1 " 70 "
Frant. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. Díl II.	"	14 " 80 "
František Št. Kott. Druhý příspěvek k česko-německému slovníku. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 3.)	"	6 " 20 "
Dr. Justin V. Prášek. Marka Pavlova z Benátek Millon. (Sbíрка pramenův. Skupina I. Řada I. Čís. 3.)	"	4 " 20 "
Dr. Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. Listy Komenského a vrstevníků jeho. II. — Svazek 3. — (Spisy J. A. Komenského. Číslo 5.)	"	5 " -- "
Ferdinand Strejček. Jana Hasištejnského z Lobkovic putování k svatému hrobu. (Sbíрка pram. etc. Skup. I. Řada II. Čís. 4.)	"	1 " 60 "
Dr. V. J. Nováček. Františka Palackého korrespondence a zápisky. II. Korrespondence z let 1812—1826. (Sbíрка pramenův. Skupina II. Čís. 5.)	"	3 " 10 "
František Černý. Evangelii Olomoucký. (Sbíрка pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 4.)	"	3 " 50 "
Dr. Josef Th. Müller. Jana Felina Rozebření obrany Sam. Martinia. — Jana Amosa Komenského Cesta pokoje. — Induciae Martinianae.	"	2 " 80 "

Homerova Odysseia. Přeložil Antonín Škoda. Díl první. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 5.	Cena	2 K — b.
G. Suetonia Tranquilla Životopisy XII císařů římských. Přeložil O. Kubelka. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 6.	„	4 „ — „
Gaja Velleja Paterkula Dějiny římské až ku konsulátu M. Vinicia. Přeložil Frant. Št. Kott. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 7.	„	2 „ — „
Dr. Čeněk Zíbrt. Staročeský lucidář. Text rukopisu Fürstenberského a prvo- tisku z roku 1498. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Číslo 5.)	„	1 „ — „
Adolf Patera. O sv. Jeronymovi knihy troje. (Sbírka pramenů. Skup. I. Řada I. Číslo 5.)	„	2 „ 30 „
Václav Otak. Slavík. Karla Aloisa Vinařického korespondence a spisy pa- métní, I. Korespondence od roku 1820—1833. (Sbírka pramenů. Sku- pina II. Číslo 6.)	„	4 „ — „
Dr. Josef Karásek. Kollárova dobrozdání a nástin životopisný z roku 1849. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 7.)	„	1 „ 80 „
Dr. Zdeněk V. Tobolka. Česká bibliografie. Svazek I. Za rok 1902	„	4 „ 20 „
Jan Loris. Sborník hraběte Paworowského. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada I. Číslo 6.)	„	5 „ 60 „
T. Maccia Plauta Mostellaria. Přeložil Jan Lad. Čapek. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 8.	„	1 „ 80 „
Dr. Čeněk Zíbrt. Frantova práva. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Č. 6.)	„	2 „ — „
Homerova Ilias. Přeložil Antonín Škoda. Díl I. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 9.	„	1 „ 80 „
Xenofontovy drobné spisy. Přeložil Dr. Karel Müller. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 10	„	3 „ 40 „
Ph. Dr. Isidor Theod. Zahradník. Slovník latinsko-německo-český pro Ladi- slava Pohrobka (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 5.)	„	2 „ 20 „
Dr. Zdeněk Tobolka. Česká bibliografie. Svazek II. Za rok 1903. (Sbírka pra- menů. Skupina III. Číslo 5.)	„	5 „ 50 „
Adolf Patera. Čtenie zimního času. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada I. Číslo 7.)	„	2 „ 32 „
Frant. Bartoš. Dialektický slovník moravský. I. Část I. (Archiv pro lexiko- grafii. Číslo 6.)	„	5 „ 50 „
M. Juniana Justina Výtah z dějin filippských Pompeja Troga. Přeložil Fran- tišek Št. Kott. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 11.	„	3 „ 80 „
Dr. Marnilian Křepinský. O poměru předlohy Hartmannova Gregoria k sta- rofrancouzským legendám o sv. Řehoři.	„	2 „ 20 „
Homerova Ilias. Díl II. Přeložil Antonín Škoda. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 12.	„	2 „ 50 „
Frant. Bartoš. Dialektický slovník moravský. II. (Archiv pro lexikografii. Číslo 6.)	„	5 „ 80 „
František Št. Kott. Třetí příspěvek k česko-německému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému.	„	13 „ 70 „
Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl I.) Přeložil Jan Konůpek. Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 13.	„	2 „ — „
Dr. Zdeněk V. Tobolka. Česká bibliografie. Svazek III. Za rok 1904.	„	5 „ — „
Vl. Francv. Korespondence Josefa Dobrovského. Díl II. (Skupina II. Číslo 8.)	„	4 „ — „
Josef Truhlář. Katalog českých rukopisů e. k. veřejné a universitní knihovny pražské	„	2 „ 50 „
Jan L. Čapek. T. Maccia Plauta komedie „Pseudolus“. (Bibliotheka klas- siků řeckých a římských. Číslo 14.)	„	1 „ 50 „
Jan František Hruška. Dialektický slovník chodský. (Archiv pro lexiko- grafii. Číslo 7.)	„	3 „ 10 „
František Bílý. Korespondence a zápisky Frant. Lidislava Čelakovského. I. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 10.)	„	2 „ 20 „
J. V. Novák a V. Flajšhans. Daniela Sinapisuse Neoforum Latinoslove- nieum. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 11.)	„	— „ — „
Dr. Richard Schnertsch v. Riesenthal. Ioannis Cocini a Cocineto opus- cula I. Isagoge ad tres sermones (Cicronis de oratore. (Sbírka pra- menů. Skupina II. čís. 12.)	„	— „ 56 „
Ant. Truhlář. Rukověť k písemnictví humanistickému, zvláště básnickému v Čechách a na Moravě ve století XVI. (Svazek I.)	„	3 „ — „
Jan Konůpek. Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl II.) — [Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 15.]	„	1 „ 50 „
Adolf Patera. Korespondence Josefa Dobrovského. (Díl III. — Sbírka pramenů. Skupina II. čís. 9.)	„	3 „ 30 „
Ant. Škoda. Homerova Odysseia. (Díl II.) Bibliotheka klassiků řeckých a římských. Číslo 16.	„	1 „ 50 „

PG   Dušek, Vavřinec Josef
4742   Hláskosloví nářečí jiho-
D87   českých
č.3

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
